

Гласило
Епархије нишке
за хришћанску
просвету и
културу

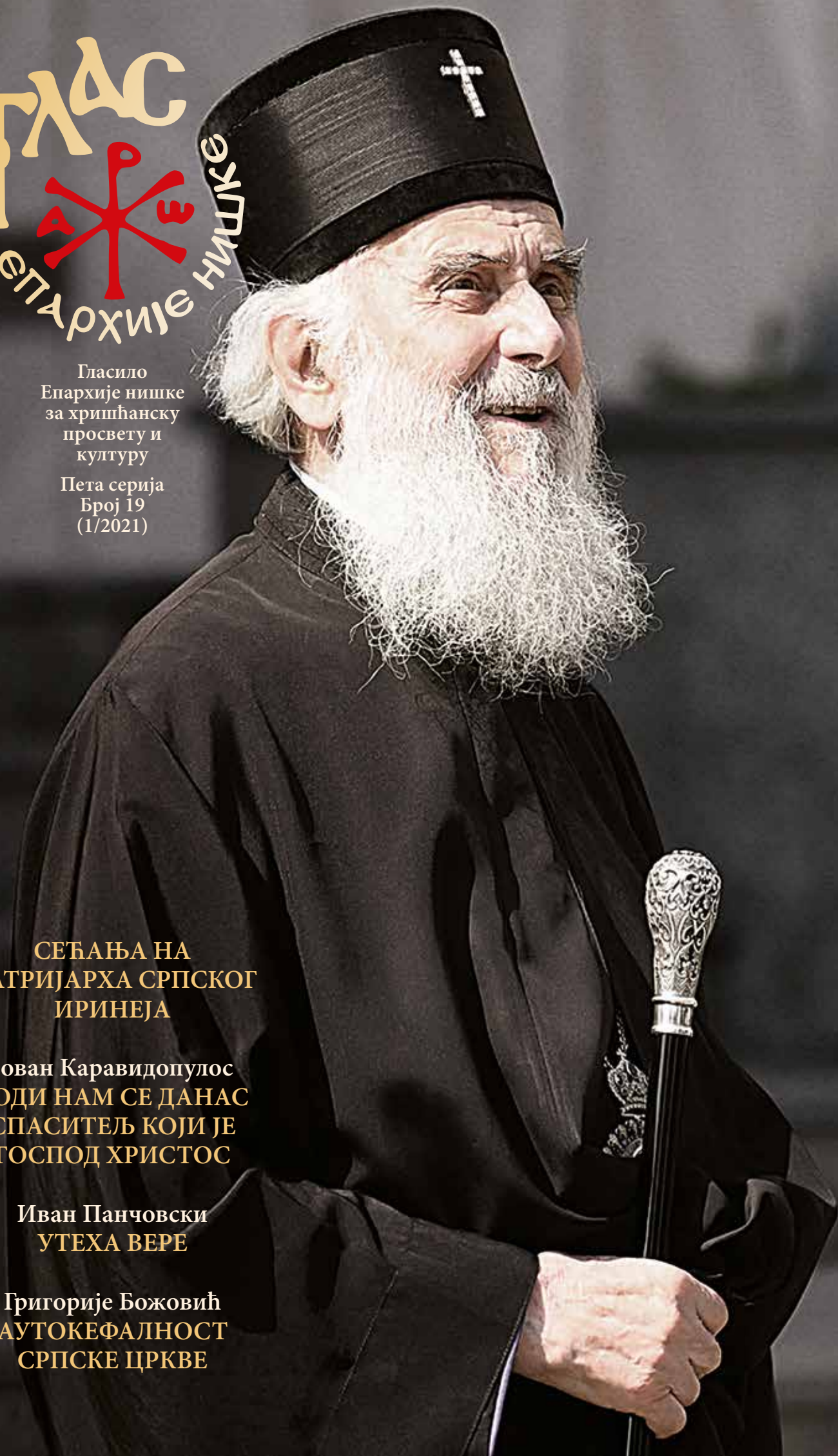
Пета серија
Број 19
(1/2021)

**СЕЋАЊА НА
ПАТРИЈАРХА СРПСКОГ
ИРИНЕЈА**

**Јован Каравидопулос
РОДИ НАМ СЕ ДАНАС
СПАСИТЕЉ КОЈИ ЈЕ
ГОСПОД ХРИСТОС**

**Иван Панчовски
УТЕХА ВЕРЕ**

**Григорије Божовић
АУТОКЕФАЛНОСТ
СРПСКЕ ЦРКВЕ**

САДРЖАЈ

УВОДНО СЛОВО

1 Епископ нишки Арсеније
БУДИМО БЕДЕМ СТРАХУ

БОГОСЛОВЉЕ

2 Свети Јован Златоусти
ЛЕКЦИЈЕ ДАВИДОВЕ

3 Јован Каравидопулос
РОДИ НАМ СЕ ДАНАС
СПАСИТЕЉ КОЈИ ЈЕ
ГОСПОД ХРИСТОС

6 Свети Исидор Пилусиот
ПОСЛАНИЦЕ О РОЖДЕСТВУ
ХРИСТОВОМ

8 Протопрезвитер Бобан Стојковић
ВЕЛИКИ ПОСТ И ЊЕГОВЕ
МОГУЋНОСТИ

10 Патријарх српски Иринеј
СРЕТЕЊЕ ГОСПОДЊЕ –
СУСРЕТ ЧОВЕКА СА БОГОМ

ДУХОВНЕ ПОУКЕ

12 ТРЕБА УМОЛИТИ ГОСПОДА,
ЗАСЛУЖИТИ МИЛОСТ
Разговор са монахињом Надеждом,
настојатељицом Манастира Светог
Јована Крститеља у Крупцу

15 ЖУДЊА ЗА ВЕЧНОШЋУ
Беседа старца Дамаскина
(Катракулиса)

ЦРКВА И САВРЕМЕНИ СВЕТ

17 Јеромонах Игњатије Шестаков
НЕЗАХВАЛНОСТ

18 Иван Панчовски
УТЕХА ВЕРЕ

ХРИШЋАНСКИ ЖИВОТ

20 Свештеник
мр Александар Стаменковић
ПАРОХИЈСКИ ЖИВОТ НА СЕЛУ

22 Професор др Милован Братић
ЉУБАВ КОЈУ ЈЕ СВЕТИ
САВА УСАДИО У НАС
Извод из Светосавске
беседе 2021. у Нишу

СА СВЕТИМА УПОКОЈ

25 ВЕСТ О УПОКОЈЕЊУ ПАТРИЈАРХА
СРПСКОГ

26 ЊЕГОВА СВЕТОСТ
ПАТРИЈАРХ СРПСКИ ИРИНЕЈ
(1930-2020)

СЕЋАЊА НА ПАТРИЈАРХА СРПСКОГ ИРИНЕЈА

32 Епископ нишки Арсеније
УВЕК ЈЕ ГЛЕДАО ДОБРОБИТ
ЦРКВЕ, НИКАД СВОЈУ

33 Протојереј ставрофор
Милутин Тимотијевић
ОН ЈЕ БЛАГО ЛИЦЕ НАШЕ ЦРКВЕ

Протојереј ставрофор
Радован Петровић
БИО ЈЕ БОЖЈИ И НАРОДНИ ЧОВЕК

34 Протојереј ставрофор
Бранислав Цинцаревић
ПРИМАЛИ СУ ЊЕГОВЕ РЕЧИ
КАО МЕЛЕМ

Протојереј Зоран Филиповић
НИЈЕ ЗАТВАРАО ВРАТА
БЛАГОДАТИ БОЖЈОЈ

ИЗ ПРОШЛОСТИ

35 Никола Јоцић
СА ИЗВОРИШТА ПРИЗРЕНСКИХ

37 Григорије Божовић
АУТОКЕФАЛНОСТ СРПСКЕ ЦРКВЕ

39 Протођакон Далибор Мидић
ХАЏИЈЕ НИША

41 Ђакон Никола Ераковић
СУЛТАНИЈА МАРА БРАНКОВИЋ –
МАЈКА БАЛКАНСКИХ НАРОДА

КАТИХЕЗА

44 УЛАГАЊЕМ ТРУДА И ЉУБАВИ
НИШТА НИЈЕ НЕПРЕМОСТИВО
Разговор са катихетом
Миланом Живковићем

46 Тањица Перовић
МЛАДИ ПРАВОСЛАВАЦ, ЧАСОПИС
„СТАРЕ ЦРКВЕ“ У ПИРОТУ

48 Констанца Тарасар
АКО НЕ ПОСТАНЕТЕ КАО ДЕЦА

50 НОВИ ПРЕВОД
ДИТРИХА БОНХЕФЕРА

ИЗ СВЕТА КУЛТУРЕ

51 Селма Лагерлеф
У НАЗАРЕТУ

ЕПАРХИЈСКИ ЖИВОТ

53 ПРИКАЗИ

54 ВЕЧАН СПОМЕН

56 ИЗ ЛЕТОПИСА
ЕПАРХИЈЕ НИШКЕ

57 Епископ нишки Арсеније
ДА ПРИЂЕМО ИЗМИРЕНИ
КОЛЕВЦИ БОГОМЛАДЕНЦА
ХРИСТА

58 СЛУЖЕЊА
Епископа нишког г. Арсенија

60 Епископ нишки Арсеније
ХАРИТАТИВНА ДЕЛАТНОСТ
ЕПАРХИЈЕ НИШКЕ

Гласило
Епархије нишке
за хришћанску
просвету и културу

Излази са благословом
Његовог преосвештенства
Епископа нишког
господина Арсенија

Пета серија,
број 19 (1/2021)
Први број прве серије
објављен 1899. године
Излази четири пута годишње

Издавач:
Православна
епархија нишка

Адреса:
Епархија нишка,
Епископска 3, 18000 Ниш

E-mail:
glas@eparhija-niska.rs

ISSN 2560-3469

Уређивачки одбор:
протосинђел Нектарије (Ђурић)
протојереј Дејан Јовановић
протођакон Далибор Мидић
др Дарко Крстић, професор
Лазар Павловић
Никола Јоцић

Уредник:
Ивица Живковић

Лектура:
Милена Мишић Филиповић

Дизајн и компјутерска обрада:
ђакон Милорад Милосављевић

Фотографија на насловној страни:
Весна Лалић

Фотографија на задњој корици:
ђакон Драган Танасијевић

Штампа:
„Пергамент принт”, Ниш

Тираж:
1000 примерака

Глас Епархије нишке излази
уз помоћ Управе за сарадњу са
црквама и верским заједницама
Министарства правде Владе
Републике Србије.

НАПОМЕНА:

У претходном броју нашег часописа
(18 (4/2020)) дошло је до ненамерне
грешке. У садржају броја и испред
имена аутора текста „А ја бих желео
да увек моју шако да ридам. Изрека
Аве Пимена о плачу Матере Божје
под крстом” (стр. 10), уместо титуле
„архимандрит” погрешно је наведена
титула „протојереј ставрофор”.
Извињавамо се аутору и читаоцима.

Епископ нишки Арсеније

БУДИМО БЕДЕМ СТРАХУ

Већ годину дана човечанство се налази у хаосу страха и неизвесности, које смо временом научили да зовемо једном речју – корона. Агонија ове болести одразила се на све аспекте нашег живота. Што је некада било нормално и једноставно, што је чинило нашу рутину и давало нам сигурност неизвесности, сада нам је ускраћено страхом да ће управо те навике бити оно што ће на нас навући „проклетство” ове подле болести. Медицина је врло ограничених могућности, људи умиру ненадано и непредвидиво, што нас све држи на „кратком ланцу” неизвесности за сутрашњи дан, уједно са економском неизвесношћу као њеном пратиљом.

Страх је највећи непријатељ вере, боље рећи – њен крадљивац. Међутим, управо је вера човекова највећа снага.

Страх се лечи вером, себичношћу љубављу, а жалосћу нагом – кратка је порука православног Предања, која данас може бити мото за излазак из духовне, душевне и телесне агоније. По древној отачкој мудрости, не треба бежати од животних околности, већ се са њима ваља хватати укоштац, чинећи их средством за стицање врлина, посматрајући у њима нови амбијент и нове начине подвига. Тако су свети оци и древни хришћани имали смелости чак и да старе паганске обичаје преосмисле и преобразе у празнике цркве. Ту се отвара нова могућност и за нас – да ово време учинимо временом свога духовног „карантина”, лечења од „вируса” неумерености, лењости, гордости, похоте, гнева, суровости, грубости и немилосрдности, али и временом путовања од Тајне оваплоћења (коју смо управо прославили) ка Тајни васкрсења (приближавајући се Празнику над празницима), преко незаобилазне станице на том путу – Крста, страдања и жртве.

Верујемо да ће наредна година такође бити година искушења, у којој ћемо и даље трпети последице ове пандемије која је задесила читав свет. Дужност нас хришћана јесте да обезбедимо свету дамо наду, да љубављу претварамо неизвесност болести у прилику за милосрђе, солидарност, али и за потребно смирење пред педагогијом Божјег допуштења, да вером у Божју свемоћ и старање будемо бедем страху који, ако се „пробије у наше редове”, може нанети и више штете него вирус којим нас плаши.

Као људи, хришћани, припадници српског народа, морамо да следимо стопе наших предака, држимо аманете које су нам оставили, а међу њима и аманет наших духовних горостаса, Патријарха Иринеја, Митрополита Амфилохија, Владике Милутина и других који су се од нас опростили током претходне године, да чувамо наше светиње, да чувамо нашу свету земљу Косово и Метохију, које је наше и ничије друго, да чувамо оно што су нам преци оставили и да се трудимо да оно што су нам оставили предамо и нашим потомцима. Божићна је порука љубави и мира: да будемо истрајни, стрпљиви и да своју наду и веру полажемо у Господа. Господ је тај милостиви Отац који је пун љубави, и који ће, верујем, на наше усрдне молитве и наше наде, на адекватан, Божји начин одговорити.

1
УВОДНО СЛОВО

Свети Јован Златоусти

ЛЕКЦИЈЕ ДАВИДОВЕ

акар и ако смо се упрљали неким грехом, брзо се отрезнимо, те учинимо тај пад разлогом безбедности наше, и поводом да више никад не грешимо.

Како ћеш, дакле, то учинити?

Имаш Давида за учитеља.

Сагрешио си? Немој дремати у греху, него се разбуди; одмах помисли да је Бог одвратио лице своје од тебе, да те је заборавио;

затим

заплачи,

уздиши,

сваке ноћи заливај сузама постељу своју, одскочи од оних што безакоње чине. То су лекције Давидове. Реци заједно са њим: *Докле ћеш ме, Госјоде, заборављати до краја? Докле ћеш одвраћати лице своје од мене?* Реци то не језиком, него много пре срцем, реци и друга правдања Давидова. Кад све кажеш, понадај се у милост Његову, понадај се, немој се двоумити. *Јер који се двоуми*, каже, *налик је ѿласу морском који ветар ѿдиже и виђа. Нека не мисли ѿакав*, каже, *да ће ићи до добити од Бога. Јер двоједушан човек не ѿстојан је на свим ѿвјевима својим* (Јак. 1. 6-8). Понадај се, дакле, у милост Његову, нимало не сумњај, и свакако ћеш добити тражено; а кад добијеш, не буди незахвалан Добротвору и неблагодаран, него учини спомен на добротворство, узнеси оду захвалну Владици. Но, можда је сâм не знаш саставити? Сазови сиромаше, језике њихове употреби, за себе их наоружај. Добро знај да ће се рађе од Давидове слушати та ода коју су сиромаси певали. Јер као што инструмент са више струна производи пријатнију мелодију од онога са једном, тако ће и мелодија сиромаша из различитих гласова састављена Ономе који слуша глас сиромаша зазвучати пријатно и умиљато.

Постави и себи и Богу тај споменик, Њему споменик добротворства, а себи доказ благодарности твоје и благоразумија, символ помена сталнога, који вазда имајући у срцу, управљај животом својим; или боље: управљајмо, како бисмо се и тамо удостојили добијања добара у Христу Исусу, Господу нашему. ■

Из Делâ Свѣтоі
Јована Златоустіоі,
том девети, издање
Епархије нишке 2020.
Одломак из Беседе на
Псалм дванаести.

Јован Каравидопулос

РОДИ НАМ СЕ ДАНАС СПАСИТЕЉ КОЈИ ЈЕ ГОСПОД ХРИСТОС

еци анђела витлејемским пастирима, којима је најављено рођење Исуса Христа, сачуване су код јеванђелисте Луке и гласе: *Не дојџе се, јер ње, благовѣстѣим вам радостѣ велику, која ће биѣти свему народу, да се роди нама данас Сѣасиѣтељ, који је Христѣос Госѣод, у ѣраду Давидовом* (2,10-11).

Јеванђелиста Лука у опису рођења Исуса Христа (2,1-20) пружа у првим стиховима историјски оквир у коме се одиграва овај догађај. Ради се о раздобљу пописа који је наредио римски цар Октавијан Август, који је владао од 31. године старе ере до 14. године нове ере. Овај попис, као што се прецизније наводи у другом стиху, јесте први који је одржан када је епарх у Сирији био Кириније, јер нам је познато да је под Киринијем организован и други попис (6. године нове ере). Сврха пописа је била уписивање становништва Римског царства у пореске каталоге.

Сходно обавези коју су људи имали, на име да оду у свој

Помен Витлејема као Давидовог града представља предзнак обнављања Давидовог царства у лику Месије, као што пророкује и Свето писмо. На тај начин Витлејем, који на јеврејском значи „дом хлеба”, постаје родно место „хлеба живота”.

родни крај, Јосиф и Марија одлазе у Витлејем, што јеванђелиста скромно описује речима: *исѣѣнише јој се дани да се ѣороди. И ѣороди се са сином ѣрвенцем, и ѣови ѣа и ѣоложи ѣа у јасле; јер им не беше месѣа у ѣосѣѣионици*. Скромност, коју прати један драматичан елемент: не постоји место које би угостило Месију. У Матејевом извештају (2,1-23), ова драматичност се још више појачава податком да је новорођени Христос прогоњен од стране краља Ирода.

Помен Витлејема као Давидовог града представља предзнак обнављања Давидовог царства у лику Месије, као што пророкује и Свето писмо. На тај начин Витлејем, који на јеврејском значи „дом хлеба”, постаје родно место „хлеба живота” (Јн 6,35). Сцена рођења се употпуњује поменом пастира који у близини чувају своја стада и достиже врхунац у речима анђела које им упућује у небеској светлости и које ћемо протумачити у наставку.

Тон радости доминира овом анђеоском поруком, тон радости која је карактеристична за цело Јеванђеље по Луки. Уместо „великог страха” (2,9), који је природно да су пастири осетили пред једним таквим виђењем које превазилази уобичајена људска искуства, анђеолова благовести „велику радост”, која се шири на цео народ. Догађај који се објављује не тиче

Извор:
Καραβιδόπουλος, Ι.,
Βιβλικές Μελέτες,
Θεσσαλονίκη:
Ποιρνάρη 1995.
Превео:
др Дарко Крстић
Фото:
<https://orthodoxia.info>

се само пастира, нити само становника тог краја, већ свих људи. Због тога „свему народу” треба да буде протумачено као показатељ универзалности објављеног радосног догађаја и да се разуме у смислу „свим људима”. Васељенски карактер хришћанске проповеди, који Лука тако пластично наглашава у свом Јеванђељу, најављује се већ у опису Спаситељевог рођења.

Глагол „благовестити” (εὐαγγελίζομαι) и именица „јеванђеље” (εὐαγγέλιον), који потичу из античког грчког света, постају судови у које се сипа вино нове вере, тако да на крају хришћанско значење појма εὐαγγέλιον потискује античко грчко значење. Радосна вест се састоји у чињеници да је рођен „Спаситељ”, који је „Христос Господ”. Ради се о три основна појма који су се наметнули у хришћанском свету као најчешће христолошке титуле. Појам „Христос”, којим се преводи јеврејска именица *Messiah* (помазаник, Христос), постало је главно име Сина Божијег, заједно са именом Исус, које значи „Бог је спасење”.

Христова мисија се састоји, као што то показује само Његово име, у спасењу свог народа – мисли се на целокупно човечанство, а не на неки његов појединачан део – од грехова који стварају понор између народа и Бога, као и између самих људи. Спасење се састоји у премошћивању овог понора.

Исусове титуле Спаситеља и Господа потичу наравно из Старог завета, где се Бог познаје и у Њега се верује као у Спаситеља и у Господа наро-

да свог. Међутим, њихова употреба није без икакве везе са религијско-историјским окружењем најраније цркве. „Боговима спаситељима” називају се божанства религија мистерија; нарочито су ово име носили Асклепије, Посејдон и Сарапис, као и одређени владари (нпр. Птоломеј Сотер). Када је најстарија црква признала Христа за Господа и Спаситеља, проповедала је своју веру у правог и јединог Спаситеља насупрот мноштву спаситеља хеленистичког света (види 1 Кор 8,5-6: *Јер ако и има њакозваних бојова, било на небу, било на земљи, као и што је много бојова и много јосјода, али ми имамо само једнога Боја Оца, од кога је све и за кога смо ми, и једнога Госјода Исуса Христја, кроз кога је све и ми кроз њега*).

Христова мисија се састоји, као што то показује само Његово име, у спасењу свог народа – мисли се на целокупно човечанство, а не на неки његов појединачан део – од грехова који стварају понор између народа и Бога, као и између самих људи. Спасење се састоји у премошћивању овог понора.

Вреди још напоменути да називање Исуса Спаситељем и Господом не представља за најстарију цркву предмет теолошких расправа, већ доживљај верних и окосницу богослужбеног живота.

Оно што ће светоотачко богословље касније да назове „божанском природом” Христовом, најранија црква то живи у свим својим манифестацијама, нарочито у богослужбеном животу, са исповедањем Христа као Господа. Црква исповеда ову веру формулом „Господ Исус Христос” (види Фил 2,11: *и да сваки језик ѝ призна да је Госјод Исус Христјос на славу Боја Оца*).

У наше време све више код људи слаби осећај греха и примећује се појава или да се грех схвата на веома површан и неозбиљан начин, или чак да се избегава и сама реч „грех” као нешто застарело и превазиђено. Колико год да ова реч изазива тескобу, стварност коју она описује је неумољиво присутна, и то не прикривено, већ јавно, макар била коришћена другачија терминологија. Јер како другачије да се назове поремећај односа човека са самим собом, где се појављују разна ненормална психичка стања? Или поремећај и прекид односа са ближњим, у друштву где не постоји нормалан суживот, већ агресија и жеља за уништењем другог? Или поремећај односа са Богом, где човек обоготворава разне сурогате Бога и идоле?

Када аналитичка психологија описује стресна стања и конфликте у дубинама човековог подсвесног, или када егзистенцијална философија говори о „болести за смрт” као и о граничним ситуацијама, онда оне из своје перспективе представљају одређене стране човека који је заробљен силама зла и греха. Хаос и очајање, песимизам и парадокс сачињавају још неке од координате које дефинишу стање пропадљивости и греха које доминира код људи, чак и ако коришћена терминологија није религиозна већ психолошка, философска, социолошка или из било ког другог поља људског сазнања.

Наравно, ма колико да се тамним бојама описује ово стање болести, унутарљудска самосвест и самоиспитивање немају могућност превазилажења и изласка из ове ситуације. Потреба за

Ма колико да се тамним бојама описује ово стање болести, унутарљудска самосвест и самоиспитивање немају могућност превазилажења и изласка из ове ситуације. Потреба за избављењем дефинитивно постоји, иако можда није освешћена код свакога. Међутим, ово избављење само по себи не може да дође од рушевина које је нагомилао људски грех кроз историју, већ се нуди изван људског света као нови Божији стваралачки чин у догађају Христовог рођења.

избављењем дефинитивно постоји, иако можда није освешћена код свакога. Међутим, ово избављење само по себи не може да дође од рушевина које је нагомилао људски грех кроз историју, већ се нуди изван људског света као нови Божији стваралачки чин у догађају Христовог рођења. Првобитни стваралачки чин Бога, који је описан на првој страници Старог завета, се понавља у витлејемској пећини, и човечанство које се нашло у хаосу зла и уништења се поново ствара од почетка. Ово ново стварање објављује анђео витлејемским пастирима и црква проповеда кроз векове.

Рођење Исуса Христа, Спаситеља целог човечанства, означава почетак једног новог човечанства, у коме наравно није немогуће постојање греха – као што смо га описали малопре – већ постаје могућа победа над њим. Јер се човеку нуди могућност исправних односа са Богом, који је као човек ушао у историју, као и са ближњим и са собом самим. Спасење за хришћанство почиње већ сада, у оквирима овог и оваквог света, и биће завршено у будућем веку; у сваком случају је садашњи догађај, пошто „нам се данас роди Спаситељ”.

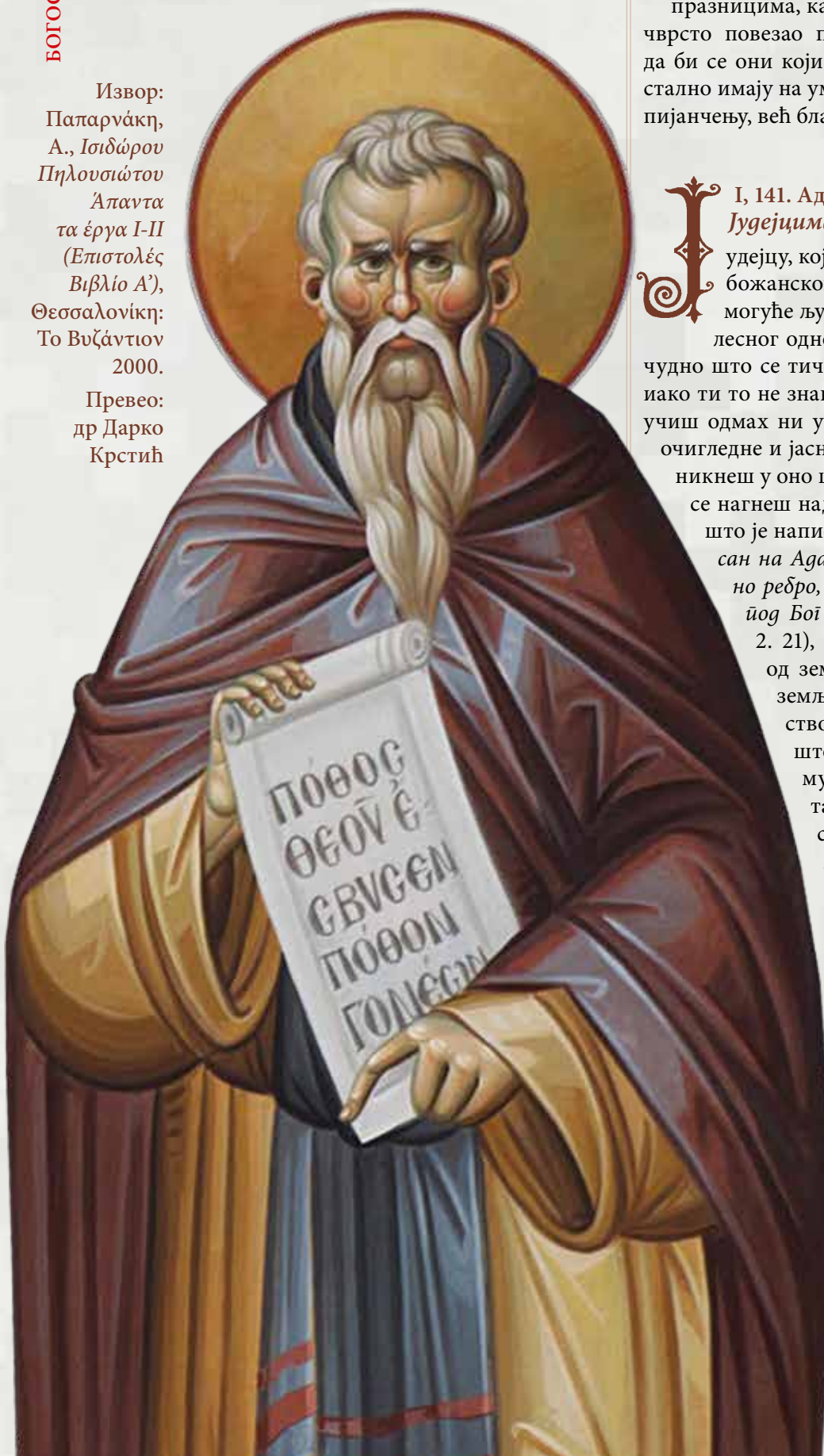

Свети Исидор Пилусиот

ПОСЛАНИЦЕ О РОЖДЕСТВУ ХРИСТОВОМ

Извор:
Παπαρνάκη,
Α., *Ισιδώρου*
Πηλουσιώτου
Ἀπαντα
τα ἔργα I-II
(*Επιστολές*
Βιβλίο Α'),
Θεσσαλονίκη:
Το Βυζάντιον
2000.

Превео:
др Дарко
Крстић

II, 116. Павлу:
О љразницима

Врлине поштуј, и не робуј благостању. Јер су врлине бесмртне, док благостање може лако да нестане. И о овој теми толико. Треба да знаш да је Бог са празницима, како некада давно тако и данас, чврсто повезао подсећање на чињење добра, да би се они који прослављају неки празник и стално имају на уму добротинства, окренули не пијанчењу, већ благодарности и врлини.

I, 141. Адамантију:
Јудејцима о Божанском зачећу

Јудејцу, који се није сложио са тобом око божанског оваплоћења и тврди да је немогуће људској природи да роди без телесног односа и семена, кажи да то није чудно што се тиче свих тајни и истина закона, иако ти то не знаш. Јер ако ти не можеш да научиш одмах ни уводне ствари закона, иако су очигледне и јасне, како би онда могао да проникнеш у оно што је скривено у њему или да се нагнеш над бездан његових учења? Зато што је написано *И Господ Бој иустии шврџ сан на Адама, ње засја; ња му узме једно ребро, и месџо њоуни месом; и Господ Бој створи жену од ребра* (Пост. 2. 21), претходно створивши Адама од земље. Гле, човек је створен од земље, а жена од мужа, и обоје су створени без полног чина. И пошто је жена имала дуг према мушкарцу, јер је бесемено настала од његовог ребра, она му се одужила онда када је постала мајка Господу и када је бесемено родила оваплоћеног Бога. Дакле, то није немогуће по природи, али као што се то већ било десило са првостворенима, тако је оваплоћењем Логоса домострој Господњи дошао до врхунца, иако су се искључиво необичне ствари дешавале при рођењу овог детета. Читај да би знао. Међутим, ако не желиш да сазнаш, немој ни да читаш, да не би био оптужен да ниси упућен у ово што читаш.

II, 186. Ђакону Исидору: О несхватљивости Боја

Бога, и поред тога што је најсјајнији и много светлији од Сунца, није могуће видети (нити га могу обухватити људске очи), док га схватити није немогуће (јер, штавише, чистом уму шаље промислом своје зраке, које називамо енергијама), мада је то веома тешко (јер је већи и узвишенији од свега што човек може да замисли). Са друге стране, лако је имати његову наклоност (јер поздравља и воли врлину). Ако, дакле, желимо да схватимо онога који је свима несхватљив и да будемо удостојени блага које превазилази сваку цену, украсимо себе целомудреношћу и правдом и мудрошћу и храброшћу и свим осталим врлинама. Јер од чисте душе не постоји природније и прикладније место за његов боравак. Зато и каже: *Боравићу и настанићу се међу њима* (Лев. 26. 12).

I, 323. Архиепископу Кирилу: О оваплоћењу Боја Логоса

Нога писана сведочанства и многи практични увиди непогрешиво објављују истинито учење о оваплоћењу Господњем, иако је ово тајна која превазилази и наш разум и језик. Да је истинити Бог, који влада свим стварима, постао истинит човек, а да није променио оно што је био и да је преузео оно што није био, Син, који је један и састоји се из две природе, без почетка и без краја, недавни и вечни, то ни ти сам не можеш да порекнеш, јер о овоме имаш веома пуно сведочанстава нашег светог оца, великог Атанасија, човека који је проникнуо у Божје тајне на начин који превазилази људски ум.

I, 377. Властелину Олимпију: О рођењу Христовом

Натприродном и неизрецивом рођењу су следиле сви исто тако натприродни догађаји, као што је служење анђела (Лк. 1. 26-27), пророчанство Јованово још док је био у мајчиној утроби (Лк. 1. 41), бесемено зачеће (Лк. 1. 35) и трудноћа без болова. Слична овоме је била и служба звезде ради показивања пута маговима (Мт. 2. 1-2), која није следила своју уобичајену путању, већ је користила нови и неочекивани пут, којим је изненадила мудре магове и познаваоце астрономије и убедила их да започну далеко путовање.

I, 378. Истом: О звезди која је водила магове

Во што каже Свето писмо за Божју звезду да *дође и стигне одозго где беше дејше* (Мт. 2. 9), јасније ће да ти покаже, да ова звезда, која је донела добру вест о рођењу Божјег детета, није следила уобичајено кретање звезда, нити је висина њеног растојања олакшала налажење оног кога су тражили, већ је исцртала неку другу путању, као прстом цртајући измењену орбиту, пећину и у њој узвишене јасле које су у себи носиле Богомладенца.

I, 478. Исидору: О телесном рођењу Господа од семена Давидовој

А се Господ по телу родио од семена Давидовог објављују богонадахнути Матеј, Павле и Давид. Први пише: *Књија њосиња Исуса Христа, сина Давидовој* (Мт. 1. 1); а други јасно каже: *Господ је наш њроизашао њо њелу из њлемена Јудиној*; док Давид сведочи: *Једном се заклех светиношћу својом, зар да слажем Давиду? Семе ће њејово ѡрајати до века, и ѡресио њејов као Сунце ѡреда мног, и верни сведок на небу* (Пс. 89. 36-37). Ово последње означава телесно вазнесење вечног Господа, које ће се збити на небу, чије тело је нераздвајиво сједињено са Богом Логосом.

Пост.
2. 21

Лев.
26. 12

Лк. 1.
26-27

Лк.
1. 35

II, 192. Епископу Ламбетију: О стику: „Велика је ѡајна ѡбожност, Бој се јави у ѡелу“ (1 Тим. 3. 16)

Велика је заиста ѡајна ѡбожност, као што је написао и највећи тајновидац, апостол Павле, не зато што је нико не познаје, већ зато што је људима непојмљива. Јер превазилази све људско, и реч и ум. Јер ако је дете плод брака, како је Дјева принела плод брака? Како се пропадљиво сјединило са непропадљивим? Како је речима Новог завета описано оно што је неописиво, без да се унизи Божја и чиста природа, док је смртна људска природа примила част која превазилази чак и неизрециве речи и тумачења? Како је Страдалник спасио друге, и Преминули васкрсао, и онај кога су понизили даровао људима највеће почасти, и Распети уништио клетву и, штавише, разапео на крст грех и смрт?

Мт.
2. 1-2

Мт.
2. 9

Мт.
1. 1

Пс.
89. 36-37

Протопрезвитер
Бобан Стојковић

ВЕЛИКИ ПОСТ И ЊЕГОВЕ МОГУЋНОСТИ

рипремајући се из године у годину за Велики пост и Празник над празницима, увек се у нама тајанствено рађају или би бар требало да се роде посебна осећања. То је заиста посебан период године, са најлепшом и најсвечанијом химнографијом. Многе богослужбене специфичности и другачијак пост позивају нас да се вратимо себи, сагледамо своје слабости и непристрасно проценимо свој живот у сврху искреног покајања.

Многи људи као да не желе да схвате значење ових дана, настављајући са својим испразним начином живота. Иако кажу да им је доста тога, немају снаге да учине одлучан корак ка суштинској промени. Придржавају се строге дијете, али не посте. Одлазе психијатрима и седе сатима испред телевизијских екрана, али не иду на исповест нити присуствују богослужењима. Великопосно богослужење је школа покајања, зато што нас учи томе како да задобијемо покајнички дух. Такође, богослужењетоком Светечетрдесетнице припреманас и води ка духовном преображају, без кога сâмо отпуштење грехова постаје бесмислена идеја.

Према светотајинском поимању, покајање је много више од самог набрајања свештенику својих грехова и преступа. Исповест и опроштај греха нису ништа друго до последица или плод истинског покајања. Пре него што се дође до овога плода, човек мора да уложи духовни напор, да напредује кроз дуги период припреме. У православном схватању те речи, покајање значи дубинско, коренито превредновање читавог нашег живота, свих наших идеја, расуђивања, брига, узајамних односа и томе слично.

Аутор
је професор
Богословије
Св. Кирила
и Методија
у Нишу

Савремена цивилизација нас учи да не дајемо, већ само да узимамо – без подношења муке и личне жртве. Такве навике доводе нас до тога да се плашимо да погледамо једни другима у очи. Систематски избегавамо једни друге, што ствара немир у нашој души. Велики пост стоји

пред нама као рендген, камера или огледало. То у нама, на неки начин, буди одбојност, зато што открива нашу унутрашњу скривену стварност, открива нас онаквима какви јесмо, а не онаквим какви желимо да се представимо.

Данашњи потрошачки дух, дух удобности и поноса, чини човека заточеником многих непотребних ствари које му испуњавају живот. Велики пост је прекид ове досадне рутине и пут ка трансформацији. Молитва „Господе и Владико живота мога“, која се стотинама пута изговара на службама током овог периода, чији је аутор Свети Јефрем Сиријски, позива нас да одагнамо од себе лењост, празну радозналост, жељу за моћи и сујету и да стекнемо мудрост, понизност, стрпљење и љубав. Ова прелепа и тако дубока молитва завршава се вапајем Богу: „Дај да сагледам своје грехе и не осуђујем свог брата.“ То значи напустити претерану анализу, оштро и непрестано испитивање других, и окренути се себи, исправљајући властите преступе.

У великопосним данима посебан нагласак се ставља на вршење дубоких поклона, или метанија. Прописано је да се метаније чине на крају сваке службе уз поменућу великопосну молитву Св. Јефрема Сиријског „Господе и Владико живота мога“, као и после сваког нарочитог великопосног тропара на вечерњим службама. Метаније изражавају покајнички дух као својеврсно „сламање“ наше гордости и самодовољности. Кроз метаније, такође, и наше тело учествује у подвигу молитве. Дух Великог поста такође се изражава и у литургијској музици. За одговарања на јектеније користе се нарочито великопосне мелодије, као и припеви „Алилуја“, који на јутрењима замењују редовно певање стиха

Према светотајинском поимању, покајање је много више од самог набрајања свештенику својих грехова и преступа. Исповест и опроштај греха нису ништа друго до последица или плод истинског покајања. Пре него што се дође до овога плода, човек мора да уложи духовни напор, да напредује кроз дуги период припреме.

Често смо у посту суочени са искушењима и поразима.

Они су ту да нас ојачају, да нам помогну да постигнемо равнотежу и дечју једноставност.

Не треба заборавити да је живот хришћана живот распећа.

Без распећа нећемо видети васкрсење,

као што без

Великог поста нећемо на прави начин дочекати

наш највећи празник.

„Бог је Господ и нама се јави”. Карактеристично обележје великопосних богослужења је и учестало читање делова Старог завета. Током Великог поста свакодневно се читају Књига постања и Књига премудрости Соломонових.

Велики пост захтева да се усредсредимо на себе и побринемо се за исцељење сопствених духовних болести, које нам помрачују ум и чине наш живот горким. Ако достигнемо ово самоспознање и покајање, Велики пост за нас неће бити мрачно и тешко време, или време за пуко испуњавање наших наводних моралних дужности, већ прилика да ублажимо своје отврдло срце, што ће нас довести до тога да волимо друге људе, те и да стекнемо непоколебљиву љубав према Богу. Претерано размишљање о тешким временима у којима живимо тежи да нас удаљи од свега што је мистично, аскетско, свето и натприродно. Плодови таквог стања већ су видљиви. Меланхолија и очај владају свуда, погађајући многе људе. Време је да погледамо из дубине свог срца и схватимо да смо се отуђили, удаљили и да је дошао тренутак да се вратимо у загрљај распете љубави.

Често смо у посту суочени са искушењима и поразима. Они су ту да нас ојачају, да нам помогну да постигнемо равнотежу и дечју једноставност. Не треба заборавити да је живот хришћана живот распећа. Без распећа нећемо видети васкрсење, као што без Великог поста нећемо на прави начин дочекати наш највећи празник. Ово је погодно време за духовну припрему, полумрачни ходник који нас води до собе која сија светлошћу. Темељ овог припремног времена су молитва и пост. Али молитва и пост без смирења и љубави не доносе плодове. Само с њима пост и молитва надвлађају наш егоизам.

Православни хришћани не пропуштају прилику коју им сваке године изнова нуди Велики пост, док полако напредују на овом тајанственом путу. Како кажу прелепе речи једног од тропара, „дошао је час покајања, час молитве”. У цркви сва наша страдања налазе лек, као што после хладне зиме долази пролеће.

Облаци нису трајни, а након њих сунце живота још јаче сија.

Епископ нишки (1975–2010)
Патријарх српски (2010–2020)
Иринеј (Гавриловић)

СРЕТЕЊЕ ГОСПОДЊЕ – СУСРЕТ ЧОВЕКА СА БОГОМ

Из беседе одржане на
празник Сретења Господњег
1985. године.

рослављајући велики празник Сретења Господњег са Светим старцем Симеоном Богопримцем у Јерусалимском храму, и удубљујући се у тајну овога празника, бивамо поучени да је велика и једина истинска срећа за човека да се сретне

са Господом. Сусрет са Господом значи спасење за човека, јер човек само кроз сусрет са Господом наслеђује живот вечни. Сусрет са Господом представља прекретницу у животу човековом, јер, сусревши се са Господом, кроз тај сусрет,

човек са широког пута који води у погибао, прелази на уски животни пут који води у Царство Божје (Мт. 7. 13). Сусрет са Господом и јесте крајњи циљ за човека овде на земљи, јер Господ је Светлост од Светлости, која нас обасјава светлошћу спасења, да не бисмо, живећи без сусретања са Господом и његовом светлошћу, ходајући без светлости Божје, ходили по тами и, не дај Боже, доспели у *таму најкрајњу*, тамо *где је њлач и шкрљуш зуба* (Мт. 8. 12)!

„Али како ћу да сретнем Господа кад он не постоји?“, вели безбожник, *безумник у срцу своме*, како би казао Свети псалмопевац Давид (Пс. 14. 1). „Како ћу да сретнем Господа, када не верујем да је то могуће?“, каже маловерни, да би оправдао своје маловерје. „Како ћу да сретнем Господа, када за то немам времена од свакидашњих брига и послова?“, оправдава се незахвалник.

О, ви, безумни, није Господ тамо где га тражите! Иако је Бог свудаприсутан енергијама својим на сваком месту у творевини, нећете га наћи у просторствима васионе све док га не нађете у срцу своме. Јер срце у коме обитава Господ обухвата собом сва просторства свемира, а празно срце – срце у коме нема вере у Господа Творца и Спаситеља, само је сићушан орган који својим куцањем опомиње човека: „Шта ћеш, о човече, ако ово буде мој последњи откуцај?“ О, ви, маловерни, научите се од деце, како је Господ и рекао, *јер ако не дугеће као један од ових малих, нећеће ући у Царство Божје* (Мт. 18. 3). Узмите од деце безазленост у срцу, љупкост у понашању, љубав у опхођењу са људима и оно што мислите да је за вас немогуће, постаће могуће! О, ви, незахвални Богу дародавцу свих добара које имамо, шта је човеку важније од душе његове? Шта вам вреди ако цео свет задобијете, а душу своју изгубите? Одбаците, зато, све бриге овога света, и уместо тога испуњавајте заповест Господњу: *Ишћиће најпре Царство Божјеа, а све остало догаће вам се* (Мт. 6. 33).

Погледајте само невино дете које клечи поред свога кревета, са рукама склопљеним на молитву, са погледом подигнутим увис, који отвара врата неба, како обавља праисконску дужност својих отаца! Погледајте мило дете како једноставним речима: *Оче наш, који си на небесима...* разговара са Господом. Онај ко је тај дирљиви приказ видео макар једном у животу, неће никада посумњати да постоји Бог и да постоје свети анђели. А сви смо били деца!

Или, погледајте мајку која бди над својим чедом. Погледајте њен израз лица, њене очи, њену пажњу! Она ништа друго не види, ништа друго не осећа, ништа друго не познаје, ни о чему другом не брине осим о добру детета свог. А када мајка види анђелски чист осмех свог здравог и напредног детета, њено срце је испуњено захвалношћу Богу, надима се и шири, и може тада да обухвати и загрли сву децу света, док њене усне шапућу једине речи које може да изговори у том тренутку: „Хвала ти, Боже, на дару твоме!“ То мајка-хришћанка обавља једну од најсветијих дужности: молитвама захвалницама сусреће Господа и њима узгаја пород свој. А сви ми имамо мајку!

О, ви,
безумни,
није Господ
тамо где га
тражите!
Иако је Бог
свудаприсутан
енергијама
својим на
сваком месту
у творевини,
нећете га наћи у
просторствима
васионе све док
га не нађете
у срцу своме.
Јер срце у
коме обитава
Господ обухвата
собом сва
просторства
свемира...

Трудимо се и настојмо, као хришћани, да се сретнемо и сусрећемо са Господом пре самртнога часа, током читавог свог живота. Трудимо се да у своје очишћено срце примимо Господа, као што га је Свети старац Симеон Богопримац примио на своје чисте руке у Јерусалимском храму, благодаривши Богу потресним речима: „Сада отпушташ слугу свога у миру, Господе, по речи својој, јер видеше очи моје спасење твоје”.

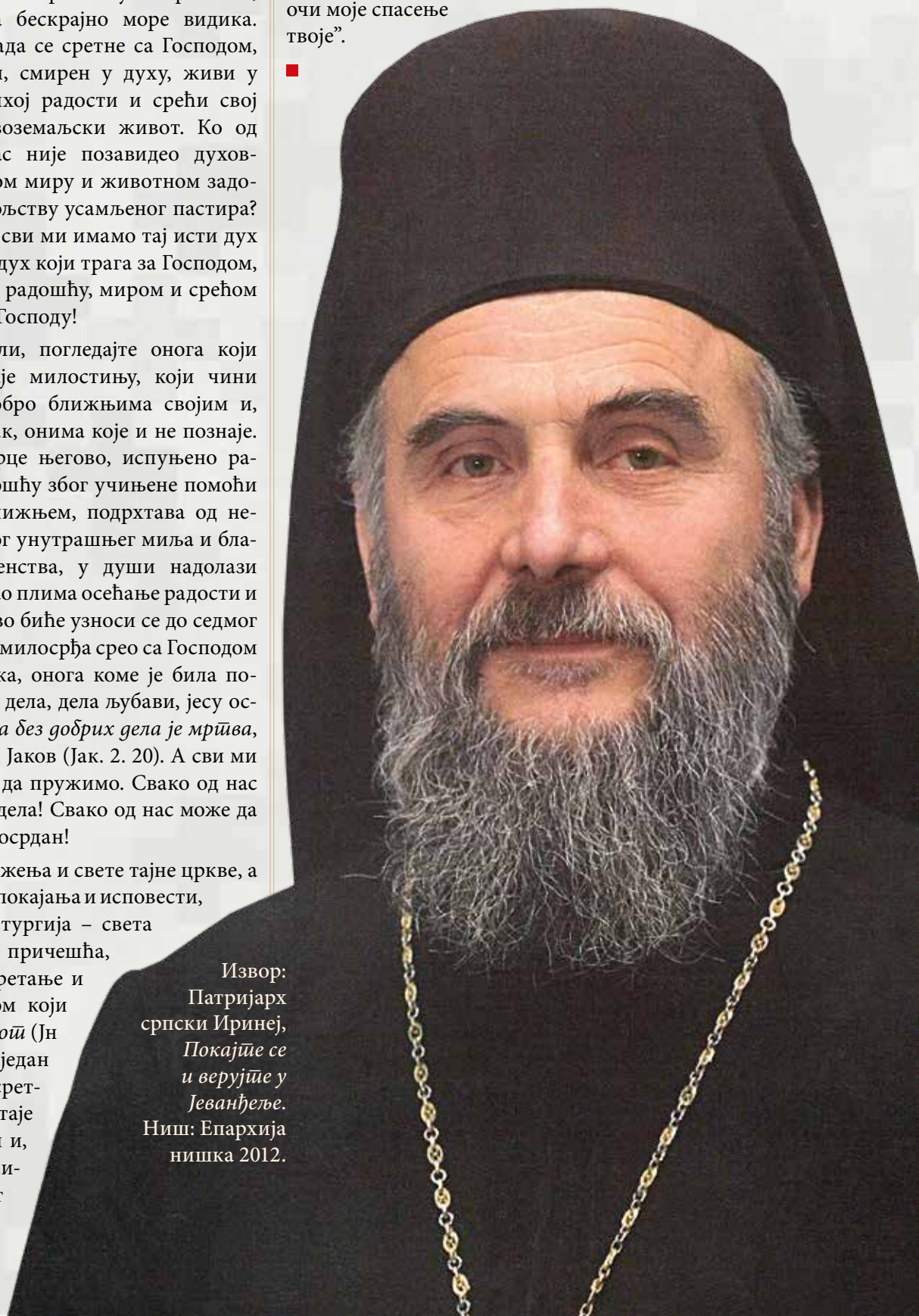
среће, а читаво његово биће узноси се до седмог неба, јер се кроз дело милосрђа срео са Господом у лику другога човека, онога коме је била потребна помоћ. Добра дела, дела љубави, јесу основ праве вере, а *вера без добрих дела је мртва*, како нас учи апостол Јаков (Јак. 2. 20). А сви ми имамо и шта и коме да пружимо. Свако од нас може да чини добра дела! Свако од нас може да буде милостив и милосрдан!

Свакодневна богослужења и свете тајне цркве, а нарочито света тајна покајања и исповести, а пре свега света литургија – света тајна Евхаристије и причешћа, омогућавају нам сусретање и јединство са Христом који је *исти, истина и животи* (Јн 14. 6). Ако се ни на један од ових начина не сусретнемо са Господом, остаје нам још један једини и, за сваког човека, сигурни сусрет – сусрет

Или, погледајте неугог пастира који, ослоњен рукама на штап, духом својим лети преко ливада и брда, у недоглед, покушавајући да измери оно што је немерљиво, да обухвати оно што је необухватљиво и да извиди оно што је невидљиво. Звук меденица враћа га на тренутак у стварност, а затим дух његов опет креће пут хоризонта, на бескрајно море видика. Када се сретне са Господом, он, смирен у духу, живи у тихој радости и срећи свој овоземаљски живот. Ко од нас није позавидео духовном миру и животном задовољству усамљеног пастира? А сви ми имамо тај исти дух – дух који трага за Господом, за радошћу, миром и срећом у Господу!

Или, погледајте онога који даје милостињу, који чини добро ближњима својим и, чак, онима које и не познаје. Срце његово, испуњено радошћу због учињене помоћи ближњем, подрхтава од неког унутрашњег миља и блаженства, у души надлази као плима осећање радости и

на самртном одру, у самртном часу. Али, водимо рачуна, да нам то не буде и први сусрет са Господом, јер, неспремни за тај сусрет, можемо да га пропустимо. Трудимо се и настојмо, као хришћани, да се сретнемо и сусрећемо са Господом пре самртнога часа, током читавог свог живота. Трудимо се да у своје очишћено срце примимо Господа, као што га је Свети старац Симеон Богопримац примио на своје чисте руке у Јерусалимском храму, благодаривши Богу потресним речима: „Сада отпушташ слугу свога у миру, Господе, по речи својој, јер видеше очи моје спасење твоје”.

Извор:
Патријарх
српски Иринеј,
*Покајте се
и верујте у
Јеванђеље.*
Ниш: Епархија
нишка 2012.

ТРЕБА УМОЛИТИ ГОСПОДА, ЗАСЛУЖИТИ МИЛОСТ

Разговор са
монахињом Надеждом,
настојатељицом Манастира
Светог Јована Крститеља
у Крупцу

Мати, реците нам нешто о свом детињству, о породици из које потичете и Вашим првим искуствима црквеног живота.

Рођена сам 1946. године у општини Шипово, у области које се зове Јања. Моје је село Бабић, које неки зову и Ракита, пошто већина житеља потиче из фамилије Ракита. Имам пет сестара, најмлађа се родила оне године када сам ја пошла у манастир. Отац Риста је био, хвала Господу Богу и Мајци Божјој, јако побожан и молитвен човек. Он је умео да се моли и по десет сати без престанка. Имао је своју собу са кандилом, где се молио. Његове су молитве мене одве-ле у манастир. Мајка покојна мало се противила. Била је и она доста побожна, али мајка као мајка, желела је да не идем тако млада, да завршим школу, да будем пунолетна. А тетка је већ, мамина сестра, била у манастиру. И кад год тетка, мати Аквилина, дође код нас, ја њој у крило: „Ја хоћу да будем тако као ти.“ А она каже: „Не може! Не примају тако мале.“ А то она тако прича да би мами угодила. А много је онда било сестара доле у Гомионици, седамдесет километара далеко од нас.

Разговор
водили:
протосинђел
Нектарије
(Ђурић) и
протођакон
Далибор
Мидић

Мој кум био је црквени човек, он је познавао све манастире по Србији. Ја сам му се жалила како тетка каже да у Гомионици за нас нема места. А он мени каже: „Не бој се ти, кумице, ја ћу тебе и моју Љубу да водим далеко, да оне неће ни да знају где сте ви.“ Тако нас је одвео у Раковицу. Ја сам тад први пут крочила у манастир, нисам никад раније била ни у једном манастиру. Имала сам тринаест година.

Како је текао Ваш монашки живот, од почетка до данас?

У Раковици је лепо било. Све сестре су биле младе, а старешина, мати Февронија, имала је свега двадесет седам-осам година. Мајка... добро је издржала. Не знам да ли је прошла и

година дана, ево ње, неписмене жене: како се снашла да дође, Бог свети зна! Дошла сама у Раковицу, плаче. Оне сестре све воли, љуби. Али је била милостивна, била је добра жена. И тако ја нисам отишла од Раковице. Након годину и по дана, дошао је један богомољац из нашег краја и одвео мене и још неколико сестара у Тимочку епархију, у Манастир Суводол код Зајечара. Тамо сам провела четрнаест, а у Манастиру Вратна тридесет година. И отац и мајка су ми сахрањени у Вратни. Отац ми је девет година ту био као монах. Мајка ми је причала да су они двадесет година живели као брат и сестра.

А игуманију сам имала, мати Евпраксију, то треба ставити за пример, да знају људи. Ја вама то не могу речима исказати, нити више могу да сретнем такву особу. Са њом сам дисала једном душом. Није дуго боловала,

А игуманију
сам имала,
мати
Евпраксију,
то треба
ставити за
пример, да
знају људи.
Ја вама то не
могу речима
исказати,
нити више
могу да
сретнем
такву особу.
Са њом
сам дисала
једном
душом.

а није се жалила само да мене не би секирала. И говорила је да јој је жао што нема коме мене да остави. Одатле сам отишла у Сремску епархију, у Манастир Фенек. Али за кратко време, за годину и по, они нађу за сходно да претворе тај манастир у мушки. Довели су калуђере са Косова, нама су рекли да идемо где ко хоће. Моје две сестре живе су у Београду. Примили су ме у Манастир Рајиновац, који је близу Београда. Познавала сам калуђера, оца Јустина, који је сада у Румунији. Јако фин младић. Ми смо били у том манастиру, тачно да сам га родила не би могло бити друкчије између нас. Молио је и мене да идем у Румунију, али ја нисам волела Румунију. Остала сам у Рајиновцу око три и по године.

Моја сестра је познавала игуманију у Кикинди, тако да сам и тамо провела око три године. Нисам могла да издржим у Банату, због астме и реуме. Добила сам позив од оца Рафаила, кога сам познавала из Баваништа и Кикинде, да дођем у Епархију нишку. Најзад сам добила отпуст од Владике и дошла 2013. године. Када сам дошла овде у Крупац, кључ је био код свештеника. Мало сам прегледала, средила. Раније овде није живео ниједан монах.

Шта нам можете рећи о прошлости овог манастира?

Кажу да је овде пре Турака био манастир и да су га они срушили када су дошли. Онда ништа није било, све до 1876, ја мислим, када су

мештани нашли за потребу да саграде себи светињу. Довели су одобрење и саградили су доле ону малу грађевину, ми је зовемо капелица. Некад је ту било монаштва, некад није. После је манастир опет запустео, али не знам које године. Капелица се била срушила од стајања, неодржавања. Онда је нека жена у Крупцу сањала да се то мора очистити и то што је срушено да се мора озида. Ја мислим да је било почетком деведесетих, колико сам разумела.

Ову цркву садашњу, постојећу, подигли су исто 1878, после ослобођења, да сахране кости изгинулих у Другом српско-турском рату. Оне што су били у ратовима дванаесте и осамнаесте, и њих

су ту сахранили. Зато и јесте велика светиња, то је подигнуто над костима, над мученицима. А и Свети Јован чини чуда, стварно. За страдалнике подигнуто, и страдалнику посвећено.

Тако, ја кад сам дошла, нема ничега. А дошла из богате куће. Мало сам се и плашила у почетку, непозната средина. Али ето, даде Господ. Ја само мислим: „Драги Господе, помози да се оформи, да личи на манастир и да личи на домаћинство.” И тако, Господ је и оформио. Али ето, нема монаштва. Шта да радим, нигде га нема. Немам звоно, што је најгоре. Пола године служили смо и литургију и јутарњу, све без звона! А мене душа боли... Овде сам седам и по година, у монаштву шездесет једну.

Људи који долазе код вас, како вам изгледа тај савремени свет, је ли благочестив? Шта видите да је највећи проблем данас код човека, на шта му најпре треба скренути пажњу?

Пироћанци су јако добри, као народ. Имају душу добру. Знају за Бога, боје се Бога, а само нису црквени. Они који јесу, све држе редом. Али мало их је. Највећи је проблем, оче, што треба да иду у цркву и да посте. Кажем им: „Људи, црква заповеда и наша православна вера, ако хоћете да останете у православној вери, мо-

**Ову цркву
садашњу,
постојећу,
подигли су исто
1878, после
ослобођења, да
сахране кости
изгинулих у
Другом српско-
турском рату.
Оне што су
били у ратовима
дванаесте и
осамнаесте, и њих
су ту сахранили.
Зато и јесте
велика светиња,
то је подигнуто
над костима, над
мученицима.**

рате прво редовно, као крштени хришћани, да идете у цркву на литургију, по могућству. А кад је оправдано, онда ни Господ не замера. Онда морате да постите четири поста и бар четири пута у години да се причестите. И да се држите Десет Божјих заповести. Ако се то не држи, не можемо се назвати православцима. То је основно. Без тога не може даље.” Треба и више да се труде, да живе хришћански, да не чине пакости, да то и не желе, а камоли чине, једни другима да не узвраћају зло за зло.

У овој садашњој ситуацији, када је пандемија, најважније је да се сачувамо јединствени. Да се не разјединимо, да се не удаљавамо, прво од Господа, по делима, а затим једни од других. Јер каже, ако ми се не поштујемо и удаљавамо се и не маримо једни за друге, како ћемо да докажемо да Господа поштујемо и волимо? Време је тешко, несигурно. Бог само зна шта ће бити. А и Господ нек нас научи, нек нас руководи. Ја само вапијем Господу: „Господе, ти нас научи, ти нас упути, само ти можеш, нико други.” Треба се што више молити и за ове који су болесни, и за здраве, да их Бог сачува да остану здрави.

Ја кажем: „Ако немате књигу, не знате молитве, знате Оченаш и Богородице Дјево. Ако некога поштујеш и видиш да је у беди, прочитај неко-

лико пута Оченаш и Богородице Дјево за њега, кажи, ‘Господе, помози му, или опрости му, ако је пао у грех, и видећеш колико ћеш му помоћи’. То ће му много помоћи.” А Исусова молитва поготово. Исусова молитва много значи. Ноћу је лепо Исусове молитве читати. Мој отац покојни, он је педесет година сваку ноћ устајао у дванаест сати. Од дванаест до два је његово било молитвено правило.

Имају ли поштовања према Светом Јовану овде?

Имају! Имају добро поштовање према светињи и долазе на дан славе, поготово увече. Они имају неки обичај да дођу увече на бденије, уочи славе. То је река народа. Донесу себи неку закуску, да имају ту нешто да поставе, као малу трпезу, и по један мали колач у част свецу. Ништа се не обавља док се не заврши бденије у цркви и док свештеници не прођу да им прережу колаче. Иду два свештеника, а они се поређају овако по дворишту укруг. Један свештеник иде са оне стране, а дру-

ги иде овамо, и тако прережу, а они после једу. Ту баш на ливади, понесу простирке. Па онда увече, онако, свеће горе код сваког. Много је интересно, то је стварно лепо. И свечано!

Овде служе пиротски свештеници, Владика их је одредио. Њих шесторица имају свој ред. Недељом не пропуштају.

Реците нам нешто за крај, неку поуку за наше читаоце.

Треба имати чврсту веру у Бога Господа, да нас може одбрани. Али зато морамо се добро трудити, добро, да заслужимо да нас Господ одбрани. Ја тако осећам. Колико год урадим, колико год се помолим, нисам задовољна. Осећам да је још потребно. Тако бих свакоме препоручила. Треба много молитвеника да би се Господ смиловао. А најбоље би било кад би српски народ сав кренуо да се моли Богу. Требало би сви на колена, као што су некад радили људи кад су епидемије владале. А Господ је свемогућ, он би то могао да испири, да отпири, да нестане. Али треба умолити Господа, заслужити милост. Тражи Господ покајање и поправку. И како треба желети себи, тако и својим ближњима и сваком појединцу. Ја кажем: „Господе, помози онима који не знају да се моле. И њима треба помоћи, они су твоје створење, и они су људско биће.” ■

Треба много молитвеника да би се Господ смиловао. А најбоље би било кад би српски народ сав кренуо да се моли Богу. Требало би сви на колена, као што су некад радили људи кад су епидемије владале.

ЖУДЊА ЗА ВЕЧНОШЋУ

Беседа старца
Дамаскина (Катракулиса)

*Да, дођи ћу брзо. Амин;
га, дођи, Госноде Исусе
(Опкр. 22. 12; 20)*

Ваки манастир је један прелаз, једна лађа, која ће нас пребацити на небеску обалу. Управо ово путовање ме данас заокупља. Препреку смрти треба да разбијемо жудњом за вечним животом. Размишљао сам, дакле, како бисмо поруку смрти могли да доживљавамо више као радосну вест.

Не постоји радоснији догађај од овог прелаза на супротну обалу. Ако оволико чезнемо за боравком на некој плажи, на пример на Крфу, или на Светом Дионисију, где бисмо гледали земаљске лепоте у којима смо већ уживали, замислите колико би требало да чезнемо за преласком у други живот, у вечну светлост. У манастиру се врши ова припрема за прелазак на небеску обалу Царства Божјег. И ако се већ од сада упознајемо са добрима горњег света, имаћемо један добар збор пријатеља светитеља, који ће нас пратити у време нашег одласка.

Са коликом благодарношћу треба да ишчекујемо смрт! Да јој се не супротстављамо као ножу који ће нас одсећи од живота, већ да гледамо на њу као на светлосна врата која ће нас увести у вечност. Смрт треба учинити радосном, да јој не пркосимо страхом. Једном за свагда Христос се разапел и васкрсе, уништивши снагу смрти, разоривши кључеве ада. Двери се отворише, и од сада слободно свако, верујући, може да уђе у вечно блаженство.

Пламен освежавајуће љубави према Богу распаљује жеђ вечног живота. Ако наше срце гори од божанског ероса, Господ ће одговорити одмах на љубав коју ћемо му принети и обрадоваће нас вечним зрењем његовог божанског лика.

Како је могуће, када стигне смрт, да нас тада обузме несрећа и мрак, када је љубав Божја светлост, и вечност, и неизрециви мир? Чим чујемо реч „смрт“, обузима нас страх. Међутим, сви треба да имамо жеђ

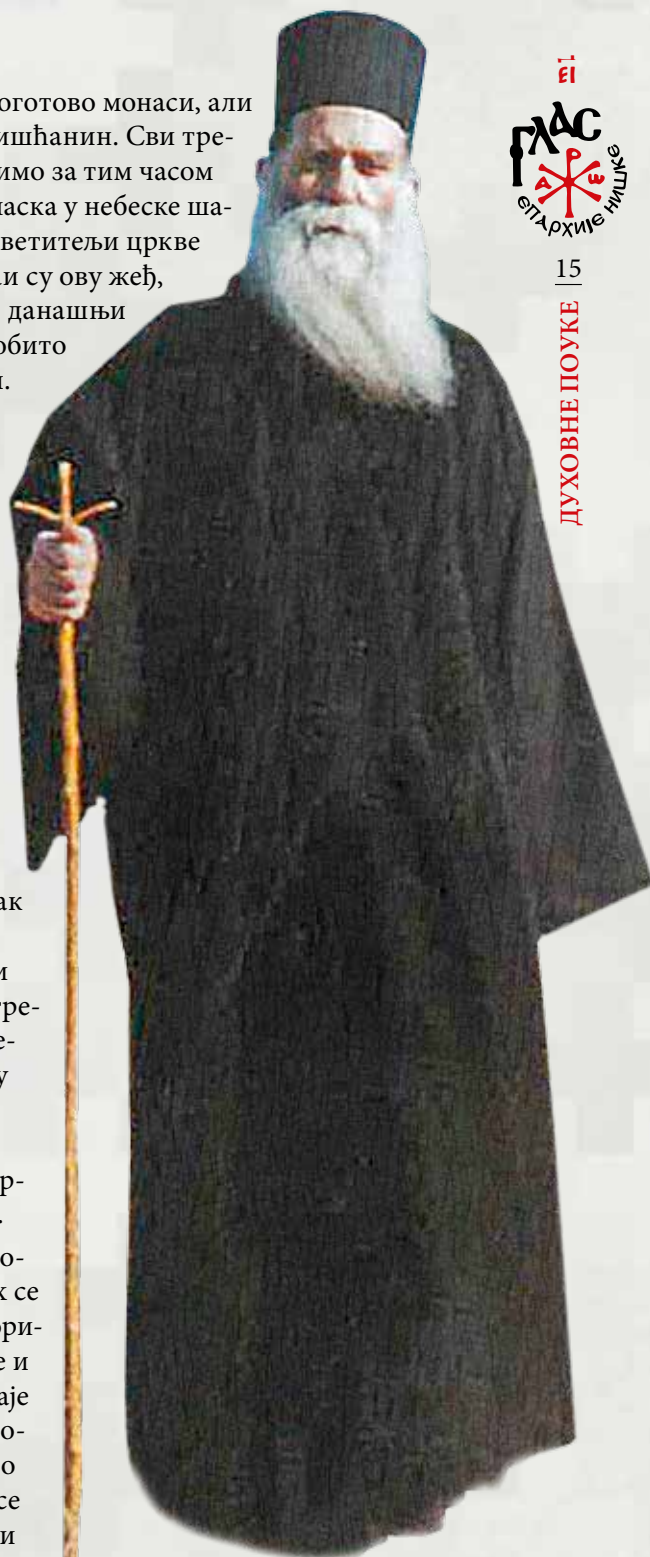
за смрћу, поготово монаси, али и сваки хришћанин. Сви треба да жеднимо за тим часом нашег преласка у небеске шаторе. Сви светитељи цркве наше осећају су ову жеђ, осећају је и данашњи свети, а особито светогорци.

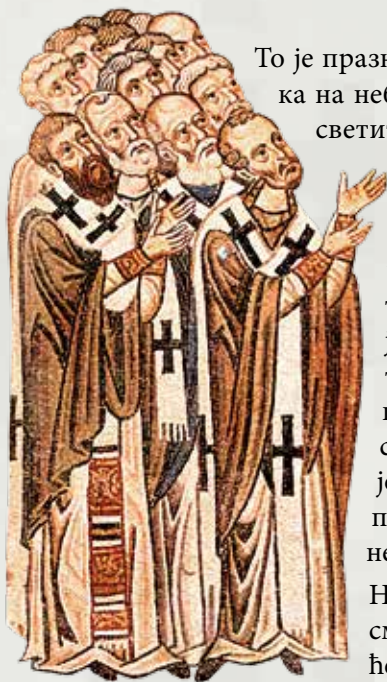
Али, и они верујући у свету, и трудбеници Јеванђеља, и свештено-апостоли, овом жеђу за смрћу остварују божанску реч и чине дела вере, померају чак и планине. Дакле, и ми кроз веру треба да преместимо своју душу, да је преселимо из ада у Царство Божје.

Љубављу Божјом одмах се отварају хоризонти душе и човек постаје широм отворен. Његово постојање се одмах шири јер тежи бескрајном Богу и

вечном животу. Заволели смо тог бесконачног Бога и почели смо да га срећемо. Зато нас успокојава тишина и пустиња. Не одмара нас свет и оно што је од света, већ само тишина и пустиња. И желимо да у нашој души завлада мир Божји и љубав Божја.

Немојте ме погрешно разумети што кажем „чежња“ за смрћу. Чезнем за преласком у небески свет. Ми који верујемо у Бога и занимамо се за љубав Божју, дошли смо овде управо ради тог путовања. Нас очекује Бог, живот, вечност, блаженство! Не треба да имамо никакво оклевање од смрти, већ једно радосно ишчекивање, једну чежњу за тим тренутком. Смрт не треба да нас паралише нимало. Она је један празник за нас.

То је празник преласка човека на небо. Зато и славимо светитеље у дан њиховог уснућа. Видели сте, Василије Велики је умро у четрдесет деветој години. Умро је као млад. Али, то се њега није тичало. Спремио је своју карту. Ушао је унутра, у лађу, и прешао преко, на небеску обалу.

Не смемо никада да сметнемо са ума да ћемо умрети, али не зато што имамо

страх од умирања. Нити треба да пазимо да не сагрешимо само зато што знамо да ћемо умрети. Него, зато да се боље припремимо, заволимо прелазак, зато што волимо Бога! Хоћу да идем да га видим. Како кажу: желим да га видим! Апостол Павле је рекао: „Имам жељу умрети и са Христом бити” (Фил. 1, 23).

Према томе, ако смо суви монаси, ненатопљени сузама љубави и благодарности, ако нисмо предани божанској љубави, ако нисмо душе заљубљене у женика Христа, шта смо дошли да радимо овде? Да делимо зло? Будимо живи људи, будни, „чежњивци” преласка. Тада нестају светска интересовања, бриге света, светске жеље. Када смо посвећени само љубави Божјој, тада смо сједињени сви међусобно. Нека нас разгорева ова љубав Божја и љубав пресељења у дворац Свецара Христа!

Нека нас заинтригира предивна „занесеност”. Овде постојимо, али на небу мислено битишемо. Зажелимо живоносну смрт. Ова смрт јесте живот.

Свагда нека ме брине то како да учиним час смрти, дан позива Господњег, даном радости и празника! Сагледавајмо свој излазак као највеће славље, најрадоснији дан, зато што ћемо тада прећи у љубав Божју! Нећу да тугујем зато што ћу умрети, већ напротив, хоћу да се радујем и да кажем: „Слава Теби Боже! Слава Теби Боже, што си ме позвао да одем!”

Дан смрти није стање безнађа и разочарања које спречава наду у милост Божју. Помиловаће нас Бог. Поред све наше недостојности, помиловаће нас Бог! Имајмо сигурну наду и увереност у милост небескога Оца и размишљајмо о сусрету са Господом. „Када ћу доћи, Госпode, крај тебе? Када ћу те угледати? Када ће лице твоје непрестано радовати душу моју?”

Ако се старам о ономе што долази после гроба, ако је мој

ум стално у Богу, онда не грешим, и онда ћу моћи да разбијем та врата смрти, како би ми она била отворена још у садашњем животу. Тада ћу моћи да усправно стојим на међи овоземаљског живота, која ће бити моје узлетиште, одакле ћу са радошћу полетети у бескрајно блаженство. Зато што ћемо отићи из живота неочекивано.

Јер нас чека Господ.

Када смо посвећени само љубави Божјој, тада смо сједињени сви међусобно. Нека нас разгорева ова љубав Божја и љубав пресељења у дворац Свецара Христа!

Будимо живи људи, будни, „чежњивци” преласка. Тада нестају светска интересовања, бриге света, светске жеље.

Јеромонах
Игњатије Шестаков

НЕЗАХВАЛНОСТ

едном приликом, када је Христос ишао путем, издалека се појавила група од десет људи, оболелих од страшне болести – лепре или губе. Они су издалека викали Господу: „Исусе, Учитељу, помилуј нас!” Ови болесни људи нису могли, нису смели да се приближавају људима и Спаситељу, и издалека су молили за његову милост. Исус им је рекао: „Идите и покажите се свештеницима.”

У тим временима, када би се догодило исцељење, болесни су, као сведочанство, морали да се покажу свештеницима. Такав је био старозаветни закон. Док су се губави приближавали, увидели су да су излечени од своје болести. Само један од њих, који је био из другог народа, Самарјанин (скоро па паганин, неверник у данашњем смислу),

вратио се Христу, и павши ничице пред ноге његове, захвалио му. Једини од десеторице који су оздравили. Христос је тада рекао: *Нису ли десеторица оздравила? Где су деветорице?* Нико се осим овог иноплеменика није вратио да узнесе славу Богу. Тада се Господ обратио Самарјанину: *Иди, вера твоја сјасла је* (Лк. 17. 11–19).

Прича о губавцима је прича о нама самима: сви болујемо од страшне и неизлечиве греховне губе. Још је теже излечиво то што су многи од нас оболели од губе незахвалности Богу. Иако су ови лепрозни људи живели на овом свету пре много векова и њихова тела већ су се претворила у прах, прича је и даље актуелна. Прича о губавцима је прича о свима нама. Сви ми болујемо од губе незахвалности.

Господ нам, устима јеванђелисте, напомиње и указује да није довољно само прићи њему и назвати га Богом, Учитељем, На-

ставником. За спасење душе, за исцељење, за Царство небеско, постоји један обавезан услов: морамо бити захвални Богу за све што нам он шаље. Многи људи, наши ближњи, хришћани који су пре много година пришли цркви и Богу и почели да прибегавају оном најважнијем у људском животу – литургији, учешћу у тајнама, сједињењу са Христом, не схватају да управо тако прибегавају најважнијем – благодарењу, захвалности Богу.

Како можемо благодарити Творцу неба и земље? Када се окупимо заједно, овде: *Тебе ђевамо, Тебе блајосиљамо, Теби блајодаримо, Госјоде...* Молимо се, славимо Христа, и у заједништву са њим истовремено благодаримо, слично деци која су захвална својим родитељима што им из велике љубави испуњавају молбе. Тако треба, по заповести Господњој, да и ми њему благодаримо, сједињујући се са њим. То је управо оно на шта заборављамо када направимо први корак, попут ових губаваца, када призивамо Христа да нас спасе, и када добијамо од њега почетак исцељења. Онда обично заборављамо најважније. Враћамо се својој бљувотини и, слично свињама, поново се ваљамо у прљавштини, и одмах нас сустижу старе болести са још већом јачином. Људи мисле да је довољно то што исповедају Христа речима, док су животом својим и даље носиоци ове страшне и смртне греховне губе.

Вера твоја сјасла је – говори Христос Самарјанину, човеку који је дошао да заблагодари свом Творцу и Спаситељу. Када долазимо у храм да заблагодаримо Господу нашем Исусу Христу, вера нас спасава кроз исповест, кроз причешће, а не само кроз вапај њему и молитве за помоћ. Судбина ове деветорице губавих, несрећних и незахвалних људи треба увек да нас отрежњује и подсећа на то. Благодаримо Богу на литургији и прослављати га својим добрим делима, као истински хришћани. Тада ће и други људи, видевши наша добра дела, прославити Оца нашег, који је на небесима.

17

ЦРКВА И САВРЕМЕНИ СВЕТ

Из књиге:
Јеромонах
Игњатије
Шестаков,
*Духовни
усшанак.*
Стари
Бановци:
Бернар
2019.

Проф. др фил.
Иван Панчовски

УТЕХА ВЕРЕ

*Ходиће к мени сви који сће уморни
и најоварени и ја ћу вас одморити.*
(Мт. 11. 28).

ришћанска вера у Бога доказује своју животну и моралну вредност у мирном току људског живота: она се показује као јаки стожер, око кога се окупљају све стваралачке снаге, развијају и цветају и остварују кроз продуктивни рад. Тако под утицајем хришћанске вере у Бога човек живи осмишљен и стваралачки живот, испуњен радошћу и срећом. Али се животна и морална вредност хришћанске вере у Бога уздиже до недостижне висине у човеку, када се он налази у кризним и трагичним тренуцима свога живота, када страдања и жалости наступе, када га несреће и незгоде салете и нарочито када се

Док је човек
здрав и јак, док
је све у његовом
животу и у
животу оних
који га окружују
успешно, он би
некако могао
да живи, а да не
осећа нарочите
потребе за
религијом и
да не признаје
њену животну
и моралну
вредност и
неопходност.

нађе пред страшном сликом смрти. Док је човек здрав и јак, док је све у његовом животу и у животу оних који га окружују успешно, он би некако могао да живи, а да не осећа нарочите потребе за религијом и да не признаје њену животну и моралну вредност и неопходност. Међутим, положај се из основа мења када га беде и незгоде, страдања и несреће салете и нарочито када се нађе пред страшном стварношћу самртног часа са његовом тајном. Тада човек осећа како му се земља под ногама руши, како га моћи напуштају, како се његова мудрост показује немоћном,

како га призрак очајања следи и да он није у стању да се бори и да побеђује својим сопственим снагама. Има судбоносних тренутака – и нико није поштеђен истих – када је човек препуштен самом себи и својим сопственим моћима, када не може да нађе ослонац и утеху ни код једног ближњег.

Шта у име утехе можемо да кажемо болесном када подмукла болест прогресивно подрива његове моћи и његову веру у живот? Какву утеху можемо пружити мајци чије је драго дете прогутао хладни гроб? Какву утеху можемо пружити човеку када авет смрти почне да га вреба и стално уплиће у своју мрежу? Како сликовито и тачно слика ову страну људског живота библијски Еклизијаст! Он каже: *Окрећох се и видех свакојака ућњевања, која се извршују под сунцем; и ево суза ућњених, а ућњених нећа немају* (Екл. 4. 1). Сва људска мудровања и убеђивања нису у стању да помогну, да окураже и да утеше. Оне су сујета и лаж, што је – према речима Јова – *преварара* (Јов 21. 34). Уопште, људи без Бога и без Божје помоћи су *досадни тешиници* (Јов 16. 2).

А ко може порећи животну неопходност и моралну вредност утехе? Човек у своме животу, испуњеном страдањима и жалостима, има потребе за утехом, да би био у стању да поднесе страдања и жалости, да их превазилази и побеђује,

да се сачува њихове разорне силе и да из њих извлачи подстицаје за духовно удубљивање и напредовање. Нема човека који на свом животном путу није пао у безизлазни положај и не моли да му пружи утеху и охрабрење. И тада не бисмо могли да му кажемо ништа друго што би могло истински да га утеши, до речи вере, која даје *вечну утеху* (2 Сол. 2. 16). Не бисмо могли да му предочимо већег и моћнијег утешителя од *Оца милости, који је Бој сваке утеше* (2 Кор. 1. 3). Сам Бог каже: *Ја сам утешитељ ваш* (Ис. 51. 12) и *Ја ћу најојити сваку клонулу душу* (Јер. 31. 25). И ко се у њега нада и ко од њега тражи утеху, никада неће бити преварен и без утехе.

Међутим,
положај се из
основа мења
када га беде
и незгоде,
страдања и
несреће салете
и нарочито
када се нађе
пред страшном
стварношћу
самртног часа са
његовом тајном.

Господ Исус Христос шаље онима који верују у њега Духа Светога Утешитеља, који их никада неће напустити и оставити – он ће *осијати* с њима *ва-век* (Јн 14. 16).

Стварно, историја и животно искуство доказују да нема превасходније и активније утехе од оне коју даје хришћанска вера у Бога. Она дејствује као лек измученом срцу. Она шаље снажну светлост и у најмрачнију и очајну душу. Када су све људске моћи утрошене и када су се сва људска средства показала немоћним, тада долази хришћанска религија са својим

благодатним моћима и показује чуда

Смрт – та најснажнија стварност, пред којом занеми сваки људски језик и задрхти сваки дамар у човеку – за хришћане губи свој ужас. Штавише, кад је хришћанин испунио своју моралну дужност, за њега је смрт добитак (Флп. 1. 21), јер му отвара врата вечног блаженства.

помоћи и утехе. Кроз своју веру у Бога премудрости и светлости, стављањем своје судбине у његове руке и улагањем своје наде на њега, верујући зна да све што се с њим догађа, у плану је Божје премудрости о њему и да га, према томе, не може потпуно лишити и његовог вечног спасења – последњег и највишег циља Божјег промисла о њему. Баш због тога вера даје снагу за подношење и најстрашнијих страдања. Она удахњује храброст усамљеном борцу за истину и *наду за нов живој* (2 Сол. 2. 16). Она побеђује предсмртни страх и хришћански мученици су с песмом на уснама излазили на ломаче. Смрт – та најснажнија стварност, пред којом занеми сваки људски језик и задрхти сваки дамар у човеку – за хришћане губи свој ужас. Штавише, кад је хришћанин испунио своју моралну дужност, за њега је *смрт добитак* (Флп. 1. 21), јер му отвара врата вечног блаженства. Бог кроз уста Псалмопевца каже: *Призови ме у невољи својој, издавићу те* (Пс. 50. 15). Божанствени Учитељ и до данашњега дана преко уста свете цркве позива: *Ходиће к мени сви који сте уморни и наптоварени и ја ћу вас одморити* (Мт. 11. 28). И стварно, ниједна утеха није моћнија и утицајнија од утехе коју хришћанска вера даје. Она уноси мир у немирно и узбуђено срце. Она прикупља здраве снаге душе и организује их за борбу против духа разарања и очајања. На крају она умудрује човека, чини га стрпљивим и сталоженим, да би мужанствено поднео и највећа искушења, која живот и смрт буду пред њега поставили.

и наптоварени и ја ћу вас одморити (Мт. 11. 28). И стварно, ниједна утеха није моћнија и утицајнија од утехе коју хришћанска вера даје. Она уноси мир у немирно и узбуђено срце. Она прикупља здраве снаге душе и организује их за борбу против духа разарања и очајања. На крају она умудрује човека, чини га стрпљивим и сталоженим, да би мужанствено поднео и највећа искушења, која живот и смрт буду пред њега поставили.

Превео и објавио Миодраг М. Михајловић, свештеник, 1975. године у Нишу.

Јереј Миодраг Михајловић дошао је у Ниш као хоноарни наставник тзв. Ратне богословије. До Другог светског рата био је професор црквеног појања у Битољској богословији. По завршетку рата постављен је за пароха при Саборном храму у Нишу. Остао је упамћен као врли пастир, одличан појац и ревносни служитељ, а поред свега и велики љубитељ књиге. У периоду од 1939. до 1984. године, превео је, приредио и сам издао преко четрдесет наслова. У библиографији његових издања преовлађују наслови преведених дела црквених великодостојника и хришћанских писаца из Бугарске. Објавио је и збирку својих празничних и недељних проповеди, једну књигу есеја, као и четири књиге посмртних говора, под заједничким насловом *У сенци крста*.

Свештеник
мр Александар Стаменковић

ПАРОХИЈСКИ ЖИВОТ НА СЕЛУ

етимо се да су Никола Тесла, Михајло Пупин, Милутин Миланковић, Јосиф Панчић... сви рођени на селу. Зграде универзитета налазе се у градовима, али, усудили бисмо се рећи, велики део академског интелекта свој корен има у селима. Исто важи и за војводе Живојина Мишића,

Петра Бојовића, генерала Милојка Лешјанина и многе друге. Село је за државу и војника давало и храну и порез. Свети Патријарх Павле, Свети владика Николај Велимировић, Свети Василије Острошки –

сви су са села. Ко је те научнике, војводе и архијереје као малене крстио? Ко је водио велику бригу, уз учитеље и родитеље, о њиховом васпитању?

Ко се молио за њих? Одговорност која лежи на сеоском свештенику веома је велика. Тадашњи сеоски свештеници можда нису помишљали да ће мала деца коју они причешћују толико утицати на будућност Срба.

Када свештеник дође на своју службу, он има представе о парохијском животу које је стекао током школовања и примио од старијих свештеника. Једног тренутка он схвата да је парохија место где се спасавамо од зла, да је она бојно поље на којем се воде најстрашније битке за спасавање људских душа и задобијање благодати Царства Божјег.

Посебна прилика да човек прими благослов Божји и прикупи духовну снагу за животне подвиге јесте дан храмовне славе. У Парохији белотиначкој храм је посвећен Светом Роману Ђунишком. Некада је то био један од највећих

црквених сабора у читавом крају. Многи су долазили у белотиначку цркву превасходно ради молитве за здравље, други да у духовној радости заблагодаре Господу Богу, Мајци Божјој и Светом Роману за животна добра, а неки и да обиђу родбину и пријатеље у Белотинцу. Данас, након прохујалих атеистичких деценија, то не може бити ни бледа сенка некадашње прославе. Али и у наше време, храм је препун верника на литургији тог празничног дана. У наставку прославе, после трократног опхода око светиње, посебно расположење и осмехе доноси дечји фолклор. На самом крају, стотину гостију присуствује свечаном ручку.

На дан сеоске литије, о „летњем” Светом Николи, око сто педесет људи стоји на служби и потом у литијској поворци иде кроз село. Са њима иду десетине ученика – полазника верске наставе. Доводи их вероучитељица, супруга надлежног свештеника. Парохијани који нису дошли у храм, излазе из својих кућа до капије да поздраве пролазак литијске поворке, обасипајући је латицама цвећа и житом. Тако цело село молитвено учествује у

литији. На тај светли дан Васкрсења Христовог, Храм Светог Романа у Белотинцу је претесан да прими све оне који су се припремали за причешће. Дође и до три стотине људи, благочестивих парохијана, испуњених васкршњом радошћу. Светла лица деце и одраслих на тај дан сведоче о истинитом доживљају небескога благослова.

Много се лепог има рећи и о топлотом хришћанском амбијенту Бадње вечери у сеоским храмовима и домовима, о Божићу и о крсним славама. То је сачувало наша села од многих беда и невоља. Зато је парохијски живот у једној сеоској средини, где готово све куће примају свештеника на освећење водике, слободан од секти, од проблема с дрогом, од доколице. Људи на селу вредни су и радни, знају да њива мора бити обрађена да би донела свој род.

Аутор је
парох у
Белотинцу
(Архијерејско
намесништво
нишко),
магистар
богословских
наука.

Ко је те научнике, војводе и архијереје као малене крстио? Ко је водио велику бригу, уз учитеље и родитеље, о њиховом васпитању? Ко се молио за њих? Одговорност која лежи на сеоском свештенику веома је велика. Тадашњи сеоски свештеници можда нису помишљали да ће мала деца коју они причешћују толико утицати на будућност Срба.

Уза све то, парохијски живот у селу носи своје бреме. Изостанак кише, велике врућине у дужем летњем периоду, не примети готово нико у граду. Али у селу, свештеник је непрестано под ударом питања: „Зашто нама летина овако слаба да буде?” Или: „Зашто нам поплава угуши плодове?” Божје истине ради, мора им се – са духом кротости – рећи: „Видео сам понеки трактор на њиви недељом ујутру, и оног ко зида кућу кад му време није.” Свештеник не осуђује, али из љубави према ближњима и њиховом спасењу понекад опомиње. Уместо благодати у храму о празничним богослужењима, дешава се, нажалост, да сакупљамо горке плодове суше, поплава, града. Неки се изговарају да нису знали. И незнање је горки плод онога што су чинили пре нас.

Православни храмови на селу давно су сазидани и захтевају детаљну грађевинску обнову, парохијски домови су незавршени и траже доградњу, питање пијаће воде неадекватно решено итд. Наведени проблеми углавном се решавају добром вољом појединих парохијана и повременим донацијама државе. У српској традицији некада се често наглашавала изрека: „Ко цркви даје, Богу позајмљује.” По руској традицији, на Сверуском помесном сабору 1917. године сажето је речено да сваки верник треба свом својом енергијом и талентима да учествује у животу парохије. Ни парохије на селу нису изузете од дискусија о плаћању накнада за свештеничке требе. О овом питању може се много говорити. Њиме су се бавили чак и султани у својим бератима, а такође и српски владари у својим уредбама. Још пре неколико деценија понуђена су разна решења, али Зернов пише да већина њих губи свој актуелни значај. Александар Шмеман, пак, тврди да могућност давања цркви није наша заслуга, већ највећа привилегија, јер нас то чини сарадницима у Христовом делу спасења.

Архијерејски коментари изнети на Сверуском сабору 1917, сматра Николај Зернов, садрже одговор на многа веома болна питања у садашњости. Можда чак и комунизам, секташтво,

окутност револуције, прогон цркве, могу бити објашњени чињеницом да је благодат заједничке хришћанске молитве, непосредно заједништво Бога и човека, остала за руске (важи и за српске) чланове Православне цркве „благо сакривено у пољу”. Мноштво проблема на селу настаје баш због одвојености сеоског живота од литургије. Индикативне су речи Александра Шмемана: „Убеђен сам да тамо где су Евхаристија и причешћивање поново постали средиште црквеног живота, проблеми односа парохије према цркви и према јерархији, према правилима, нормама и новчаним обавезама цркве уопште и не постоје.” Нема – како он тврди – нити може бити друге основе за обнову цркве у целини без саме суштине цркве, а та суштина јесте Тело Христово, „оно мистичко јединство у које се уткивамо кроз учествовање у једном Хлебу и Чаши у заједницењу Духа Светог”. Намера Духа Светог је да доведе човека у заједницу, у средиште саборности, да би он служио и користио другима и да њему користи што је од користи другима. У парохијском животу на селу је много тога доброг, али много тога треба још мењати и преображавати. И тај процес је у току. ■

СВЕТОСАВСКА АКАДЕМИЈА 2021. у Нишу

Са благословом Његовог преосвештенства Епископа нишког г. Арсенија, у понедељак, 25. јануара 2021. године, одржана је традиционална Светосавска академија у Светосавском дому, при Саборном храму у Нишу, уз поштовање прописаних епидемиолошких мера, у присуству званичника градских власти и локалне самоуправе Града Ниша, представника Универзитета и Војске. Организатори овогодишње академије били су Црквена општина Ниш и Црквено певачко друштво „Бранко”. Након поздравног обраћања Преосвећеног г. Арсенија, овогодишњу светосавску беседу одржао је проф. др Милован Братић, декан Факултета спорта и физичког васпитања у Нишу. Учесници уметничког програма били су Црквено певачко друштво „Бранко”, Дечје-омладински црквени хор „Бранко”, Дечја драмска секција и новоосновани Црквени оркестар „Бранко” из Лесковца. ■

Проф. др Милован Братић

ЉУБАВ КОЈУ ЈЕ СВЕТИ САВА УСАДИО У НАС

Извод из беседе са Светосавске академије
2021. године у Нишу

Растко Немањић је једно од оне деце једва измољене од Бога и прави пример како наизглед слаби и нежни сањари и идеалисти постану у ненаклоњеном и грубом животу прави, узвишени хероји. Растко је од најраније младости схватио да су царства и земаљска богатства, светска слава и луксуз, бучни, променљиви и пропадљиви, те да сва та видљива лепота ишчежава као сенка. Божја промисао учинила је да Сава за свога живота учини и у световном смислу много више него многи владари који су овоземаљски живот доминантно посветили државничким пословима. Уз помоћ и милост Божју, која је исијавала из сваког његовог поступка, Сава мири завађену браћу, дипломатијом спасава своју отаџбину и од Бугара и од Угара, а молитвом, постом и беседништвом и од курије и од фурије, очувавши Србе на путу једином исправном. Ради очувања народа српског на том путу, Сава је издејствовао и аутокефалност наше цркве, чију смо осамстоту годишњицу недавно обележили, а која нас је очувала да будемо и дан-данас то што јесмо, остављајући нам у аманет и шта треба да будемо.

Срби су клицали с љубављу светитељу Сави и у најтежим временима под турском влашћу, а унесрећени и побожни народ српски православни, али и онај који је прибегао другим верама, обилазио је гроб свог свеца у Милешеву, молећи га за помоћ, утеху, благослов и заштиту. Завојевач је покушао да уништи ту љубав спаљивањем његових светих моштију на Врачару, где је данас, Богу хвала,

Растко Немањић је једно од оне деце једва измољене од Бога и прави пример како наизглед слаби и нежни сањари и идеалисти постану у ненаклоњеном и грубом животу прави, узвишени хероји.

подигнут велелепни храм. Безумник и безаконик који то учини није разумео оно што је још млади Растко тако јасно схватио – материјално је пролазно, а душа је вечна. Упоредо са црквеном апотеозом, српски народ је, на себи својствен начин, присвојио Светог Саву као народног сина, свог заштитника и чудотворца. И данас многи раскућени, ојађени и понижењени Срби ишчекују да буде што бити не може, да нас се сети Отац, да нас поведе Син и да се светосавским путевима вратимо у куће са прозорима. Данас се многи несувисло ките речју просветитељ, не разумевајући шта она у суштини значи. Свети Јустин Ћелијски с правом у беседама тврди

да само светитељ може бити просветитељ, те да је зато српски народ прогласио Светог Саву за највећег свог просветитеља, јер је он највећи светитељ његов. Шта је то Свети Сава нама оставио када је у питању образовање? Како је он замислио школу? Јесмо ли успели да сачувамо искру просветитељства коју је на српским просторима зачео Свети Сава? Јесу ли заиста идеје Светог Саве вечно актуелне и да ли су данас нама потребне и подстицајне? Нема сумње да јесу, јер да су материјалистичке и атеистичке идеје имале макар и делић снаге православне вере коју је Свети Сава ширио на нашим просторима, не би се задржале само непуних пола века наспрам осам векова колико је светосавље на нашим просторима и у најтежим околностима остало присутно. Свети Сава је много путовао и био у народу, подучавајући га увек и у свакој прилици у свим правцима. Он је над-

зирао рад свештеника у цркви и у народу. Утицај његов и рад у то доба био је упућен на деловање у различитим правцима. Он није био намењен само организацији цркве и учвршћивању праве вере, него је дизао и учвршћивао у народу морал, свест о значају образовања, развијао здравствене навике и коначно проповедао међусобну љубав и милосрђе.

Уверен да је извор свих врлина и добрих особина у хришћанској вери и цркви, Свети Сава је настојао да се у народ усади право хришћанство са својом дубоком етиком, са својим светлим моралом, са својом несебичном љубављу и са својим вечним истинама. И управо та љубав коју је Свети Сава, ширећи православље, усадио у нас, јесте предуслов без кога се не може са успехом обављати просветитељски рад. Знање руковођено љубављу јесте оно што је васпитачу потребно и што његови ученици треба да стекну. У раним годинама љубав према ученицима је најважнија, у каснијим годинама љубав према знању које се преноси све је неопходнија. Без науке љубав је немоћна, а без љубави наука је деструктивна. Све оно што је постигнуто за унапређење васпитања деце урадили су они који су их волели; све су то постигли они који су знали оно чему их је наука у том предмету могла научити.

Многи неуки злочници покушавају да направе дистинкцију између ствари између којих она не постоји – цркве и науке. Они забрављају да је монах Сава високо ценио и послове теолошке, књижевне, научне, уметничке, грађитељске и организационе, сматрајући их молитвом и угађањем Богу, те истинским духовним подвигом. Дакле, ми треба стално да имамо на уму и у души следећу мисао – да би наше писање и говорење пристајало уз Светог Саву, оно би требало да буде монашки чисто и смерно, искрено, отворено и часно, те да казује истину. Такво, уосталом, треба да буде и свако наше деловање у годинама које су нам дате на земљи. Новим генерацијама ми не преносимо само знања, већ превасходно вредности. Оне би свакако требало да буду утемељене у светосављу, будући да нам Свети Сава показује прави пут људског живота у овом пролазном свету.

Деценијама и вековима смо учени да је у здравом телу здрав дух, да је снага наших мишица предуслов здравом духу. Међутим, бројни су примери из врхунског спорта, али и рекреативних активности, у

Јесу ли заиста идеје Светог Саве вечно актуелне и да ли су данас нама потребне и подстицајне? Нема сумње да јесу, јер да су материјалистичке и атеистичке идеје имале макар и делић снаге православне вере коју је Свети Сава ширио на нашим просторима, не би се задржале само непуних пола века наспрам осам векова колико је светосавље на нашим просторима и у најтежим околностима остало присутно.

Да би наше писање и говорење пристајало уз Светог Саву, оно би требало да буде монашки чисто и смерно, искрено, отворено и часно, те да казује истину. Такво, уосталом, треба да буде и свако наше деловање у годинама које су нам дате на земљи.

којима се показало да снага духа и истинска вера у Бога даје, рекли бисмо, надчовечанску физичку снагу и моћ. Показало се да је снага духа заправо предуслов здравог тела и највиших физичких постигнућа. Таква дијалектика тела и духа у великој је мери детерминисана вером у Бога, Оца сведржитеља, Творца неба и земље. А заправо се та наша снага духа и душе не види, као што се ни наша љубав не види, као што се ни наше мисли не виде, баш као што се ни наша вера у Бога не види. О овим невидљивим снагама које покрећу наше тело и одређују његово деловање у свету који нас окружује, Свети отац Јустин Ћелијски каже: „У човеку се одиграва најинтересантнија и најдраматичнија утакмица између невидљивог и видљивог. Погледајте, човек жртвује своје видљиво тело за извесна убеђења своје савести. А гле, савест је нешто невидљиво. Човек иде у смрт за извесну мисао, за извесну идеју. А гле, мисао је нешто невидљиво, идеја је нешто невидљиво. Мајка телом својим видљивим брани своје дете када је у опасности, и жртвује своје видљиво тело. Ради чега? Ради љубави. А гле, љубав је нешто невидљиво. Шта је то мисао, шта је то осећање, шта је то савест, покажите ми их да их очима видим у њиховој самосталној и вештаствено очигледној стварности! Но, ви ми их не можете показати, јер је све то по природи својој невидљиво. Оно што је најглавније у човеку јесте невидљиво. И још: човек у ствари живи оним што је невидљиво у њему.”

Само је у тој и таквој науци о бићу човековом Факултет спорта и физичког васпитања у Нишу достигао међународну репутацију високошколске институције изузетних вредности. Овај успех нам нису омогућила никаква блага овога света, никаква техничка, технолошка, материјална или финансијска снага и потпора, већ милост Божја, марљив рад и саборност наших професора и сарадника, наших студената, љубав према свом позиву, љубав према ближњем свом.

Слога и саборност коју смо градили на факултету управо је школа какву нам је Свети Сава оставио, школа у којој сваком појединцу приступамо с љубављу, посматрајући га као јединство духа, душе и тела. Корачајући тим путем много пута смо осетили да је, као у Бећковићевој песми о

Светом Сави, камење свезано, а пашчад пуштена. Богу хвала, ми настављамо тим путем све молећи се као у молитви Давидовој: *Учини са мном знамење на добро, и да виде они који ме мрзе, и њосиће се; јер си Ти, Господе, њомоћао ми, и ушлешио си ме.* Прослављајући Светог Саву, али и крсну славу Факултета, Светог краља Милутина, ми добијамо снагу потребну да се на таквом путу одржимо.

Након другог светског рата Србијом су владали безбожници за које би Матија Бећковић рекао – неписмени и ништа не знају, али знају да Бога нема. У тим временима Свети Ава Јустин о Савиндану беседи: „Свети Сава тужан и јадан гледајући своје потомке, своју несрећну паству, како пропада у гресима, страстима и сластима и у лажним културама и цивилизацијама, јауче са крста: *Господе, ойросиши им, јер не знају штиа раге!* Плаче над несрећним српским родом, плаче над земаљском Србијом. Сва Небеска Србија слави Светитеља Саву, а ви несрећни Срби све сте његово заборавили на земљи.” Богу хвала, и то невреме прође. Одговарајућим друштвено-политичким променама, а рекао бих и Божјом угодом, у нашој држави се деведесетих година прошлог века враћа прослављање Савиндана у школама у Србији. Ово обележавање се, како то и доликује, организује у заједништву са Српском православном црквом. Вратио се Свети Сава у школе, најпре, како је и Господ рекао, код оних најмлађих. Почеше светосавске академије, на факултетима и универзитетима иконе Савине истакнусмо на зидове. Међутим, морамо се запитати да ли смо и стварно у своја срца пустили светитеља? На ово питање треба да одговори свако од нас.

Молећи Светога Саву,
заблагодаримо Оцу и Сину и Светоме Духу
овде и данас, свугде и до века.

ВЕСТ О УПОКОЈЕЊУ ПАТРИЈАРХА СРПСКОГ

петак, 20. новембра 2020. године у 7:07 часова, у Војној ковид болници „Карабурма” у Београду, упокојио се у Господу Његова светост Архиепископ пећки, Митрополит београдско-карловачки и Патријарх српски г. г. Иринеј. Тим поводом, Свети архијерејски синод Српске православне цркве истог дана одржао је седницу у Патријаршији српској у Београду и донео одлуке које су Уставом Српске православне цркве предвиђене у оваквим ситуацијама. Тело блаженопочившег Патријарха српског Иринеја било је изложено у Саборном храму Светог архангела Михаила у Београду током свете литургије на дан славе Саборног храма, 21. новембра 2020. године, а после тога пренето у Храм Светог Саве на Врачару, где су верници имали прилику да се опросте са блаженопочившим Патријархом. Света заупокојена литургија служена је у недељу, 22. новембра 2020. године, у Храму Светог Саве на Врачару. У наставку свете литургије служено је опело, а тело Патријархово сахрањено је у крипти Храма Светог Саве.

Поводом упокојења Његове светости Патријарха српског Иринеја, представници свих помесних православних цркава упутили су изјаве саучешћа. Васељенски патријарх Вартоломеј изјавио је да српски народ треба увек да буде поносан на све што је Патријарх српски Иринеј учинио за своју Светосавску цркву и захвалан на љубави коју је као прави пастир ширио свом васељеном. Према његовим речима, упокојени

Патријарх Иринеј показивао је велико разумевање и љубав према свим људима, чак и онда када су изражавали друге и супротне ставове о православљу и његовом српском народу. Патријарх московски и све Русије Кирил написао је: „Бог је Цркви Светог Саве дао мудрог Патријарха, који је читав свој дуги живот посветио делу њеног духовног укрепљења. Новопрестављени поглавар својим високим ауторитетом и непоколебљивом верношћу светим канонима учинио је много на очувању јединства светског православља и одржавања канонског поретка у Светој цркви Христовој.” Изјаву Патријарха московског прочитао је Његово високопреосвештенство Митрополит волоколамски Иларион након опела одржаног Патријарху српском у Београду. Упућујући братско саучешће, Патријарх антиохијски и свег Истока Јован саопштио је: „Знали смо га као сведока наше ране, како речју и делом пружа солидарност нашој Антиохијској цркви, која страда управо као и Српска црква. Увек се сећамо оног историјског тренутка када нас је позвао да се попнемо на историјски престо Светог Саве у Српској патријаршији на Косову.” Архиепископ Тиране, Драча и све Албаније Анастасије упутио је поруку: „На жалост нашега срца обавештени смо о престављењу у Господу нашег вољеног сабрата и саслужитеља, Патријарха српског Иринеја, који се истакао својим нежним, трезвеним и мирним карактером, својим истинским осећањима и дубоком православном духовношћу. Присномпамјатни патријарх Иринеј је био пастир свом народу, којег је волео самопожртвовано и мудро, доприносећи јачању јединства Православља.” Изјаве саучешћа упутили су и Патријарх бугарски Неофит, Патријарх румунски Данило, Митрополит варшавски и све Пољске Сава, као и многи други црквени великодостојници и остали званичници. ■

ЊЕГОВА СВЕТОСТ ПАТРИЈАРХ СРПСКИ ИРИНЕЈ (1930-2020)

Његова светост Патријарх српски г. г. Иринеј рођен је 1930. године у селу Видова код Чачка. На крштењу је добио име Мирослав. Године 1937. остао је без оца, који је

трагично скончао свој живот, након чега је са мајком и породицом као дете често посећивао Манастир Преображење у Овчарско-кабларској клисури. У манастир је ступио као гимназијалац у време окупације, а као манастирски послушник завршио гимназију у Чачку. Године 1948, са благословом Епископа Валеријана, администратора Епархије жичке, уписао је Богословију Светог Кирила и Методија у Призрену. По завршетку Богословије уписао је Богословски факултет СПЦ у Београду, на којем је дипломирао фебруара 1958. године. Након одслужења војног рока 1959. године, Свети синод га је поставио за суплента Призренске богословије. Пре одласка у Призрен, примио је монашки постриг у Манастиру Раковица и добио монашко име Иринеј. Замонашио га је Патријарх Герман, администратор Жичке епархије, чији је клирик био. Исте године рукоположен је за ђакона, а касније и за свештеномонаха у Цркви Ружици у Београду.

У Богословији је радио до 1968. године. Као стипендиста Светског савеза цркава, од 1962. до 1963. године боравио је на постдипломским студијама у Атини, где је изучавао Свето писмо. По повратку из Грчке, 1968. године био је постављен за в. д. управника Монашке школе у Манастиру Острог. Након избора Методија Муждеке за Епископа тимочког 1971. године, на место ректора Богословије у Призрену изабран је синђел Иринеј Гавриловић. На редовном заседању Светог архијерејског сабора 1974. године, изабран је за викара Патријарха Германа, са титулом Епископа моравичког. На наредном Сабору 1975. године, на предлог Епископа жичког Василија, администратора Нишке епархије, изабран је за Епископа нишког.

Свечано устоличење уприличено је 15. јуна 1975. године у Саборном храму Силаска Светога Духа на апостоле у Нишу. Новоустоличеног архијереја је у трон епископа нишких увео владика Василије Костић. Ступајући на чело Епархије нишке, Владика Иринеј преузео је администрирање и над новооснованом Епархијом врањском. Већ првих дана по ступању на трон, Епископ Иринеј се заузео да административно и просторно организује ову новоосновану епархију. Започео је изградњу владичанског двора у Врању, осветивши камен темељац. И поред тешких времена и оскудице, двор је у потпуности завршен и свечано освећен септембра 1978. године, на дан устоличења првог Епископа врањског г. Доментијана. Због болести Епископа тимочког Методија, Свети сабор је поверио Епископу нишком Иринеју администрирање још једном, Тимочком

епархијом, па је нови млади Епископ на почетку столовања под својом надлежношћу имао целу југоисточну Србију.

Ненаметљиве природе, Владика Иринеј започео је свој пастирски рад без велике помпе, у тишини и преданој посвећености. Његова скромна личност, али и mudar однос према окружењу и вешта хришћанска дипломатија довела је до тога да период његовог столовања Епархијом нишком остане упамћен као период велике градње.

Тешка времена, политичке прилике, друштвене околности, сиромаштво и незаинтересованост која је постојала у другој половини XX века нису могли да спрече материјални и духовни препород, изградњу и обнову.

Подаци о његовим активностима и делатностима нису остали у великој мери забележени у црквеној периодици, медијима и штампи. Због тога је веома тешко реконструисати најважније догађаје из времена његове архипастирске управе. Владика Иринеј обилазио је пространу Нишку епархију, богослужио, рукополагао, постављао свештенике и свештенмонахе.

Због болести Епископа средњезападноамеричког г. Фирмилијана, Свети архијерејски сабор је 1984. године поставио Владику Иринеја за администатора ове далеке епархије. Већ у то време, он је предузео тежак задатак помирења у расколу насталом 1963. године. Као Епископ нишки, он је чак двадесет два пута походио Сједињене Америчке Државе, ревносно се трудећи да дође до коначног помирења – што се и догодило у априлу 1991. године. Ово помирење у великој мери је заслуга Владике Иринеја и његовог личног пријатељства са Митрополитом Иринејем (Ковачевићем), тадашњим поглаваром Митрополије новограчаничке. У тешким ратним временима која су наступила крајем XX века на простору бивше Југославије, Владика Иринеј примао је избегле свештенике из Хрватске и Босне, а уз помоћ Митрополита новограчаничког организовао за потребити народ велике донације хуманитарне помоћи од православних Срба из Америке.

У време Епископа Иринеја, при манастирима Епархије нишке подигнути су нови конаци и економске просторије, а многи манастири су обновљени. У последњем рату, укључујући манастире и цркве, ангажовао се са свештенством и монашством на збрињавању избеглица са Косова и Метохије. У време рата, Богословија Светог Кирила и Методија морала је напустити При-

зрен. Своје уточиште пронашла је у пастирском загрљају владике Иринеја, који је у комплекс тадашњег Хиландарског метоха примио избеглу богословију. Наредних година, на том простору подигнута је велелепна зграда, средствима Задужбине Симе Андрејевића Игуманова. Октобра 2001. године страшни пожар прогутао је катедрални храм Нишке епархије. Ангажованошћу Епископа Иринеја и прилозима верних широм света, храм је у потпуности обновљен и свечано освећен 8. октобра 2006. године.

Због његових дипломатских дарова, Свети архијерејски синод поставио је Епископа Иринеја за члана комисије која је требало да реши проблем раскола у Македонији. Његовим трудом и залагањем, дугогодишњи договори представника обеју страна довели су до састанка у Нишу 2002. године. На овом састанку постигнут је договор за превазилажење раскола насталог 1967. године, а потписан је и документ о конституисању аутономне Охридске архиепископије, упамћен у историји као „Нишки споразум”.

Тешко је побројати шта је све за тридесет шест тешких и турбулентних година Владика Иринеј у Епархији нишкој урадио. Његово столовање оставило је неизбрисив траг у историји Ниша и Нишке епархије. До избора Владике Иринеја на свету дужност Патријарха српског, у Нишкој

епархији подигнуто је преко четрдесет нових храмова, а више од тога обновљено.

На Светом архијерејском сабору Српске православне цркве, 22. јануара 2010. године, изабран је за Архиепископа пећког, Митрополита београдско-карловачког и новог, четрдесет петог по реду Патријарха српског, дотадашњи Епископ нишки г. Иринеј. Братство Манастира Хиландара у својој честитки је написало: „Промисао Божји на место Патријарха српског уздигао је човека по лику Првосвештеника Христа: светог, незлобивог, чистог (Јевр. 7, 26)”, уз молитвене жеље „да његово служење укрепе свети српски архиепископи и патријарси међу којима су многи били изданци хиландарске свештене лозе”.

Чин устоличења Патријарха српског Иринеја извршен је 23. јануара 2010. године на Светој архијерејској литургији у Саборном храму Светих архангела у Београду. Приликом предавања патријарашких инсигнија Патријарху српском Иринеју, Митрополит црногорско-приморски Амфилохије је подсетио на живот, подвиге и жртве претходних српских патријараха. Он је пожелео Патријарху Иринеју да буде достојан наследник Светог Саве и осталих својих свјетих, достојних и часних претходника. Патријарх Иринеј је у приступној беседи истакао да је данашњи дан велики како за њега лично, тако и за нашу цркву и наш народ, јер је српски Патријарх увек представљао, пред Богом и у историји, пуноћу свог народа, делећи његову судбину, његове трагедије, али и његове радости. Том приликом је изјавио да његово срце трепери као лист на ветру, да је устрептало свешћу и сазнањем пред питањем да ли је достојан овог високог звања, почаст и одговорности: „Зато се овог тренутка моја мисао усмерава према Богу, Спаситељу нашем, Архипастиру цркве, који ме је наградио добротом и својом милошћу. Време и прилике мог избора и увођења у трон српских патријараха у много чему има сличности са временом и околностима у којима је Српска православна црква са својим народом доживљавала и преживљавала тешке и судбоносне дане своје историје.”

Патријарх српски Иринеј је устоличен у трон пећких патријараха 3. октобра 2010. године. Предстојатељ Српске православне цркве је началствовао Светом архијерејском литургијом у ставропигијалној лаври патријараха српских – Пећкој патријаршији. Поред епископа наше свете цркве, саслуживали су великодостојници свих православних цркава. У току службе Божје, митрополити загребачко-љубљански Јован и црногорско-приморски Амфилохије увели су Патријарха Иринеја у трон патријараха српских. За време патријарашке службе, блаженопочивши Патријарх Иринеј био је у званичној посети Васељенској патријаршији 2012. године. У истој години је посетио Александријску патријаршију. Године 2013. посетио је Грузијску православну цркву, а затим Патријарха московског и све Русије Кирила и Руску православну цркву. Јубилеј обележавања хиљаду седамсто година Миланског едикта у Нишу окупио је 6. октобра 2013. године све православне патријархе, а у понедељак, 7. октобра 2013. године, седморица првојерараха помесних православних цркава, на челу са патријарсима васељенским Вартоломејем, руским Кирилом и српским Иринејем, освештали су подгорички Саборни храм. У марту 2014. године Патријарх Иринеј је узео учешће на свеправославном сабрању у Цариграду. Исте године био је у посети Албанској православној

цркви, као и Митрополији неапољско-ставропољској и Светој Гори.

Патријарх московски и све Русије Кирил посетио је 2014. године Српску православну цркву – Патријарха Иринеја и благочестиви српски народ. Митрополит Јеладске цркве, неапољско-ставропољски Варнава, посетио је 2015. године Српску православну цркву. Сабрање предстојатеља помесних цркава у Женеви одржано је 22. јануара 2016. године. Патријарх васељенски Вартоломеј био је у посети Српској цркви и њеним епархијама у Хрватској од 9. до 10. септембра 2016. године. Његово блаженство Патријарх јерусалимски Теофило III посетио је Српску православну цркву и Патријарха Иринеја. Посету Српској православној цркви и њеном Патријарху учинио је и Његова светост Патријарх александријски Теодор II. Патријарх српски Иринеј боравио је од 1. до 7. децембра 2017. године у посети Руској православној цркви поводом

обележавања стогодишњице почетка Сверуског помесног сабора (1917–1918) и васпостављања Патријаршије у Русији. У децембру исте године био је у посети Архиепископији кипарској, као и светогорским манастирима Хиландару и Ватопеду. Његово блаженство Патријарх антиохијски Јован X био је 2018. године у посети Српској православној цркви и Патријарху Иринеју. Патријарх Иринеј боравио је у Јужноафричкој Републици и Боцвани од 23. октобра до 4. новембра 2018. године.

У време Патријарха Иринеја завршен је мозаик у унутрашњости Спомен-храма Светог Саве. Патријарх српски Иринеј је примио председника Руске федерације Владимира Путина 2019. године, када је заблагодарио на свесрдној помоћи руске државе и Руске православне цркве око украшавања заветног храма српског рода. Патријарх српски боравио је у Москви од 28. јануара до 3. фебруара 2019. године. Последњи пут на Косову и Метохији Његова светост боравио је у вишедневној посети 2019. године. У јуну исте године, посетио је Антиохијску патријаршију. Осам векова самосталности Српске православне цркве прослављено је у Манастиру Жича 6. октобра 2019. године, када је Патријарх Иринеј началствовао светом архијерејском литургијом са отачаственим архијерејима, свештенством и свештеномонашством наше свете цркве.

Патријарх српски Иринеј неуморно је путовао и обилазио српски народ „на све четири стране света”, на четири континента где Српска православна црква има своје епархије: у Америци и Канади, Аустралији, па чак и у Африци и неким европским земљама. Боравио је и у Азији, у Индонезији, где је предводио верски део државно-црквене делегације на Другом билатералном дијалогу Србије и Индонезије.

Захваљујући својим натчовечанским напорима, током више деценија предузиманих у великом смирењу и руковођених изобилном благодаћу Божјом, од којих смо овде стигли да поменемо само неке, Његова светост Патријарх српски г. г. Иринеј несумњиво је заслужио чак и више од свих почести које му је српски народ, заједно са поглаварима помесних цркава и братским православним народима, указивао током његовог живота, као и након његовог упокојења у новембру 2020. године. ■

Светлопис ђаконa Драгана С. Танасијевића, 2010. година

Епископ нишки Арсеније

УВЕК ЈЕ ГЛЕДАО ДОБРОБИТ ЦРКВЕ, НИКАД СВОЈУ

Његово преосвештенство Епископ нишки г. Арсеније о свом знаменитом претходнику на трону нишких епископа каже: „Време када је Патријарх био овде Епископ било је најтеже време комунизма. У то време није могло толико много да се гради, да се уређује, били су многи и манастири и цркве запуштени. Али чим је дошло до слободе, Његова светост је дао све од себе, уз помоћ вернога народа, свештенства и власти, да на територији Нишке епархије учини што је могло да се учини. Када је дошао 1975. на трон Нишке епархије, била су свега три храма у граду Нишу. Иза себе је оставио осам храмова у граду Нишу.”

Епископ Арсеније је три године провео у Београду као викар Његове светости. То су за њега, како каже, биле године заиста драгоцене, непроцењиве. „Могао сам да видим колико је то човек mudar, сталожен, смирен, спреман да свакога саслуша и свакоме помогне колико је могао. Био сам сведок његовог скромног живота. Увек је гледао добробит цркве, никад своју. Целог себе предавао је са неисцрпном љубављу и енергијом, показујући увек нама млађим људима својим личним примером како треба да се служи цркви, Богу, своме роду... Ниједну одлуку није доносио брзо, напречац. Увек је остављао да све преноћи, да сачекамо, да видимо зашто је то тако. Та његова мудрост мени је много значила и после, када сам дошао у Епархију нишку. У цркви има много послова и проблема, свакодневно. Не може све

одмах да се реши, истог дана, или да се поправи што није добро. Једноставно, потребно је време, да сазри. И увек сам се тиме руководио.”

Наводећи особине Његове светости Патријарха Иринеја које су остављале најјачи утисак на њега, Преосвећени г. Арсеније говори: „Његова светост никога није одбио, ко год је тражио пријем код њега. Била то нека бакица овде из цркве, која је свакодневно ту, или неки човек на положају – Патријарх је све људе гледао исто и у сваком човеку је гледао лик Божји, сваког човека је примио, уважио, испоштовао. Патријарх је чак лично одговарао на писма људима који су му се обраћали: поред свих својих обавеза, налазио је време да људима лично одговори, што је заиста фасцинантно. То је њега одликовало. Био је једноставан и смирен човек. Многи људи одавде из Ниша, из Епархије нишке, па и шире, који су га лично познавали, звали су Патријарха. Он се свима јављао, одговарао на позиве, писма, кад год је могао лично да дође на неки породични догађај који је неке важан, долазио би. Он је налазио време за свакога, то је красило његову личност.”

„Памтићу га”, закључује Епископ нишки Арсеније, „као личност племениту, скромну и смирену, који је за тридесет пет година овде учинио заиста много, оставио један дубок траг, који је волео малог и обичног човека и увек налазио лепу реч за свакога. Осећао је Ниш као свој дом, увек је овде радо долазио. Многе Нишлије га се сећају, памте, воле га и тако ће свима нама остати у срцима... Вест о упокојењу Патријарха Иринеја све нас је дубоко потресла, нас који смо га знали, који смо га поштовали и волели, а нарочито, верујем, народ Епархије нишке, града Ниша, који је Патријарх толико волео и који је њега волео исто тако.”

**Протојереј ставрофор
Милутин Тимотијевић**

Он је Благо лице наше Цркве

Протојереј ставрофор Милутин Тимотијевић, ректор Богословије Светог Кирила и Методија, сведочи о блаженопочившем Патријарху Иринеју: „Он је благо лице наше цркве. Целога живота се трудио да сваку ситуацију окрене на добро, ради опстанка српског народа и Српске цркве. Сви су народи њему драги и добри. Али ипак, он је српски Патријарх, личност кроз коју се проламају или пресецају сви погледи, све мисли свакога Србина где се год он налази”, каже ректор Тимотијевић.

Високопречасни прота Милутин познавао је Његову светост Патријарха дуже од свих. Њихово познанство трајало је више од седамдесет година. „Наш сусрет се догодио 1949. године, када сам ја отишао у Призренску богословију. Његова светост тада је био ученик другог разреда богословије, а ја сам уписао први.” Њихово пријатељство наставило се током студија у Београду, а и касније – у наставничком савету Призренске богословије.

Сећајући се каснијих времена, када је Његова светост био Епископ нишки, сумирајући неповољне услове у којима је он спроводио свој пастирски рад, ректор Тимотијевић као посебан подвиг истиче: „У зло доба и гладне године, у току бомбардовања 1999, он поставља темеље Цркве Светог цара Константина и царице Јелене у центру града!”

„Свима је прилазио помирљиво, тражећи лепу реч и тежећи да превазиђе поделе у цркви и народу, које су га највише болеле”, сведочи ректор Милутин Тимотијевић. „Трагао је за зрном људског у људима. Многи су му у последње време приговарали да се приближио властима. Колико сам га ја разумео, њему власт није била потребна, али је он био потребан властима. Све што је чинио у том смислу, чинио је због исконске тежње сваке људске душе да тражи нешто што се зове пут истине.” ■

**Протојереј ставрофор
Радован Петровић**

Био је Божји и народни човек

Умировљени протојереј ставрофор Радован Петровић из Ниша такође је био ученик и наставник Призренске богословије у време када је Његова светост Патријарх Иринеј вршио функцију професора, касније и ректора. Он га је касније, као Епископ нишки, примио и поставио за свештеника у Храму Светог Николаја, са жељом да заједно оживе ову цркву. Владика Иринеј њему је поверио да у то време руководи богомољачким покретом, подржавајући организовање богомољачких сабора, највише у Манастиру Светог Романа, у Мрзеници и у Сићеву. Његов је благослов био и да се у Цркви Светог Николаја крене са служењем акатиста и организовањем првих предавања за народ.

Као најлепшу особину Владике Иринеја, прота Радован наводи: „Он није био злопамтив. Умео је неке да скрене пажњу када је то потребно, са мером, али се никоме није светио. Он је био Епископ који ниједног свештеника нити калуђера није рашчинио. Као Патријарх био је велики по томе што је ниже од себе јако поштовао и ценио. На све је славе где су га звали свештеници ишао, као и код многих угледних домаћина и црквених људи. Али као Патријарх, кад је сазрело време да се неке ствари међу архијерејима рашчисте, он је смогао снаге и имао смелости да то учини.”

„И као наставник и као Епископ и као Патријарх, он је био Божји и народни човек”, сведочи отац Раша. „Он је увек био доступан свакоме, није имао време кад одмара; да људима помаже – то је његов одмор био. Све што је као Патријарх чинио, чинио је из благословених интереса на добробит Цркве Божје и на добробит српског народа и српских земаља. Тако је све људе обавезао да оно што су добили сачувају и предају у наследство, како би сачували образ и остали светла лица у историји рода људског.” ■

Протојереј ставрофор
Бранислав Цинцаревић

ПРИМАЛИ СУ ЊЕГОВЕ РЕЧИ КАО МЕЛЕМ

Протојереј ставрофор Бранислав Цинцаревић, старешина Саборног храма Силаска Светога Духа на апостоле у Нишу, био је дугогодишњи секретар Његове светости, у оно време Епископа нишког Иринеја. „Био је то благодатни дар и велико животно искуство, живети у време Епископа нишког Иринеја. Ниш и Нишлије су га изузетно волели и ценили.

Говорио је да се монах постаје из очарења, а не из разочарења. Говорио је да немамо други или поновљени живот, да нам Господ дарује једно

време и један живот да бисмо их употребили на спасење. Мало је наређивао, а више говорио. Мало је хвалио, а више подвлачио и истицао – говорећи да све што добро радимо чинимо по дужности. Тако смо учили од најбољег учитеља да нам је црква мајка, а Бог отац.”

„Путовали смо с њим од Америке до Русије, од Грчке до Словеније”, сведочи прота Бранислав. „Људи разних боја и вера примали су његове речи као мелем и као лек. Мене је дивило његово смирење, а самим тим искреност и непосредност. То су велике људске вредности које су плениле како школоване тако и обичне људе. Смирење, кроткост и љубав за цркву били су му основна мисао и звезда водиља. Није о томе причао, већ је тако радио. Посебан дар имао је за градитељство, што се не огледа само у изградњи храмова у Епархији нишкој, већ и у завршетку Храма Светог Саве у Београду, где Његова светост сада почива у миру, чекајући васкрсење мртвих и живот будућег века.” ■

Протојереј Зоран Филиповић

НИЈЕ ЗАТВАРАО ВРАТА БЛАГОДАТИ БОЖЈОЈ

„Када је Његова светост Патријарх Иринеј изабран за Епископа нишког, ја сам имао само годину дана. Имао сам ту срећу да ми је још као ученику гимназије Владика Иринеј први давао поуке о вери и служењу, што је трајало и касније, када сам добио благослов за студије, када ме је рукоположио и када сам десет година код њега био епархијски службеник.”

„Тада је већ био Епископ у озбиљним годинама”, сведочи отац Зоран. „Гледао је да његове одлуке буду израз Божје воље и онога што је за цркву добро, а не његовог личног уверења или његовог личног пијетета. Није затварао врата благода-

ти Божјој, допуштао је да црква дише. Ми људи имамо ограничено знање. Ми морамо да пратимо вољу Божју, да Божјим очима гледамо на оно што се око нас дешава, да оно што је добро препознамо као добро, да га не угушимо неким својим правилима која бисмо сами поставили, а која би искључила оне који се у те наше механизме не уклапају. Владика Иринеј није брзо доносио одлуке. Није био у данашњем смислу амбициозан, да покаже своје способности и резултате. Он је своје одлуке доносио темељито, пуштајући да по неколико месеци, чак и година, sazревају.”

„Патријарх је трпео моју младост, никада ме није кажњавао нити ми је ишта узимао за зло. Гледати у њега као човека било је довољно. Он је у ретким приликама себи дозвољавао да поучава. Али су његова личност, начин рада, говора, резоновања, временом остављали на мене велики утисак”, тврди протојереј Зоран Филиповић, данас старешина Храма Светог Николаја у Нишу. ■

Никола Јоцић

СА ИЗВОРИШТА ПРИЗРЕНСКИХ

Преласком Најсветијег Иринеја у наручје Божје и уласком у сословије наших првојерараха, крунише се једно доба исто-ријске Цркве српске. Небеском сусрету силно су се обрадовали и другови из средњошколских дана. Када је изабран за нишког Епископа, говорило се међу колегама из генерације: „Ех, изгубисмо друга.“ Исто се десило и приликом његовог избора за Патријарха, када су шаљиво поновили:

Пева одлично. *Понашање:* Примерно, нарави добре и лепо васпитан. Карактера одлучног, не-средног и отвореног. Врло побожан и склон мо-наштву.” Није могао знати да процењује будућег Првопрестолника и оставља тачну скицу за порт-рет новог светог човека.

Сачували смо сведочанство Патријарховог вр-ника – проте Живомира из Крагујевца: „Миро-слав је као ђак већ показивао склоности према строгом испосничком животу, више је постио, био тих и мирнији од свих нас, врло озбиљан и коректан у свему. Надали смо се да ће он бити монах. Отац Павле Стојчевић ништа своје није имао. Било је довољно једном у животу видети га, а камоли бити његов ђак. Трудили смо се да ви-димо кад спава, кад се одмара, ми то никад нис-мо видели. Увек му је кревет био намештен. Није

Ученици четвртог разреда са разредним старешином, оцем Доментијаном. Снимљено 25. маја 1952. године. Мирослав Гавриловић, потоњи Патријарх српски Иринеј, стоји у последњем реду, трећи здесна. Из личног архива покојног проте Миливоја Ђирића.

„Опет изгубисмо друга.“ Ове доскочице биле су другарска жеља да се Свјатјејши Иринеј не по-горди на положају, што је свакако и показао, да га нису занеле, а још мање промениле црна или бела пана.

Ђацима ове друге послератне генерације бого-слова призренских, омиљени наставник био је разредни – отац Доментијан Павловић. У мату-рантском дневнику, те давне 1952. године, поред оцена бележио је и закључно мишљење о својим штићеницима. Ове напомене су вредне пажње јер показују истанчано психолошко-педагошко чуло процене искусног трудбеника црквене про-свете. Његов утисак о нашем јунаку Мирославу Гавриловићу, најпознатијем ученику овог раз-реда, гласи: „Учење: Одличан, веома способан и трудољубив. У раду и учењу доследан и темељан. У пословима поверљив. Способан за болничара.

било потребе ни да му чистимо собу. Мислим да је његов дух и призвао да један од ученика као што је био Мирослав буде његов наследник.”

Као и у случају последње обнове школе у При-зрену 2011. године, тако и у време после Другог светског рата, наставнички кадар прикупљао се постепено. Поједини су кратко предавали и одла-зили на друга послушања у цркви, од којих су се нарочито истакли – Стојчевић, Муждека, Ракић, Дачић, Чакић, Стефановић, Драгин, Милетић и Милојевић. Током школовања често се мењао број ђака, махом због војне обавезе, отуда се де-шавало да неколицина богословаца из прве ге-нерације, уписаних 1947. године, заврши два или чак три разреда са млађим колегама. Међу њима су: Митрополит Николај Мрђа, презвитери Мла-домир Тодоровић, Љубодраг Петровић, Војислав Бугарски, светогорац Стефан Миљковић и други.

На испит зрелости изашло је 27 богослова, годишта између 1927. и 1934. Сви су показали завидан успех испред проте Стевана Димитријевића, изасланика Светог синода, а одличних је било чак осамнаесторица. Приметна разлика у годинама додатно је поспешивала здраво такмичење у добром успеху, лепом појању и примерном владању. То се међу њима осећало и неговало до краја живота. Скоро сви су наставили школовање на Богословском факултету у Београду, једни одмах, а други касније са парохија. Само један од ове браће није рукоположен. Прота Живан Маринковић, дугогодишњи ректор Богословије у Призрену, поносно је говорио да успех који је показала друга послератна генерација још увек није достигнут.

Квасац присних односа између ових марљивих младића, замешен у бистричким учионицама и

Ваше писмо. Оно ме најочитије уверава, да оно семе које смо ми овде у Ваше душе посадили није остало без плода, него да храни и напаја Ваше млађане душе и силно Вам помаже да издржите тешка искушења на која наилазите већ при првим корацима у овај пролазан живот, кроз који сви морамо проћи на путу за нашу заједничку и вечну Постојбину.

Када смо се у јуну разилазили моје су очи биле пуне суза и са многим ученицима нисам имао снаге да се ни поздравим, јер сам био свестан великих тешкоћа које Вас у животу очекују. Ви сви тада сте били срећни, јер сте завршили школу, премда су и у вашим очима блистале сузе. И ја сам дубоко убеђен, да сте ви сви при растанку плакали, јер сте то моћно присуство у својим душама осетили и тиме нама наставницима дали најбољу сатисфакцију и наша тренутно ожалошћена срца,

Наставнички
колегијум
Призренске
богословије, са
изаслаником
Светог
архијерејског
синода,
протојерејем
Стеваном
Димитријевићем.
Снимљено 29.
маја 1959. године.
Из личног
архива покојног
проте Миливоја
Ћирића.

шадрванским спаваоницама, а нарастао у метохијским богомољама, никада није изгубио свежину. Генерација је то доказала јер није прекидала односе са својим професорима, школом и међусобно. Са жаром у очима и посебним тоном у свакој пригодној прилици истицали су захвалност својој *alma mater* за све добијено и стечено у њој. Доказа о искреној љубави и огромном поштовању између радозналих ученика и врлих учитеља има довољно.

Како би речено било и поткрепљено чињеницама, издвојићемо део писма из кога се јасно види да призренски растанак никоме није био једноставан. Наиме, на писмо Миливоја Ћирића, богослова ове генерације, наставник *моралног дојословља* – отац Стефан Чакић, одговара следећим речима: „Велику радост причинило ми је

распалили радошћу великом и силном. Нека Ти стално буде у помоћи Онај Који испуњава срца свију нас и Који нас чврсто спаја и сједињује без обзира где се налазили. Свако добро, жели Ти, Твој увек одани Ти, Стефан јеромонах.”

Топлина, искреност и љубав које зраче из ових редова преко су потребне и данашњем црквеном школству.

На састанку школских другова, 1997. године у Београду, поводом 45. годишњице матуре, Патријарх Павле је истакао: „Децо моја, ваша генерација била је прва озбиљна трансфузија у изнемогло тело послератне Српске цркве.” Са великом радошћу сведочимо да је сваки ђак ове историјске плејаде пастира и отаца оставио неслућене и неизбрисиве трагове свога рада у цркви и народу.

Григорије Божовић

АУТОКЕФАЛНОСТ СРПСКЕ ЦРКВЕ

Григорије Божовић је истакнути српски књижевник, рођен у Придворици (Ибарски Колашин) 1880. године. Био је ученик и професор Призренске богословије, члан Патријаршијског савета у време Патријарха Варнаве, једно време народни посланик, а након тога репортер *Полиџике*. Објавио је тринаест књига приповедака и путописа. Убијен је почетком јануара 1945. године.

На Московској духовној академији одбранио је кандидатску дисертацију *Сава Немањић – њрви архиеииской и ѡросветиийиель Србије* 1905. године. Међународни центар за православне студије из Ниша објавио је превод овог значајног дела.

...**В**рло је вероватно да је Сава од Стефана захтевао да пише свом рођаку Ласкару о потребама цркве, да замоли одобрење постављања самосталног архиепископа и тако подржи његова дејства у Никеји. Охрабрен још којекаким обећањима, Стефан се сложио и написао писмо, које је посебни гласник однео у Никеју, молећи цара напореда са Савиним обраћањем. Ето у чему се конкретно састоји кључ за исправно схватање Савине радости у тренутку када се из Србије вратио његов изасланик, као и неизоставне цареве жеље да као архиепископа види управо Саву, а не неког другог.

Сава се на крају сложио и тиме много обрадовао цара, који је о томе одмах обавестио патријарха. Патријарх се сложио. Двор је припремио све што је било неопходно и на дан некаквог великог празника патријарх је у присуству многих митрополита и читавог двора посветио архимандрита Саву у чин архиепископа, „почини велике васељенске цркве“. Догодило се то 1219. године за време патријарха Манојла.

У част новог светитеља, архиепископа Саве, цар је организовао раскошну свечаност на двору за патријарха, митрополите, епископе и чланове двора, а у дворишту су народу делили храну и вино. Патријарх и читаво свештенство су том приликом били великодушно награђени, док је цар наредио да се сиромашнима да много новца. Читава Никеја је заједно са двором празновала дан хиротоније српског архиепископа. Цар је славио: он је добро схватао значај овог црквено-политичког чина. У њему је видео и велику корист: он се више неће бојати Рима у северним областима Балкана – тамо ће се налазити поуздани поборници и политичке и црквене солидарности. Мислио је да ће на тај начин наступити бољи дани за славну Византију.

Архиепископ није одмах отишао и провео је још доста времена у Никеји у својству госта што цара, што патријарха. За његове потребе израђивала се посебна црквена одежда и разно посуђе. Сава је журио, посећивао је разна места, упознавао се са црквеним поретком, организацијом цркве, саветовао се са патријархом и озбиљно проучавао црквене каноне. Он је размењивао поклоне и сви су му указивали такву част, каква је могла бити указивана само особама царског рода. Сви су га много заволели. И тако је пролазио дан за даном у добром расположењу и домаћина и гостију, тако да је очевидац Доментијан под утиском тог великог успеха заборавио да помене многе околности које услед свега тога касније настају и чијег се значаја, срећом, присетио други биограф – Теодосије.

Јер Сава је заправо био посвећен свега у чин архиепископа, који је, узглед, у потпуности зависио од патријарха, попут многих источних архиепископа и митрополита. То је била само титула, без пуне власти самосталног предводника самосталне цркве. То је нови архиепископ одмах схватио, само је чекао згодан тренутак. Он није желео да се заустави на пола пута.

Из књиге:
Григорије
Божовић,
Сава Немањић – њрви Архиеииской и ѡросветиийиель Србије,
Међународни
центар за
православне
студије,
Ниш 2020.

Прихвативши Божји савет и разум у свом срцу и размисливши колико је много злата и дарова потребно приликом посвећења новог архиепископа и колико уз све то имају значаја расправе између источних и западних владара, као и удовиштво цркве док новоизабрани не дође у престони град ради посвећења или пак у случају да цар и патријарх збој некакве мржње почну да иријискају цркву (тј. да јој не дају новог архиепископа), – једном речју, узевши у обзир све те тешке могућности, архиепископ је пожелео да створи *од свега слободну, од Боја самовласну, у њој и уносји независну и од источне, и од западне нашу цркву...* Позвавши у помоћ молитве преподобног оца, он се обратио цару: „Ако си, Богом убеђен, благоволевши нам помислио да нам учиниш савршену и милостиву љубав, учини да по заповести твојега Царства примим од блаженога и свесветога оца васељенскога патријарха благослов и заповест устима и руком и писмено, да после овога наш архиепископ не долази овамо у Константинов град на посвећење, него да се тамо од својих епископа посвећује.” Чувши ово, цар се променио у лицу, зато што је молба била веома велика. Било је потребно да о томе размисли и патријарх и сви властелини. Тим је он хтео – наставља довитљиви Теодосије, – да их тим посвећењем и влашћу црквеном покори (српске епископе) себи, како би га потом слушали и носили му дарове. Али зарад љубави своје према светом и многих потреба (тешке политичке околности) испунио је молбу. По молби цара, свети патријарх је са читавим васељен-

ским сабором написао благослов: други српски архиепископ не мора да долази код патријарха на освећење, већ мора само да помиње њега првог. Архиепископ и сабор епископа или само сабор епископа, посвећиваће новог архиепископа. После тога су патријарх са свим архиепископима, митрополитима и епископима благословили светог, а такође и његове наследнике и заповест тог благослова су сви својеручно потписали и њему уручили. Након тога га је патријарх позвао код себе и уручио му другу написану повељу:

„Герман, васељенски патријарх, архиепископ Константинова Града, Новог Рима, у име Господа нашега Исуса Христа осветих Саву за архиепископа све Српске земље, и дадох му од Бога власт да у целој области црквеној посвећује епископе и попове и ђаконе, да решава и везује кривице људских сагрешења и да све учи и крсти у име Оца и Сина и Светога Духа. И као и мене и њега сви да слушате, у Христу православни хришћани!”

Пољубивши светог патријарха, Сава је изашао пред цара да се опрости: „Све молбе твоје, оче, испуних. Молим твоју светост да нам буде молитвеник. И моли се за нас!” – рекао је цар, и пустио га, предавши му царске дарове. Ето тако је наш свети отац добио божанску власт, пише Теодосије.

Тако је, додајемо ми, *српска црква њосјала слободна, од Боја самовласна, у њој и уносји независна и од источне и од западне цркве*, а Сава је постао њен први аутокефални архиепископ. ■

Свети Сава
са српским
светитељима
из куће
Немањића,
Христофор
Жефаровић,
1741. година

Протођакон Далибор Мидић ХАЦИЈЕ НИША

Ходочашће и ходочасници Ниша и околине

Пешића, оставио је драгоцене податке о томе како је изгледао тадашњи хаџијски поклонички ход. Ходочасници су из Ниша коњима и колима свој пут започињали према Солуну, кроз Моравско-вардарску долину. На путу се налазило много коначишта и ханова, па су дани путовања мерени од коначишта до коначишта. Након петнаестодневног путовања до Солуна, пут се настављао паробродом према Јафи.

Из јафског пристаништа ишло се до Јерусалима камилама, мулама и коњима, а ходочасници су обилазили и Синајску пустињу и Витлејем, док су неки посећивали чак и Египат.

Хаџије су из Свете земље доносиле разне предмете (камење, тамјан, смирну, крстове, кандила, свећњаке, богослужбене књиге) и даривали их Саборној цркви или чували у својим домовима. Често се, до краја XX века, дешавало да љу-

ди који у домовима имају болеснике одлазе код старих хаџијских породица да траже крстове и друге светиње донете из Свете земље, за исцељење својих укућана. Након повратка са ходочашћа, хаџије су у друштву uživале посебно поштовање. Тодор Хаџи Пешић пише да им је испред нишког Саборног храма био приређен свечани дочек. Од места где је сјахао с коња до улаза у цркву постављани су ћилими: „Шегрти и народ поставише ни черге да аџије оде по њи.”

Хаџије су у Малом нишком саборном храму имале посебне стасидије, столове, како су их називали, на којима су стајали за време богослужења. Њихова одећа била је скромнија и тамнијих боја, у рукама су стално носили бројанице, а мушкарци су богослужењима присуствовали са фесом на глави. Верници су одлазили код њих по духовне савете, бирани су за црквене туторе или чланове синода Митрополије нишке. Новац више нису узимали у руке (једино су, као тутори, водили бригу о црквеном новцу), нису се дотицали жена, а са својим женама остајали су у браку. По повратку са ходочашћа своје послове предавали су деци или шегртима, а њихова даља улога у породичним пословима била је искључиво саветодавна.

Хаџије су у Малом нишком саборном храму имале посебне стасидије, столове, како су их називали, на којима су стајали за време богослужења. Њихова одећа била је скромнија и тамнијих боја, у рукама су стално носили бројанице, а мушкарци су богослужењима присуствовали са фесом на глави.

Фото: Архив Пазарске цркве у Пироту

Становништво југоисточне Србије и данас веома поносно чува и истиче побожност својих предака. „Мали Јерусалим”, како народ од давнина назива Пирот, био је град у коме је према казивањима старих свака угледнија кућа имала барем једног члана који је ишао на ходочашће у Свету земљу. За Пиротом, у време отоманократије, али и након присаједињења јужних крајева Србији, по броју ходочасника није заостајао ни Ниш – седиште некада велике и славне Нишке митрополије. Хришћанско становништво града почиње убрзано да расте у другој половини XIX века. Висок економски статус, али и благонаклоност Порте према немуслиманском становништву Османске империје, имали су за последицу почетак градње великог Саборног храма у Нишу, једног од највећих хришћанских богомоља подигнутих у XIX веку.

Посебно важан показатељ друштвеног статуса хришћана Ниша и околине, било је звање (х) аџије. Због тога су сви имућнији хришћани града и околине желели да у назив своје фамилије додају предзнак *хаџи*. У приватној породичној архиви породице Хаџи Пешић из Ниша, чува се драгоцен рукопис, насловљен као „Аџијске белешке Тодора А. Пешића, трговца нишког”. Тодор Хаџи Пешић био је нишки трговац, тутор великог нишког Саборног храма и председник нишког трговачког еснафа. У Свету земљу је пошао 1871, а вратио се 1872. године. У својим белешкама, до којих смо дошли љубазношћу његовог потомка Драгана Хаџи

У периоду између два светска рата, Свети архијерејски синод ставио је организовање ходочашћа у надлежност Епископу нишком Доситеју. Он је у периоду од 1925. до 1931. године сваке године водио у Свету земљу по једну групу ходочасника. У то време ходочашће је трајало знатно краће, а о једном од многобројних побожних путовања Епископ Доситеј забележио је како је оно изгледало: „После тродневног путовања од Пиреје (Атина) по Средоземном Мору, поклонници стижу у јафско пристаниште. Из Јафе по асфалтом покривеном путу, израђеном од садашњих господара Палестине, Енглеза, за непуну два сата поклонници прођу аутобусом пут око 80 километара и без великог умора стижу у свети град Јерусалим. Убрзо по доласку у Јерусалим они хитају по кривим и доста уским улицама светог града ка гробу Господњем... Не само од Јафе до Јерусалима, него без мало сви путеви по целој Светој земљи одлични су. Свуда се може путовати аутомобилима. Овим се постигло то, да се сада за неколико дана даде обићи онолико колико се раније обилазило за много дана. Али има једно место до кога је готово најтеже доћи. Оно је приступачно за оне који могу добро да пешаче или су навикли јахању на магарићима и камилама. Место је ово манастир Светог Саве Освећеног. Велика је ово старина, чудновата по положају, необична по зидању и јединствена по начину живота њених становника...”

Често се дешавало да се групе ходочасника мушкараца по пристајању у Солун упуте на Свету гору. У архиву Православне епархије нишке чува се фотографија начињена 1931. године на Светој гори, на којој се налази Епископ Доситеј са светогорским монасима и групом ходочасника, међу којима се

препознаје хаџи Јордан Цветковић Рошко, индустријалац, сенатор и дугогодишњи председник нишке црквене општине. Након одласка Епископа Доситеја из Ниша 1933. године, организовање хаџилука преузео је хаџи Јордан, који је до почетка Другог светског рата сваке године на хаџилук водио по једну групу верних из читаве Југославије.

Након Другог светског рата и новонасталих друштвено-политичких околности, одлазак на ходочашће верних из Ниша и околине нагло је престао. Обнавља се крајем XX века, када игуман Илија, настојатељ Манастира Светог Јована Крститеља у Горњем Матејевцу, почевши од 1992. године, сваке године организује одлазак у Свету земљу. Овај знаменити духовник, који је одиграо важну улогу у време масовног повратка народа цркви деведесетих година XX века, провео је много година у Светој земљи. Дошавши у околину Ниша, желео је да народ наших крајева упозна са Светом земљом, па је сваке године до његовог одласка на стотине људи одлазило на ходочашће.

У Нишу је 2020. године основано Удружење поклоника гроба Господњег – Хаџије Ниша, које има за циљ промоцију ходочашћа, као и вођење нових ходочасника из Ниша и околине на поклоњење светињама Свете земље. ■

Након одласка Епископа Доситеја из Ниша 1933. године, организовање хаџилука преузео је хаџи Јордан, који је до почетка Другог светског рата сваке године на хаџилук водио по једну групу верних из читаве Југославије.

Фото: Архив Епархије нишке

Ђакон Никола Ераковић

СУЛТАНИЈА МАРА БРАНКОВИЋ – МАЈКА БАЛКАНСКИХ НАРОДА

Средином друге деценије 15. века, на двору деспота Ђурђа Бранковића, родила се личност која је својом добротој, благочешћем и часним поступањем оставила дубок траг у души православног становништва на Балкану. Мара Бранковић одрасла је на двору свог оца као једно од петоро деце, уживајући све

погодности живота у владарској породици.

Но, припадати владарској династији имало је и својих лоших страна – једна од њих свака-

ко јесте потчињавање геополитичким околностима и (врло често нерадо) поступање по

условима које оне диктирају. Тако је као девојка од двадесетак година била приморана

да ступи у дипломатски брак са турским султаном Муратом II,

поставши тако друга по реду српска принцеза која је ступила у

султанов харем (прва је била Оливера, кћер кнеза Лазара).

Мираз нове жене „амира“ Мурата је, како наводи Џон Ван Антверп Фајн,

сачињавао простор Топлице и Дубочице. Тај територијални посед

ће јој, нарочито по повратку родитељима, користити као

упориште у управном и финансијском смислу, а у области реке Косанице (на простору данашње Куршумлије)

остало је предање везано за њено име, као и историјско налазиште.

остало је предање везано за њено име, као и историјско налазиште.

Мара је на турском двору живела до смрти свог супруга 1451. године, када се вратила у отаџбину. Време проведено у браку са турским султаном није било мирно. Напротив, било је време великих искушења. Иако је брак склопљен 1435. године у почетку донео какав-такав мир у односима српске и турске државе, повремене чарке и сукоби су се наставили. Деспот Ђурађ Бранковић, укљештен између Турака и Угара, био је приморан да води врло променљиву спољну политику, балансирајући „на две столице“, како би очувао угрожену деспотовину. Султану Мурату се то није претерано допадало, тако да је непуне три године по одласку Маре у његов харем Србија великим делом била поробљена, а њен владар приморан да побегне на мађарску територију, где тражи помоћ. У годинама које су уследиле, деспот се прикључио походима које је предводио војвода Јанош Хуњади (нашем народном песништву познат као Сибињанин Јанко), и који су били веома успешни, све до катастрофалног пораза крсташа код Варне 1444. године. Султан је на свом двору као таоце држао деспотове синове Стефана и Гргура, које је у знак одмазде ослепео 1441. године. Њихова сестра, султанија Мара, молила је да се њена браћа поштеде, али, нажалост, молбе нису уродиле плодом. Тако је већ као врло млада била сведок окрутности која је често пратила политичке односе међу народима. Овај чин је тешко погодио целу породицу, а ослепљени Гргур је нарочито постао везан за сестру.

По Стојану
Новаковићу,
у области
Косанице, на
локалитету
познатом као
Марина кула,
султан Мехмед
је подигао
султанију Мари
двор, који је био
путем повезан
са Манастиром
Пресвете
Богородице,
Немањином
задужбином
у данашњој
Куршумлији.
Претпоставља
се да је она
ту живела
по повратку
из Једрена,
а данашњи
локалитет носи
назив управо
по њој.

Од 1451. године, када и умире султан Мурат II, султанија Мара се враћа својим родитељима. Од стране новог султана, Мехмеда II Освајача, признат јој је посед Топлице и Дубочице, који је требало да јој служи за издржавање. Мишљења варирају да ли је ово време проводила на свом поседу или пак у Смедереву, нарочито с обзиром на то да су ти поседи покорени од стране Турака већ 1454. године. Но, свакако је наредних пет година провела са својим народом, а дошло је и до потврде њене чувености међу владарима тога доба и окружења. Наиме, како пише Георгије Сфранцес, пријатељ и сарадник последњег ромејског цара, Константина XI Палеолога, постојала је жеља да се склопи брак између ње и цара Константина. Иако је понуда добро примљена од стране њених родитеља, до брака није дошло. Како пише у Сфранцесовој Хроници:

„Али, испоставило се да је султанија молила Бога и да је дала завет да се, ако је Он некако ослободи из дома њеног тобожњег мужа, никада у животу неће удати за другог мушкарца, него ће остати слободна и по мери својих сила служиће своме Избавитељу. Услед овог разлога, та се идеја показала као неостварљива.”¹

Посветивши се тако Богу, остала је неудата до краја живота. Ипак, прилике су се брзо измениле, јер већ 1456. године, након смрти деспота Ђурђа, она се, ради безбедности, вратила на турски двор са братом Гргуром и другима који нису били у добрим односима са новим деспотом Лазаром. Од стране новог султана била је лепо дочекана, што и није било чудно. Мехмед II Освајач, покоритељ последњих остатака Ромејске царевине, иако познат као опасан и суров, према својој помајци гајио је дубока осећања и поштовање. Она га је, наиме, и одгајила, брињући се о њему као о сопственом детету. Зато не изненађује што јој је султан дао назив *Valide Hatun* (краљица мајка), а из поштовања и благодарности за њену бригу и љубав називао је и *Valide Mara* (мајка Мара).

Иако је била присутна на двору, где је имала велики утицај, од султана је добила и Жежево (данашње место Дафни) у близини Сереса, где је, по свему судећи, проводила доста времена. Ово место је врло значајно по свом положају, јер је стајало на путу српских ходочасника који су ишли ка Светој Гори, тако да је увек била ту за све оне којима је помоћ била потребна. И заиста, султанија се показала не само као султанова мајка, већ и као мајка свих народа који су на овим просторима живели и живе. Након пада Цариграда 1453. године, многе хришћане је спасила својим утицајем, а наводи се да је и „дарове мудраца” (злато, тамјан и смирну) који су се чували у престоници, сачувала и пренела у Манастир

¹ Сфранцес, Георгије, *Хроника – Паг Византијској царстви*, Београд, 2011, 137.

Светог Павла. Између осталог, помогла је својим заступањем и бугарским монасима да 1469. године добију од султана дозволу да мошти Светог Јована Рилског пренесу из Трнова у Рилски манастир, о чему пише Владислав Граматик². Млечанима је 1471. помогла у мировним преговорима са Портом, лично пратећи венецијанско посланство³. Пуно је помагала манастире на Светој

Гори, нарочито Хиландар и Манастир Светог Павла (који је у то време био српски манастир), као и православну заједницу у Јерусалиму. По Јиречку, имала је и велики утицај на избор цариградског патријарха. Све у свему, султанова *valide* била је мајка свим овдашњим народима, велики бранилац свих православних хришћана ових простора и њихов заступник на двору турских завојевача. Упокојила се 1481. године, а по истраживачима, попут Франца Бабингера⁴, сахрањена је у Манастиру Пресвете Богородице Икосифинисе, познатом и по измењеном називу Косиница. Као њено наслеђе у некадашњем Жежеву, а данашњем Дафнију, остала је Марина кула. Данас је то рушевина и остатак некада троспратне грађевине, смештене на поседу Светопавловског манастира. По мишљењу других

истраживача, Косиница и Марина кула везани су за простор Епархије нишке.

По Стојану Новаковићу, у области Косанице, на локалитету познатом као Марина кула, султан Мехмед је подигао султанији Мари двор, који је био путем повезан са Манастиром Пресвете Богородице, Немањиним задужбином у данашњој Куршумлији. Претпоставља се да је она ту живела по повратку из Једрена, а данашњи локалитет, по мишљењу наведеног Новаковића, Дерока, Андрејевића и других, носи назив управо по њој (иако међу локалним становништвом постоји и легенда о извесној крчмарици Мари, која је ту имала свој посед, а спомиње се као посестрима Краљевића Марка). Претпоставка истраживача да је овде сахрањена није оправдана, с обзиром на то да је до краја живота она живела у Жежеву, те закључујемо да је вероватно дошло до забуне због сличности назива Косиница и Косаница. То не значи да Мара на простору Косанице није имала већег утицаја. Надамо се да ће овај, нажалост, још увек недовољно истражени локалитет, временом указати на неке нове чињенице, откривајући вео мистерије који покрива Марино наслеђе у земљама које су представљале њен лични посед. Јабланички округ, као други део њених земаља, такође има локалитет познат као Марино кале. Нажалост, оно је истражено још мање него што је то случај са куршумлијском Марином кулом.

Утицај и наслеђе Маре Бранковић на територији Епархије нишке, као што видимо, нису довољно истражени, иако свест о њој постоји. Док наука не донесе нека нова сазнања, нама остаје да је памтимо по ономе што засада сигурно знамо – као велику жену, коју су мајком називали и муслимани и хришћани, и као великог добротвора и заступника у време када је цео Балкан потпао под агарјанску власт. Добра Мара, како је у њену част назван и обалски део Солуна Каламарија, свакако заслужује далеко већу пажњу. Док ми радимо на откривању њеног значаја за читав православни свет и развијамо нашу свест и сећање на њу, верујемо да она и даље заступа свој верни народ, али сада пред престолом Цара небескога.

Остаје нам да је памтимо по ономе што засада сигурно знамо – као велику жену, коју су мајком називали и муслимани и хришћани, и као великог добротвора и заступника у време када је цео Балкан потпао под агарјанску власт. Добра Мара, како је у њену част назван и обалски део Солуна Каламарија, свакако заслужује далеко већу пажњу.

Велику захвалност за допринос раду овом приликом аутор исказује Милану Савићу, археологу из Куршумлије.

² Граматик, Владислав, *Разказ за ѡренасяне на моштите на Иван Рилски в Рилския манастир*; <https://www.slovo.bg/showwork.php3?AuID=452&WorkID=15780&Level=1>

³ Cawley, Charles, *Profile of Mara*; <http://fmg.ac/Projects/MedLands/SERBIA.htm#Maradied1487>

⁴ Babinger, Franz, *Witwensitz und Sterbeplatz der Sultanin Mara*; <https://core.ac.uk/download/pdf/132806253.pdf>

УЛАГАЊЕМ ТРУДА И ЉУБАВИ НИШТА НИЈЕ НЕПРЕМОСТИВО

Разговор са катихетом
Миланом Живковићем

Како је Вама, као младом теологу и новом вероучитељу, изгледао почетак рада у просвети?

Као вероучитељ радим од 2014. године, а осећај је као да сам јуче почео. Предајем у два основна школа, у ОШ „Бора Станковић” у селу Богојевце и у ОШ „Вожд Карађорђе” у Лесковцу. Свака година рада је пуна изазова за све запослене у просвети, па и за нас вероучитеље. Посао вероучитеља је много више од „посла”. То је позив који је пре свега привилегија, јер вам омогућава да младе људе едукујете узрастајући заједно са њима у вери и љубави према Господу Богу. На почетку сваке нове школске године сусрећемо се са нечим новим, било то неко стручно упутство, промена у руководству школе, нови ученици и наравно нови планови и циљеви.

Посао вероучитеља је много више од „посла”. То је позив који је пре свега привилегија, јер вам омогућава да младе људе едукујете узрастајући заједно са њима у вери и љубави према Господу Богу.

Моја основна идеја на почетку је била да деци пренесем што више информација о цркви и Богу. Та прва година је била заиста пуна изазова јер нисам знао на који начин је најбоље пренети деци све ово. Млађи разреди много више уче кроз игру, песму, глуму, цртање. Старији разреди, пак, имају много озбиљније теме, те је поред свега наведеног потребно још и користити савремене методе и технике у учењу, попут онлајн рада и истраживања, мапа ума, радионица и још много тога, како би им се одржала пажња.

Како из угла вероучитеља видите рад са децом у новонасталим околностима пандемије?

Година која је за нама била је посебно изазовна за верску наставу. Већина школа је почетком текуће школске године верску наставу и грађанско васпитање пребацила на онлајн рад са ученицима, што је довело до прекида непосредног личног контакта. Наша црква, колико год се трудила организујући телевизијске часове на Телевизији Храм, као и часове Епархије нишке који се емитују путем Радија Глас, нажалост не може у потпуности да одговори на потребе уче-

ника верске наставе ни у основној ни у средњој школи. Један од разлога јесте статус предмета верске наставе који се класификује као изборни предмет. Због читаве ситуације која је сама по себи стресна, а уз то и непогодна за ученике који су слабије технички опремљени, ученици често гледају на верску наставу као на нешто необавезно и што се може прескочити. Наравно, улагањем великог труда и љубави катихета током рада, а уз молитвену подршку наших архијереја, ништа није непремостиво.

Будући да вероучитељи намесништава лесковачког, јабланичког и власотиначког заједнички функционишу под окриљем засебног актива, можете ли нам рећи нешто о самом оснивању истог, као и о самим почецима рада?

Са координатором за верску наставу у 2019. години формирали смо актив вероучитеља Јабланичког округа са циљем да пружимо бољу подршку вероучитељима и помогнемо им у њиховом стручном усавршавању и раду са учени-

цима. Као први председник актива изабрана је моја маленкост и тиме ми је указана велика част, али и дата велика одговорност.

Сваки почетак је тежак, али када имате подршку колега и када имате јасне циљеве, све постаје много лакше. У сарадњи са колегама, већ у тој првој години рада, успешно смо организовали више активности. Прве активности актива биле су: организација васкршњег ликовног и литерарног конкурса; организација васкршњег програма, који је обухватио хорска извођења Дечјег црквеног хора „Бранко” из Лесковца и хора ОШ „Вожд Карађорђе” из Лесковца, као и драмски програм који су припремили ученици ове основне школе. Све ове активности пропратио је и Његово преосвештенство Епископ нишки г. Арсеније, као и координатор за верску наставу.

Актив је на првом месту помогао свима нама, катихетама, да остваримо бољу међусобну сарадњу, сарадњу са локалним свештенством, али и са бројним релевантним институцијама.

Актив је у редовне активности уврстио и организацију активности поводом Божића, Васкрса, светосавских академија и храмовних и градских слава. Организује и промоције књига, духовних и књижевних вечери, остварио је редовну сарадњу са Лесковачким културним центром, Центром за стручно усавршавање, Народном библиотеком, са Библијском школом при храму Свете Тројице у Лесковцу, Библијским друштвом Србије, Колом српских сестара, као и са неким организацијама цивилног сектора.

Познато је да сте као вероучитељ много тога урадили на унапређењу наставе веронауке. Шта бисте Ви издвојили као нека најважнија постигнућа?

Поред редовног рада, као православни катихета и председник актива, радећи на себи, а у корист цркве, споменуо бих да сам у протеклих неколико година, усавршавајући се и прикупљајући искуства и материјале, припре-

дио комплет радних свезака за ученике верске наставе од првог до четвртог разреда основних школа. Ове радне свеске користи велики број школа већ три године у нашој епархији, а надам се да ће следеће школске године још већи број школа имати прилику да исте понуди својим ученицима, с обзиром да су рађене са благословом Његовог преосвештенства Епископа нишког г. Арсенија. У припреми су и радне свеске за ученике петог и шестог разреда, за које се надам да ће бити завршене до почетка следеће школске године. Такође, тренутно радим на титловању нове серије библијских цртаних филмова, који би требало да буду доступни колегама у скоријем периоду.

У Основној школи „Бора Станковић” у Богојевцу последње четири године задужен сам за координирање „Еко школе” (пројекат који се годинама реализује у Србији), организацију школских манифестација и вођење ученичког парламента.

За крај бих споменуо и да сам редовни предавач Библијске школе у Лесковцу, за коју је задужен јереј Мирослав Јовановић, као и да сам на челу Удружења младих „Звонце”, организације цивилног сектора, која се бави младима, волонтерским активностима младих, културом и традицијом, екологијом и разменама младих са институцијама из земаља Европе. У сарадњи са школама у којима предајем, реализовали смо бројне пројекте, а један од највреднијих био је пројекат пренаменовања и уређења простора преко пута школе у велики парк за децу. Целокупан процес садње и одржавања парка реализован је уз огромну подршку ученика и родитеља ове школе и мештана села Богојевце. Наравно, помоћ и подршку пружила нам је и управа школе, на челу са директором Зораном Миленковићем.

Актив је на првом месту помогао свима нама, катихетама, да остваримо бољу међусобну сарадњу, сарадњу са локалним свештенством, али и са бројним релевантним институцијама.

Разговор
водио:
Лазар
Павловић

Тањица Перовић

МЛАДИ ПРАВОСЛАВАЦ

Часопис
Старе цркве у Пироту

Крајем двадесетог века у Пироту, као и у другим деловима Србије, мноштво народа – великим делом млађих људи – потражило је уточиште у светој цркви. Свештенство је било помало затечено том силином младалачке жеље да буду укључени у деловање Христове заједнице. Отац Миломир Павловић, тадашњи

ку улогу, те да редакција и аутори свих текстова увек буду потписани. Садржај сталних рубрика (тајне празника, житија светих, веронаука) могао се неограничено преузимати из дела Светог Николаја Жичког и Преподобног оца Јустина Поповића. Лист је требало да излази бесплатно, захваљујући прилозима верних, а рад на његовој припреми био је и остао волонтерски. Улогу одговорног уредника преузео је јереј Миломир Павловић, а првобитну редакцију чинили су људи у својим двадесетим годинама: Бранкица Минчић (данас Тасић), Тањица Тошић (данас Перовић), Милош Живковић, Жељко Перовић, Бобан Ставрић и Сања Видановић (данас Ставрић). Оперативни уредници били су: најпре Тањица Перовић, затим од осмог броја Жељко Перовић, а од двадесет трећег броја до данас Бобан Ставрић и његова супруга Сања. Први број

*Млади
православац,
часопис
Храма
Рођења
Христовог –
Старе цркве
у Пироту.*

старешина Храма Рођења Христовог, већ је имао искуства са првим часовима верске наставе средином деведесетих, док је отац Мирослав Николић, тада парох изворски, био организатор бројних мисионарских активности. Након сваке литургије млади су се у просторијама пиротских парохијских домова окупљали ради дружења. Једном приликом, отац Миломир показао је билтен Храма Александра Невског у Београду и предложио да млади из Пирота покушају да направе нешто слично, ради потреба њих самих и свих новообраћених, младих у вери. Одмах је пронађено и одговарајуће име новог листа – *Млади православцац*.

Уверивши се у велики младалачки ентузијазам и истинску жељу за мисионарењем, Епископ нишки Иринеј дао је благослов за излажење билтена, као и основне смернице о духу самог листа: да он мора бити за народ, да свако може да га чита, да има пре свега едукативну и мисионарс-

изашао је на Преображење 1999. године, а у прве две године постојања издато је деветнаест бројева. Почетни тиражи нису били већи од двеста примерака. Лист се делио на амвону храма, где је био постављан заједно са кутијом за прилоге. Припреме првих десетак бројева одвијале су се уз велике потешкоће, јер Црква није поседовала рачунар. Техничка реализација била је немогућа без добротвора који су уступали своје просторије и опрему: Телевизија Пирот, ИЈП „Слобода“, Образовни центар „Lingua“, сито-штампа „Пубен“ и друге фирме, као и породице. Имена свих приложника објављују се на последној страни билтена и уводе у летопис часописа. Штапање листа све време се обавља у издавачкој кући „Пи-прес“, чији су власници, Бобан и Драгана Ранђеловић, од самог почетка били добротвори *Млагој православцаца*. На годишњицу излажења листа уприличена је изложба икона академског сликара Антонија Милошевића у пиротској градској галерији. Овај догађај, најављен у ло-

калним медијима, привукао је пажњу шире јавности. *Млади љавославац* тада је добио редовну рубрику у локалном недељнику *Слобода*, као и термине за гостовања на пиротском радију.

Млади љавославац превазилази оквире обичног часописа – он је и нека врста удружења. Под покривитељством уредништва покрећу се друге мисионарске активности, попут организовања библиотеке духовне литературе при Храму Рођења Христовог, учествовања на првим сајмовима књига „Свети Трифун” у Пироту, многобројних добротворних акција у сарадњи са Центром са социјални рад, као и недељне школе веронауке за најмлађе, под називом „Емануил”. Након увођења веронауке у школе, часопис је постао богатији за још једну рубрику, „Најмлађи православац”. Уређивање овог дела *Млагој љавославац* уско је повезано са часовима веронауке у самом храму, које су водиле васпитачице Љубинка Ђорђевић и Сања Ставрић. На овим часовима су се са великом радошћу припремали божићни, васкршњи и светосавски рецитали, радионице, ликовне изложбе, приредбе, израда празничних честитки, пригодних поклона, дечијих пакетића. Посебно задовољство представљала су заједничка поклоничка

Отац
Миљан
Панић са
члановима
редакције
и верним
народом
приликом
освећења
колача
за славу
часописа,
2013. год.

путовања и упознавање са светињама завичаја. О свим активностима редовно је писано у поменутој рубрици *Млагој Православац*, као пример живота у заједници љубави са Богом и ближњима. Временом се број рубрика и аутора текстова увећавао, као и број сарадника. Путописи једне од њих, Мирјане Вујовић из Торонта, у којима се описују доживљаји са путовања у Свету земљу, Манастир Свете Тројице у Џорданвилу и Манастир Светог Антонија у Аризони,

били су најзанимљивије штиво читаоцима *Православаца*. На странама часописа објављени су разговори са многим духовницима и уваженим именима из света науке, међу којима су отац Љубодраг Петровић из Храма Александра Невског

у Београду, отац Дионисије из Манастира Светог Стефана у Липовцу, отац Раша (Радован Петровић) из Светониколске цркве у Нишу, отац Драги Вешковац из Крушевца, отац Лазар из Манастира Црна река, Владета Јеротић, етнологкиња Милица Петковић, историчарка др Борислава Лилић и многи други. Као додатак часопису изашло је и десетак тематских тролисница, које су се по потреби доштамповале: „Славарице”, „О понашању у храму”, „О светој тајни покајања и исповести”, „О причешћивању”, „О обредима за упокојене” итд.

Након пресељења оца Миломира Павловића у Прокупље, 2012. године, на његово место долази јереј Миљан Панић и преузима старешинство храма, као и улогу одговорног уредника листа. Поводом сто

осамдесет година од изградње Храма Рођења Христовог 2014. године, редакција *Млагој љавославац* припремила је посебно издање, монографију са богатим летописом храма. Иако нема учесталост излагања као раније, часопис се штампа у тиражу и до две хиљаде примерака и стиже до већег броја људи, до већине оближњих манастира, одакле се дели даље. Посебно је важно што га добијају деца на часовима веронауке. До данас је изашло укупно четрдесет седам бројева. Редакција такође уређује блог и Фејсбук страницу „Стара црква – Храм Рођења Христовог, Пирот”.

Отац
Миломир
Павловић
са члановима
редакције
и верним
народом
приликом
освећења
колача
за славу
часописа,
на дан
Свете
велико-
мученице
Марине,
2009. год.

Констанца Тарасар

АКО НЕ ПОСТАНЕТЕ КАО ДЕЦА

ао одрасли верници, родитељи, наставници или свештена лица, ми обично размишљамо о образовању у цркви као нечему што се првенствено односи на децу. Деца су најмлађи чланови наше црквене заједнице и наш је задатак да их подижемо, да их васпитамо у вери.

Она се посматрају као примаоци једног наслеђа које ми одрасли већ поседујемо и предајемо, с једног нараштаја на други. Процес образовања, следствено томе, тиче се „испуњавања празног сасуда” или „исписивања на празној табли” оне ризнице података који су се накупили из предања протеклих векова. Деца се виде као они „празни сасуди”, „празне табле” – спремне, чисте посуде, које пасивно чекају да буду испуњене мудрошћу векова.

Међутим, Господ Исус Христос видео је децу на другачији начин. Он је веровао да деца имају своју сопствену мудрост од које одрасли могу да уче и да имају користи. Када су му ученици приступили и питали га *Ко је највећи у Царству небеском?*, Исус је одговарајући дозвоа једно дете. Поставивши то дете међу њих, рекао је: *Заиста вам кажем, ако се не обратитиће и не будитиће као деца, нећеће ући у Царство небеско. Ко се њо- низи као дете ово, онај је највећи у Царству небеском. И који њрими једно њакво дете у име моје, мене њрима.* (Мт. 18.1-5)

Господ Исус Христос видео је децу на другачији начин. Он је веровао да деца имају своју сопствену мудрост од које одрасли могу да уче и да имају користи.

Позивајући се на овај текст, Свети Јован Златоусти указује на простоту и понизност малог детета – детета које се још није научило страстима зависти, празне славе, гордости и тежње да буде на „првом” месту. Да би се задобило Царство, мора се окренути – обратити се – од таквих страсти у стање детињства.

Ипак, када отворимо посланице Светог апостола Павла, нуди нам се један другачији поглед на детињство. Говорећи о савршеном и несавршеном знању, Павле каже: *Кад дејах дете, као дете њово- рах, као дете мишљах, као дете раз- мишљах; а када сам њосијао човек, од- бацио сам ишћо је дејинско* (1 Кор. 13. 11). Затим, у Посланици Ефесцима, он нас подстиче да се трудимо како бис- мо задобили *јединство вере и њознања*

Извор:
Православна
црква Америке,
Департман за
хришћанско
образовање
[http://dce.oca.org/
resources/articles](http://dce.oca.org/resources/articles)

Превео и
приредио
И. Ж.

Фото:
www.biola.edu

Сина Божјеја, у човека савршена, у меру расија њуноће Христове; да не будемо више мала деца, коју љуља и заноси сваки ветар учења, обманом људском и лукавством, ради довођења у заблуду (Еф. 4. 13-14). Детињство је, за апостола Павла, време несигурности, време када се нечије идеје стално мењају, период нечијег живота који ваља прерастати уколико намеравамо достићи интелектуалну и духовну зрелост.

Да би то заокружио, апостол Павле нам каже: *одбациће ранији начин живота сѡароја човека, који њројада у жељама варљивим и обнављајће се духом ума својеја; и обуциће се у новоја чо- века, сазданоја њо Боју у њраведности и свейо- сѡи истине* (Еф. 4. 22-24). Истинито и савршено знање зрелог човештва у Христу такође захтева „обраћење” – обнову духа наших умова – како бисмо задобили подобие Бога.

Постоји ли овде стварна противречност? Ми- слим да не постоји, јер, остављајући по страни разлике у узрасту и развоју током детињства, видимо да и Христос и апостол Павле говоре о неопходности обраћења – обраћења нечијег духа – зарад уласка у царство. „Варљиве жеље” и „људске обмане” које бацају незрелу особу „та- мо-амо” јесу исте оне страсти зависти, празне славе, гордости и тежње, које су нагнале Хри- стове ученике да размишљају о томе „ко је први” у Царству небеском. А тај дух детињства – дух простоте и понизности – о којем Христос гово- ри, јесте дух новог човека, сазданог по Богу у праведности и светости, једини дух који може преобразити наше умове да приме савршено по- знање Христа.

Свако ко је у додиру са децом добро зна да се детињство (као и одрасло доба) може посма- трати у двоструком смислу. Деца исказују чис- тоту, понизност, простоту и мудрост Царства, односно начин живота новог човека, за који нас је Бог назначио стварајући људски род. Али деца, попут одраслих, такође испољавају у вео- ма раном узрасту знаке да је овај начин живота

Без једно-
ставног
поверења
и вољне
зависности
детета, не
можемо
имати
снагу вере
и увереност
која нас
оспособљава
да следимо
Христа, да
оставимо
(попут
богатог
младића из
Јеванђеља)
све благо
које имамо,
како бисмо
задали
обећано
благо на
небу.

сада „пали начин” – онај којем је потребна промена или обновљење, како би се могла поново обући у „подобје Божје” у праведности и светости истине. Деца и одрасли једнако имају потребе за таквим обраћењем, али удео дара детињства је у томе што су деца још увек способна да одразе, у већем или мањем степену, неке од оних аспеката „Адама” пре пада, Адама који је сада учињен савршеним у Христу. Ови аспекти, како год јасно или нејасно осветљени, јесу то што ми, као одрасли, можемо да учимо од деце.

Како онда деца могу да буду „учитељи” хришћанског живота? Како могу да нам помогну или како нам помажу да видимо шта је Царство небеско? Размотримо ту понизност коју је сам Христос поставио пред нас као нарочиту врлину детињства.

Понизност има много израза, али једна од њених најочигледнијих ознака јесте зависност. У хришћанском контексту, смерна зависност је једно вољно или слободно прихваћено ослањање. Сав наш живот бори се против

ове зависности, јер сви желимо да будемо независни, самодовољни, способни да „све чинимо сами”. Новорођено дете је потпуно зависно од одраслих када се ради о храни, одећи, крову над главом, топлоти, удобности, дакле самом његовом животу. Понизност детета почива на прихватању ових дарова, спремном и вољном прихватању саме чињенице зависности.

Црква нас непрестано подсећа да је Христос вољно понизио себе узимајући тело, јављајући се на овој земљи као човек. Али сам његов долазак догодио се у понизном лику малог детета. Христос је прихватио да се роди као дете, да буде завистан и потпуно беспомоћан, у милости своје мајке и рођака за све његове основне потребе као детета.

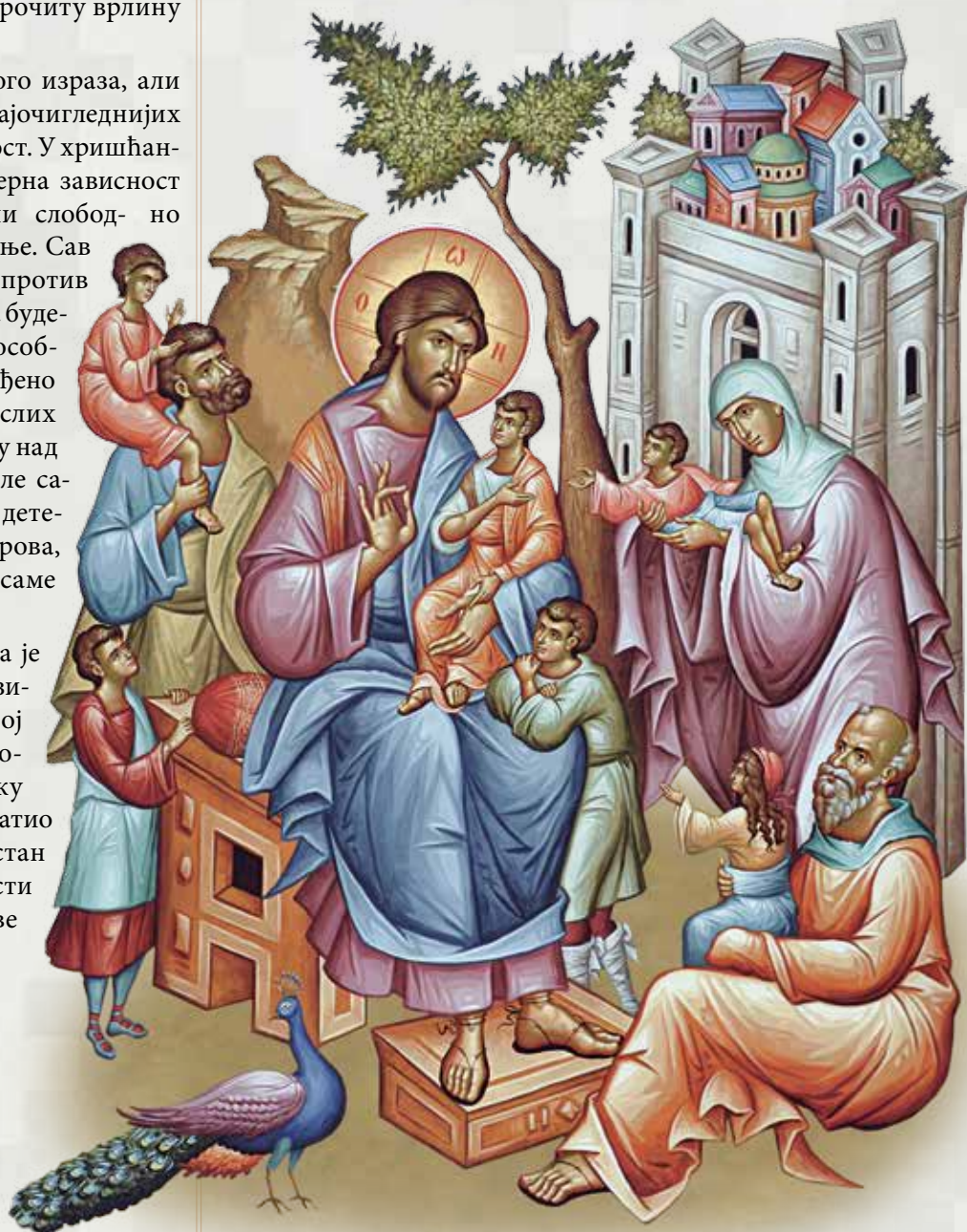
Зависност је камен темељац поверења. Онај ко је потпуно завистан, постепено учи да даје своје поверење особама које подмирују његове основне потребе. Поверење шири гра-

нице зависности – од једног скоро „принудног” положаја који укључује мало избора, до слободно прихваћене зависности. Али „зависност” сама по себи није циљ хришћанског живота; оно чему ми стремимо пре је поуздање, уверење, вера и нада у Христу.

Такво једно поуздање основано на поверењу, вери и нади је оно што Христос жели да положио у Бога. *Не дриниће се душом својом*, каже он, *ишћа ћеће јесићи, или ишћа ћеће йишћи, ни йшелом својим, у ишћа ћеће се оденушћи... Зна и Отац ваш небески да вама йреба све ово.* (Мт. 6. 25-32)

Иако често може бити изневерено, поверење научено у детињству је од суштинског значаја за развијање наших односа са другим особама и са Богом током наших живота. Без једноставног поверења и вољне зависности детета, не можемо имати снагу вере и увереност која нас оспособљава да следимо Христа, да оставимо (попут богатог младича из Јеванђеља) све благо које имамо, како бисмо задобили обећано благо на небу.

■ (наставиће се)

НОВИ ПРЕВОД ДИТРИХА БОНХЕФЕРА

Захваљујући поклону Источноевропске мисије (www.eemeurope.org) и љубазности уредништва издавачке куће „Иконос” из Београда, редакција часописа *Глас Епархије нишке* добила је изванредан број примерака новопреведеног наслова *Заједнички животи* Дитриха Бонхефера. Мада је реч о протестантском аутору, његова дела могу бити изузетно инспиративна православним катихетама, теолозима и осталој читалачкој публици. Мало је познато да су Бонхеферова писма из затвора (објављена у хрватском издању под насловом *Опширно и његово*) била један од највећих узора знаменитом православном теологу XX века, Александру Шмеману, приликом вођења дневничких записа. У књизи коју овде приказујемо постоји свега неколико места која указују на протестантско полазиште писца – сав њен остали садржај може бити од великог значаја теолошки образованим читаоцима, пре свега катихетама, у њиховом стручном усавршавању. Дитрих Бонхефер (1906–1945) био је лутерански пастор, теолог и активиста против политике Хитлера и нацизма у Немачкој. Због противљења нацистичком режиму био је ухапшен и послат у концентрациони логор Флосиан, где је и погубљен последњег месеца Другог светског рата.

Фото: www.livinglutheran.org

У овој књизи Бонхефер разматра упутства и правила која Свето писмо даје за заједнички живот у Речи Божјој. Аутор детаљно описује шта значи то што смо ми као хришћани потребни једни другима Христа ради (а не ради самих себе), и што долазимо једни другима само кроз Христа, а не кроз себе саме. У заједници цркве ми можемо имати једни друге једино кроз Христа, али кроз Христа такође стварно имамо једни друге за читаву вечност. Хришћанско братство није идеал замишљен према произвољним мерилима свакога од нас, на основу чега критикујемо стање у заједници какво оно јесте, већ божанска стварност која нам је дарована милошћу Божјом и на којој смо захвални. То није психичка стварност, каква долази од природних нагона, сила и склоности људске душе, где доминирају људске везаности, подложности и утицаји, већ духовна стварност, у којој прихватамо другога као човека у његовој слободи.

На основу молитве по Псалтиру, објашњава Бонхефер, учимо шта значи молити се на темељу Божје Речи и молити се на основу обећања. Такође, псалми нас уче да се молимо као заједница. Човек Исус Христос, коме није непозната ни невоља, ни болест, ни патња, а који је био потпуно недужан и праведан, моли се у Псалтиру устима своје цркве. Будући да је Свето писмо корпус, жива целина, у цркви се догађа непрекидно читање, где се сви делови читају и слушају повезани као Божја Реч. То је једини начин, подвлачи аутор, да икад стекнемо сигурност и поверење у свом личном и црквеном деловању – ако стојимо на чврстом темељу Светог писма. Континуирано читање тера свакога ко то жели да чује да се упути и нађе тамо где је Бог једном за свагда деловао да би спасао људски род. Бог је себи у вечности припремио песму хвале и ко приступи Божјој цркви, тај се придружује овој песми. Свакога дана се црква на земљи ујутру придружује певању ове песме и увече завршава свој дан овом песмом. Њу је једино могуће певати срцем, и она тумачи Реч у својој непојмљивости.

Одлика осамљености је ћутање, као што је својство заједнице реч. Једно не постоји без другога: истинска реч долази из ћутања и истинско ћутање долази из речи. Постоје три ствари, каже Бонхефер, због којих је хришћанину током дана потребно одређено време за самог себе: размишљање над Светим писмом, молитва и посредништво за друге. У наставку књиге он пише о богослужењу, али не као храмовном обреду, већ у смислу служења Богу (и ближњима) у заједници. Господ Исус Христос је сав ауторитет у заједници повезао са службом брату, од чега је далеко сваки култ личности који полаже пажњу на значајне особине, изврсне способности, моћи и надарености појединаца. Вежбање дисциплинованости језика неопходно је да би се могло прекинути непрестано посматрање другог, његово оцењивање, осуђивање, додељивање другом одређене позиције која може да се контролише и на тај начин врши насиље над њим. Ко жели да научи да служи, тај најпре мора да научи да о самоме себи има ниско мишљење. Прва служба, коју ду-

гујемо једни другима у заједници, састоји се у томе да једни друге саслушамо. Друго је марљива спремност да помогнемо, при чему се најпре мисли да једноставну помоћ у малим и спољашњим стварима. Најзад, говоримо о служби која се састоји у ношењу бремена других, у подношењу слободе другога, његовог греха, и у спремности да свакодневно и без речи извршавамо службу опраштања.

Благодат јеванђеља суочава нас са истином о нашем сопственом греху, о његовим размерама и тежини. Велика Божја благодат у цркви, пише Бонхефер, јесте позив на братску исповест и опраштање. У исповести се, противно самооправдавању, догађа успон ка заједници, ка крсту, ка новом животу и ка сигурности опроштаја. Сав бес, свађа, оговарање и небратско поступање морају се одбацити ако браћа желе да приме заједно Божју благодат у светим тајнама – закључује Бонхефер у овом невеликом, али веома корисном спису. ■

Селма Лагерлеф

У НАЗАРЕТУ

Селма Лагерлеф је прва жена која је примила Нобелову награду за књижевност (1909. године). Ова шведска књижевница појавила се у нашој хришћанској култури пре Другог светског рата и постала врло познат и читан аутор књигом *Лејенде о Христу*, штампане благословом Владике Николаја Жичког. На њеним најтоплијим причама о Христу Спаситељу, испрчаним из специфичног културолошког круга северног човека, генерације наших предратних гимназијалаца училе су се писању и стилу.

Једном у оно доба, када је Исус имао само пет година, седео је на степенику испред очеве радионице у Назарету и био заокупљен прављењем глинених голубова од једне груде мекане глине, коју беше добио од грнчара са друге стране улице. Био је срећан као никада раније, јер сва деца четврти беху говорили Исусу да је грнчар један прек човек, који се не да ганути ни умилним погледима, ни речима слатким као мед, и он се никада није усудио да затражи нешто од њега. Али види сад, просто није ни знао како се то догодило: он је само стајао на свом степеништу и са чежњом посматрао комшију који је радио крај својих калупа, а онда је овај изашао из своје магацине и даривао га са толико много глине, да је могло бити довољно да се изради крчаг за вино.

На степеницама испред суседне куће седео је Јуда, који је био ружан и риђ, са лицем пуним модрица и одећом пуном подеротина које је добио у сталним тучама са уличним дечама. Тренутачно је био миран, није се ни задиркивао ни тукао, већ радио на комадићу глине исто као Исус. Али ову глину он није могао сам да обезбеди: није се усуђивао ни колико пред очи грнчару да изађе, јер овај га је оптуживао да има обичај да баца камење на његову робу и отерао би га ударцима штапа, него је то Христос поделио своју залиху са њим.

И када то двоје деце нађоше да су им глинени голубови довршени, поставише их у један круг испред себе. Изгледали су онако како су глинени голубови свих времена изгледали, имали су велику, округлу стопу за стајање уместо ногу, кратке репове, никакав врат и готово неприметна крила.

Али у сваком случају показала се одмах разлика у раду два мала другара.

Јудине птице беху толико нагнуте да су се непрестано превртале, и колико год да је радио својим малим grubим прстима, није могао тела да им начини финим и лепо обликованим. Он је каткад кришом погледао ка Исусу да види шта он чини да би му птице биле тако једначите и глатке попут храстовог лишћа у шумама Тавора.

...

Протекло је поподне, и сунце потону толико ниско, да је његов сјај могао продрићи кроз ту ниску градску капију, која се, украшена римским орлом, уздизала на крају улице. Овај сунчани сјај, који наиђе у смирај дана, беше сасвим ружичасто црвен, и као да је био замешен од крви, давао је своју боју свему што му се нађе на путу, док је просијавао уском улицом. Бојио је грнчарева посуде једнако добро као даску која је шкрипала под дрводељином тестером, и тај бели вео који је окруживао Маријино лице.

Али најдивније је блистао сунчеви сјај у малим барицама које су се сакупљале између великих неправилних камених крхотина које покриваху улицу.

Из књиге:
Селма
Лагерлеф,
*Предања о
Христу*,
Духовни
центар
Св. Владике
Николаја,
Краљево 2012.

Фото:
www.imdb.com

И сасвим изненада спусти Исус руку у ону барицу која му је била најближа. Пало му је на ум да обоји своје сивкасте птице тим блиставим сунчевим сјајем, који је дао тако лепу боју води, кућним зидовима, свему околу њега.

Онда се сунчев сјај препусти уживању, па допусти да се захвати као боја из чинијице, и када га је Исус превлачио преко малих глинених голубова, био је миран и прекривао их од главе до пете дијамантским сјајем.

Јуда, који повремено бацаше погледе преко, до Исуса, да види да ли је тај направио више и лепше птице него он, узвикну од одушевљења када виде како Исус боји своје глинене голубове сунчевим сјајем који је захватао из уличних барица. И Јуда, умочи и он руку у светлећу воду и покуша да ухвати сунчев сјај.

Али сунчев сјај не допусти да их он ухвати, клизио му је кроз прсте, и колико год брзо да је покушавао да покреће руке да би га ухватио, он му се искрадао, и не могаде да прибави ни тунку боје за своје јадне птице.

„Чекај, Јудо!”, рече Исус. „Доћи ћу да обојим твоје птице.”

„Не”, рекао је Јуда, „не смеш да их пипнеш, добре су и овакве какве су.”

Он устаде, док му се обрве сакупише, а усне стиснуше. И спусти своју широку ногу на птице и претвори их једну за другом у мали спљоштени грумен глине.

Када све његове птице беху уништене, приђе он Исусу који је седео и миловао своје глинене птичице, које блистаху попут драгуља. Јуда их посматраше неко време у тишини, а онда подиже ногу и згази једну од њих.

Кад Јуда повуче ногу и виде ту птичицу сву претворену у сиву иловачу, он осети такво олакшање, и поче да се смеје, и подиже ногу да изгази још једну.

„Јудо”, повика Исус, „шта радиш? Зар не знаш да живе и могу певати?”

Али Јуда се смејао и изгази још једну птицу.

Исус се осврну око себе тражећи спас. Јуда је био крупан, и Исус није имао снаге да га задржи. Погледао је за мајком. Она није била далеко, али док би она стигла, Јуда би већ стигао да уништи све његове птице. Сузе навреше Исусу у очи. Јуда је већ изгазио четири његове птице, преостале су му само три.

Наљутио се на своје птице које стајаху тако мирно и дозвољаваху да буду изгажене не обративши пажњу на опасност. Исус плесну рукама да би их тргнуо, и довикну им: „Летите, летите!” Тада три птице покренуше своја крилца, и поплашено лепршајући успеше да се вину до ивице крова, где беху на сигурном.

А када Јуда виде да се птице латише крила и полетеше на Исусову реч, он заплака. Чупао је своје косе као што је видео да старији раде када беху у великом очају и жалости, и баци се Исусу пред ноге.

И лежаше Јуда тако и ваљаше се у прашини пред Исусом као неко псето и целиваше му ноге и мољаше, да би он подигао своју ногу и изгазио га, као што он беше учинио глиненим голубовима.

Јер Јуда љубљаше Исуса и дивише му се и обожаваше га и мрзаше га у исто време.

А Марија, која је све време била сведок дечјој игри, устаде сада и подиже Јуду и стави га у крило и миловаше га.

„Сирото дете!”, каза му. „Ти не знаш да си покушао нешто што нико створен не може. Не упуштај се више у нешто тако, ако не желиш да будеш најнесрећнији од људи! Како би прошао онај од нас ко би предузео да се такмичи са Оним, који боји сунчевим зрацима и удахњује дах живота мртвој иловачи?”

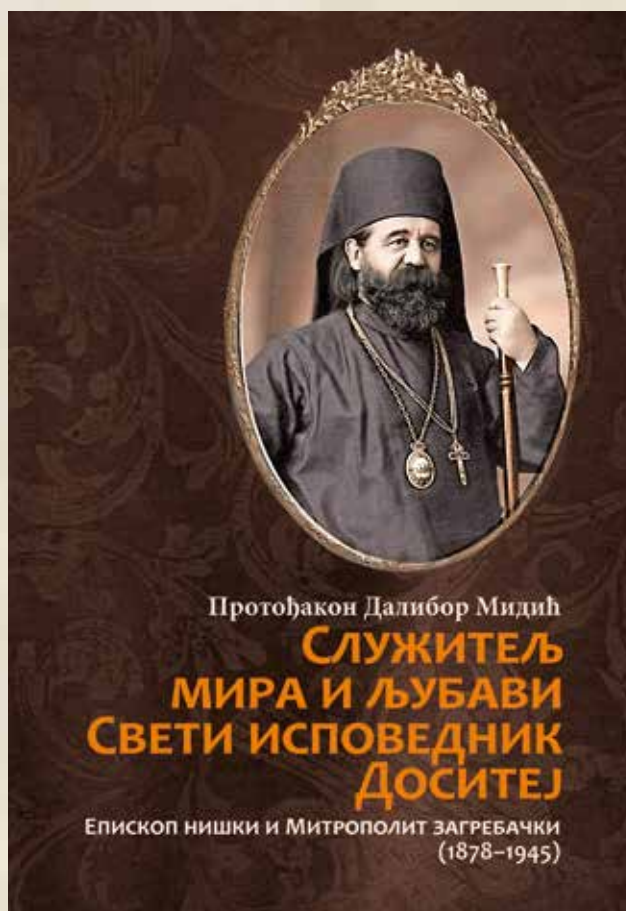
СВЕДОЧАНСТВО ЈЕДНОГ НАТЧОВЕЧАНСКОГ ТРУДА

Протођакон Далибор Мидић, *Служитељ мира и љубави. Свети исповедник Доситеј, Епископ нишки и Митрополит загребачки (1878–1945).* Ниш: Православна епархија нишка 2020.

У овој књизи први пут су сабрани и на једном месту објављени подаци о животу и делу Светог исповедника Доситеја, једног од најзнаменитијих и историјски најзначајнијих јерараха Српске православне цркве у XX веку, који је на кормилу Епархије нишке непоколебиво стајао током једног од њених можда најтежих периода, од 1913. до 1931. године. Подухват прикупљања и сређивања архивске и друге грађе предузео је протођакон Далибор Мидић, недуго након што је под његовим именом објављена капитална *Историја Православне епархије нишке*.

У првој половини књиге, у једанаест поглавља, аутор сачињава преглед невероватних подвига које је овај знаменити архијереј предузео као Епископ нишки, почев од 1913. године – са каквим је полетом радио на превазилажењу претешког материјалног стања у овом делу Србије (као последице рата, али и тешког сиромаштва ових крајева, које је тек тада дошло до пуног изражаја), колико је учинио на збрињавању свештеничких породица, деце, избеглица и свих других категорија становништва, како је визионарска и мудра била његова идеја о покретању Привредне задруге и оснивању прве српске црквене штампарије у Нишу, с каквом је одговорношћу мислио на напредак и развијање града Ниша, чак и када је био преоптерећен најважнијим црквеним пословима у Епархији и ван ње. За мање од две деценије подигао је преко четрдесет храмова широм Епархије, а у Нишу велика и корисна здања: Дом Привредне задруге, Енглески дом, споменике ослободиоцима Ниша, чегарским јунацима, краљу Александру.

Књига нас упознаје са многим административним задацима и мисијама које су Епископу Доситеју биле повераване, на основу којих се види да је он био један од стубова на којима је почивала читава Српска православна црква. Одиграо је једну од најважнијих улога приликом њеног поновног уједињења. Бринуо је о обнови нарушених односа са бугарским народом, узвраћајући љубављу у Христу за сва страдања која је претрпео у интернацији током Првог светског рата. Више од свих залагао се за помоћ и прихватање

избеглих руских породица, свештеника, монаха и архијереја. Његовом заслугом мисија Српске цркве у Чехословачкој и Карпатској Русији постигла је ненадане успехе, са чијим размерама нас ова књига у потпуности упознаје.

У другом делу монографије описује се његово животно дело које му је црква наменила, шаљући га у Загреб, да тамо организује нову митрополију. Његово деловање у братском народу Словеније, плодотворно и широко, уродило је многим храмовима и обраћеницима у православље. У време Другог светског рата, наставши се у гротлу Независне државе Хрватске, водио је неравноправну борбу за опстанак православних хришћана – делећи на крају трагичну судбину многих својих сународника. Верујемо да ће друга издања ове књиге бити допуњена још опширнијим сведочанствима из овог дела живота Митрополита Доситеја, када буде у већој мери доступнија архивска грађа Загребачко-љубљанске митрополије. Епидемиолошке мере и ограничења настала током писања овог рада, привремено су спречили аутора да се подухвати сређивања и слагања ових извора, који се налазе у далеким подручјима Хрватске и Словеније.

Протођакон Далибор Мидић омогућио нам је својом новом књигом да, удубљујући се у несатгледиве размере добрих плодова које нам је оставио овај наш знаменити предак, као ново поколење цркве у новим тешким временима будемо нешто свеснији и достојнији величине нашег хришћанског призива.

Архимандрит Јован (Јеленков)

Игуман Манастира Рођења

Светог пророка и претече Јована у Петрлашу

Архимандрит Јован Јеленков рођен је 1958. године у Косовској Митровици. Детињство је провео у Лозници, где је завршио основну школу и гимназију. Правни факултет завршио је у Београду. Радио је као судија, био шеф правне службе „РТБ Зајача“, секретар за привреду и директор. Године 1992. одлучио је да свој даљи животни пут посвети Богу служењем у манастиру. Отишао је на Косово и Метохију у Манастир Светих Врача у Зочишту код Ораховца, где је замонашен новембра 1994. године. У чин јеромонаха рукоположен је јуна 1995. године, а за настојатеља манастира постављен новембра исте године. После гранатирања манастира у лето 1998. године, отац Јован је прешао у Манастир Ђелије код Ваљева, где је провео три године. Након тога вратио се на Косово, где је преузео управу над Манастиром Сочаница и започео његову обнову. Године 2008, по благослову тадашњег Епископа нишког г. Иринеја дошао је у запустели Манастир Рођења Пресвете Богородице у Височној Ржани код Пирота, где је обновио општежиће. Отац Јован се поново вратио у Епархију рашко-призренску и преузео управу над Манастиром Црна река 2010. године. Због доброг старања о манастиру и бриге о духовном животу ове светиње, Епископ рашко-призренски г. Теодосије произвео је оца Јована у чин архимандрита 2011. године. Пет година касније, отац Јован је, због нарушеног здравља, био приморан да напусти Манастир Црну реку и дође у село Петрлаш код Димитровграда. У овом селу обновио је запустелу Цркву Свете Тројице и подигао нови Храм Рођења Светог Јована Претече. По благослову Епископа нишког г. Арсенија, поред овог храма подигао је и манастирски конак. Под његовим духовним старањем, у овом новооснованом манастиру формирано је монашко братство. У Манастиру Рођења Светог Јована Крститеља у селу Петрлаш отац Јован је провео своје последње монашке дане, све до изненадног уснућа у Господу 5. децембра 2020. године. По благослову Његовог преосвештенства Епископа нишког г. Арсенија, 7. децембра 2020. године свету заупокојену литургију и опело у Манастиру Рођења Светог Јована Крститеља у Петрлашу служио је јеромонах Нектарије Ђурић.

Протојереј Лазар Бараћ

Парох први прокупачки

Протојереј Лазар Бараћ рођен је 1956. године у Великој Плани код Прокупља. Након завршене богословије у Призрену, уписао је Богословски факултет СПЦ у Београду. Његово преосвештенство Епископ нишки г. Иринеј рукоположио га је најпре за ђакона, а потом и за презвитера у септембру 1982. године, постављајући га за пароха прве прокупачке парохије. Једно време служио је као архијерејски намесник топлички. У своје време један од ретких високообразованих служитеља цркве, протојереј Лазар Бараћ био је у правом смислу речи народни свештеник – вичан топлим и ведрим речима, беседама и појању, пун знања и вештина, скроман, никада намрштен. Основао је и водио црквени хор Светог Прокопија 1997. године, који је у Прокупљу одиграо велику мисионарску улогу. Био је чест гост програма локалне телевизије и организатор многих духовних манифестација. Захваљујући његовим личним познанствима, током кризних година у Прокупље је стизала значајна хуманитарна помоћ од свештеника из Грчке. У приватном животу био је велики љубитељ и узгајивач пчела. Протојереј Лазар Бараћ подигао је две задужбине: параклис Светог Романа у селу Горња Стржава и Цркву Светих лекара Козме и Дамјана у кругу прокупачке болнице. Упокојио се у ноћи између 31. децембра 2020. и 1. јануара 2021. године. Заупокојеном литургијом и опелом, 2. јануара 2021. године, началствовао је умировљени протојереј ставрофор Милан Роглић, уз саслужење многобројног свештенства Епархије нишке.

Братислав С. Јовановић

Ипођакон при Храму Светог оца Николаја у Алексинцу

Братислав С. Јовановић је рођен 1966. године у Алексинцу, где је завршио основно и средње образовање. Августа 1989. године ступио је у брак, и са супругом Драганом има троје деце. Свој радни век је провео као запосленик у „Путевима Србије”, али и поред својих радних обавеза, он је редовно учествовао на богослужењима, на којима је савладао типик и црквено појање. Без појца Бате једно време није се могло замислити ниједно богослужење у Храму Светог пророка Илије у Ражњу. Касније је као појак узео веће учешће у Цркви великомученице Марине у Тићини и у Храму Свете Петке у Трњану. На предлог надлежног пароха, протојереја ставрофора Душана Стојковића, био је рукопроизведен најпре за чтеца, а потом и у чин ипођакона 2005. године, руком Његовог преосвештенства Епископа нишког г. Иринеја, у Храму Светог Николе у Алексинцу, при коме је остао све до краја свог оновременог живота. Упокојио се у Господу 28. новембра 2020. године, од последица вируса корона.

55

ВЕЧАН СПОМЕН

Јереј Момир Панчић

Умировљени парох пиротски

Отац Момир рођен је 1949. године у селу Дојкинци на Старој планини. Основну школу завршио је у родним Дојкињима и Височној Ржани. На предлог оца Дионисија, из манастира Пресвете Богородице на Врелу био је упућен у Богословију Светог Кирила и Методија у Призрену. Епископ нишки г. Јован (Илић) га је стипендирао, са намером да га касније пошаље на факултет. Од 1972. Године отац Момир је у браку са супругом Борицом из Беле Паланке. Био је рукоположен у чин ђакона у Манастиру Љубостиња, а у чин презвитера у Манастиру Жича, руком Епископа жичког г. Василија. Већ јануара 1973. године био је постављен на рсвачку парохију, у којој је служио пуних седамнаест година. После тога прешао је у Пирот, у четврту парохију при Храму Рождества Христовог, 1990. године. Био је добар појак и познавалац типика. После преданог пастирског рада на њиви Господњој, отац Момир 2013. Године одлази у пензију. Његова душа преселила се у Небески Јерусалим 7. децембра 2020. године. Опело и сахрана оца Момира служени су 8. децембра 2020. године на Старом пазарском гробљу у Пироту.

Јереј Томислав Костић

Умировљени парох великобоњински

Отац Томислав рођен је 1948. године. Као одличан ученик завршио је Богословију Светог Кирила и Методија у Призрену, где му је разредни старешина био будући Епископ нишки и Патријарх српски Иринеј. Био је рукоположен за презвитера 1975. године, када је постављен за пароха лозанског, касније и привременог пароха црнољевичког, у архијерејском намесништву сврљишком. Након три године службе постављен је за пароха у Тешици код Алексинца, где је остао пуних осамнаест година. Премештен је у парохију великобоњинску код Власотинца 1993. године, где је остао до свог умировљења. Трагично је настрадао у саобраћајној несрећи првог дана 2021. године.

Медијско-информативна служба
Епархије нишке

ПОСЕТА ЊЕГОВОГ ПРЕОСВЕШТЕНСТВА ЕПИСКОПА НИШКОГ И ВОЈНОГ Г. АРСЕНИЈА ГЕНЕРАЛШТАБУ ВОЈСКЕ СРБИЈЕ

У петак, 16. октобра 2020. године, начелник Генералштаба Војске Србије, генерал Милан Мојсиловић, састао се са Епископом нишким и војним г. Арсенијем, који је боравио у посети Генералштабу Војске Србије. Током сусрета било је речи о досадашњој сарадњи Војске Србије и Српске православне цркве, резултатима рада војних свештеника, односно верских службеника, и плановима за даљи развој верске службе у Војсци Србије.

Епископу Арсенију су у наставку посете презентовани мисије, задаци и основна структура Генералштаба и Војске Србије, те организација, делатности и резултати верске службе. Верска служба у Војсци Србије је организована ради остваривања слободе вероисповести припадника Војске, јачања духовних и моралних вредности и неговања војничких врлина и патриотизма. Припадници Војске Србије учествују у делатностима верске службе по сопственој вољи и убеђењу, уз уважавање обавеза које проистичу из војне службе.

ЕПИСКОП НИШКИ АРСЕНИЈЕ НА САХРАНИ ЊЕГОВОГ ВИСОКО- ПРЕОСВЕШТЕНСТВА МИТРОПОЛИТА ЦРНО- ГОРСКО-ПРИМОРСКОГ Г. Г. АМФИЛОХИЈА

Епископство Српске и других помесних православних цркава, свештенство, монаштво и верни народ, родбина, пријатељи и многи поштоваоци Митрополита црногорско-приморског г. г. Амфилохија, сабрали су се у Храму Христовог Васкрсења у Подгорици, 1. новембра 2020. године, на молитвени испраћај блаженопочившег Митрополита. Свету заупокојену литургију служио је Ње-

гова светост Патријарх српски г. г. Иринеј, уз саслужење деветнаесторице архијереја, међу којима је био и Његово преосвештенство Епископ нишки г. Арсеније, многобројног свештенства и свештенмонаштва наше и других помесних цркава и молитвено учешће хиљада верника.

ЕПИСКОП НИШКИ АРСЕНИЈЕ НА САХРАНИ ЊЕГОВЕ СВЕТОСТИ ПАТРИЈАРХА СРПСКОГ Г. Г. ИРИНЕЈА

У Храму Светог Саве у Београду, у коме је било изложено тело блаженоупокојеног Патријарха српског г. г. Иринеја, служена је света заупокојена литургија са опелом у недељу, 22. новембра 2020. године. Началствовао је Његово преосвештенство Митрополит дабробосански г. г. Хризостом, председавајући Светим архијерејским синодом Српске православне цркве, уз саслужење осамнаесторице архијереја, међу којима је био и Његово преосвештенство Епископ нишки г. Арсеније, свештенства и монаштва Српске православне цркве и гостију из других помесних православних цркава, у молитвеном присуству тројице архијереја, као и многобројног верног народа. Појали су мешовити хорови Храма Светог Саве и Црквено певачко друштво „Бранко” из Ниша. Патријархово тело је сахрањено у крипти Храма Светог Саве. По благослову Његовог преосвештенства Епископа нишког г. Арсенија, до четрдесетодневног помена Његовој светости Патријарху српском г. г. Иринеју, у свим активним храмовима Православне епархије нишке служени су помени после јутарње и

вечерње службе, док је у нишком Саборном храму Силаска Светог Духа на апостоле свакога јутра служена света заупокојена литургија. У Саборном храму у Нишу била је отворена и књига жалости.

НОВА ИГУМАНИЈА ОБИТЕЉИ МАНАСТИРА СВЕТОГ СТЕФАНА У ЛИПОВЦУ

Његово преосвештенство Епископ нишки г. Арсеније служио је 2. јануара 2021. године свету архијерејску литургију у Манастиру Светог Стефана у Липовцу. Након заамвоне молитве, игуманија Манастира Светих апостола Петра и Павла у Ралетинцу, мати Евгенија, привела је новоизабрану игуманију, мати Ирину Јовановић, на произвођење у игуманијски чин. Преосвећени г. Арсеније је новој игуманији ове свете обитељи уручио напрсни крст и предао јој игумански жезал, а након свете литургије одслужио помен на гробу недавно упокојене игуманије Меланије, која је била игуманија ове обитељи пуних петнаест година. Преподобна монахиња Ирина рођена је 1961. године у богомољачкој породици из околине Ниша. У својој петнаестој години ступила је у Манастир Светог Стефана у Липовцу, где је

по благослову синђела Дионисија, духовника ове свете обитељи, започела свој искушенички стаж и заједно са осталим сестрама узела активно учешће у материјалној и духовној обнови ове светиње. Одлуком Његовој преосвештенства Епископа нишког г. Иринеја била је замонашена 1981. године, настављајући свој манастирски живот вршећи сва монашка послушања, усавршавајући се у смирењу, молитви, трпљењу и осталим монашким врлинама. Заједно са још три расофорне монахиње овог манастира, примила је чин мале монашке схиме 1998. године. До данашњег дана, пуних четрдесет пет година, мати Ирина борави у свом манастиру.

Његово преосвештенство
Епископ нишки г. Арсеније

ПРИЋИМО ИЗМИРЕНИ КОЛЕВЦИ БОГОМЛАДЕНЦА ХРИСТА

Из божићног интервјуа Радија „Глас”

Христос се роди!

Година за нама је била заиста тешка и пуна искушења, година у којој смо се, нажалост, опростили од драгих људи. Пре свега мислим на Његову светост Патријарха српског г. Иринеја, Митрополита Амфилохија, Владику ваљевског Милутина и друге нама драге личности, које су се због ове пандемије, која још увек траје, опростили од нас и ми од њих. Као хришћани верујући у нашега Господа и Спаситеља, који се рађа и доноси нам вечни живот и спасење, верујемо да је и то праштање са њима привремено, да је њихова смрт заправо прелазак из ововременог, земаљског и пролазног живота, у онај вечни, бесмртни, бесконачни, у загрљају нашега Спаситеља.

Наши велики празници јесу време да размишљамо о покајању, о свом исправљању, да преиспитамо свој живот, своје поступке, шта ми можемо да учинимо, да поправимо, да будемо бољи људи, бољи хришћани, бољи ближњи другима.

Богу хвала, прошла година је донела и откриће вакцине која је сада актуелна. Започела је вакцинација широм света и код нас у земљи такође, и надамо се да ће то донети крај овој пандемији. И светски стручњаци и наши стручњаци, људи од струке и знања, који су дошли до тог научног достигнућа, и наука сама као таква, и знање, јесу дар Божји. Човек је биће које је створено по лику и подобију Божјем, које је такође стваралац, које размишља, долази до неких нових открића, достигнућа каквих већ имамо, која су на неки начин олакшала човеку живот на земљи. Мислим да је и вакцина као таква, достигнуће човека, науке, а наука и знање јесу дар Божји. Лично сматрам да нема дилеме по том питању да ли вакцину треба или не треба примити, али свакоме треба оставити на слободу да о томе одлучује – јер човек је пре свега слободно биће. Надамо се да ће она донети и крај ове епидемије,

која је, на неки начин, зауставила човечанство на неко време и све нас ставила пред један испит, да испитамо себе и да видимо шта су заправо наше праве вредности.

Наши велики празници јесу време да размишљамо о покајању, о свом исправљању, да преиспитамо свој живот, своје поступке, шта ми можемо да учинимо, да поправимо, да будемо бољи људи, бољи хришћани, бољи ближњи другима. Једна од светоотачких изрека каже, ако желимо да поправимо свет, да свет учинимо бољим, треба прво да кренемо од себе. Можда најтеже искушење савременог света данас јесу међуљудски односи, где смо у много чему отуђени једни од других, те често комуницирамо само преко

друштвених мрежа са својим ближњима, пријатељима, а не седимо заједно за трпезом љубави, чак ни у породици. Мора свако да крене прво од себе, да буде онај који ће учинити први корак, да каже: „Брате, или сестро, или пријатељу, опрости за оно што сам ти учинио, што сам ти нанео зло, увреду, молим те, опрости ми!” Често и нама ближњи наносе и неправду и увреде и тешке речи. Али треба да црпимо љубав из примера Господа Исуса Христа који на крсту шири руке и опрашта читавом свету за неправду која му је учињена. Из тог његовог примера, примера љубави Божје на крсту, треба да црпимо нашу љубав, наше праштање ближњима, да будемо први који ће као Христос раширити руке, примити свога ближњег у загрљај и замолити га за опроштај. Да тако измирили у љубави дочекамо Рођење нашега Спаситеља, да приђемо измирили колевци Богомладенца Христа. То је моја божићна порука: да учинимо оно што је до нас, а Бог је ту да буде онај који ће омекшати срца и онима који нису спремни да опросте.

СЛУЖЕЊА ЕПИСКОПА НИШКОГ ГОСПОДИНА АРСЕНИЈА

У периоду од 15. октобра 2020. до 27. јануара 2021. године, Његово преосвештенство Епископ нишки г. Арсеније је:

**17. октобра – у суботу недеље
деветнаесте по Духовима**

служио свету архијерејску литургију са великим освећењем храма у Храму Преображења Господњег у селу Арбанашка (парохија балиновачка, Архијерејско намесништво топличко);

**18. октобра – у недељу
деветнаесту по Духовима**

служио свету архијерејску литургију у Саборном храму Силаска Светога Духа на апостоле у Нишу;

**27. октобра – на празник
Преподобне матере Параскеве**

служио празнично вечерње у Храму Свете Петке у Кумареву (Архијерејско намесништво лесковачко), уочи храмовне славе; служио свету архијерејску литургију са великим освећењем храма у Храму Свете Петке у Нишу, на дан храмовне славе;

**31. октобра – на празник Светог
апостола и јеванђелисте Луке**

служио свету архијерејску литургију у Храму Светог Луке у Нишу, да дан храмовне славе;

**1. новембра – у недељу двадесет
прву по Духовима**

саслуживао на светој архијерејској литургији којом је началствовао Његова светост Патријарх српски г. г. Иринеј у Храму Христовог Васкрсења у Подгорици, на дан опела Његовом високопреосвештенству Митрополиту црногорско-приморском г. Амфилохију;

**7. новембра – у суботу недеље
двадесет друге по Духовима**

служио свету архијерејску литургију у Саборном храму Силаска Светога Духа на апостоле у Нишу;

**8. новембра – у недељу двадесет
другу по Духовима, на празник
Светог великомученика
Димитрија,**

служио свету архијерејску литургију у Манастиру Светог великомученика Димитрија у Дивљани, на дан манастирске славе;

**10. новембра – у уторак недеље
двадесет треће по Духовима,
на празник Светог Арсенија
Сремца,**

служио свету архијерејску литургију у Саборном храму Силаска Светога Духа на апостоле у Нишу;

**14. новембра – у суботу недеље
двадесет треће по Духовима, на
празник Светих Козме и Дамјана,**
служио свету архијерејску литургију у Манастиру Светих Козме и Дамјана у Горњем Кординцу код Прокупља, на дан манастирске славе;

**15. новембра – у недељу двадесет
трећу по Духовима**

служио свету архијерејску литургију у Манастиру Успења Пресвете Богородице у Сукову;

**16. новембра – у понедељак
недеље двадесет четврте
по Духовима, на празник
Обновљења Храма Светог
великомученика Георгија –
Ђурђиц,**

служио свету архијерејску литургију у Манастиру Светог великомученика Георгија у Темској, на дан манастирске славе;

**21. новембра – на празник Сабора
Светог архангела Михаила –
Аранђеловдан**

саслуживао на светој архијерејској литургији којом је началствовао Његово високопреосвештенство Митрополит дабробосански Хризостом у Саборном храму Светог архангела Михаила у Београду;

22. новембра – у недељу двадесет четврту по Духовима

саслуживао на светој архијерејској литургији којом је началствовао Његово високопреосвештенство Митрополит дабробосански Хризостом у Храму Светог Саве у Београду, на дан опела Његовој светости Патријарху српском г. г. Иринеју;

29. новембра – у недељу двадесет пету по Духовима

служио свету архијерејску литургију у Саборном храму Силаска Светога Духа на апостоле у Нишу;

4. децембра – на празник

Ваведења Пресвете Богородице служио свету архијерејску литургију у Манастиру Ваведења Пресвете Богородице у Сићеву, на дан манастирске славе;

6. децембра – у недељу двадесет шесту по Духовима

служио свету архијерејску литургију у Саборном храму Силаска Светога Духа на апостоле у Нишу;

13. децембра – у недељу двадесет седму по Духовима

служио свету архијерејску литургију у Храму Светог цара Константина и царице Јелене у Нишу;

18. децембра – у петак недеље двадесет осме по Духовима

служио свету архијерејску литургију у Саборном храму Силаска Светога Духа на апостоле у Нишу, на дан годишњице упокојења Његовог преосвештенства Епископа жичког г. Хризостома;

19. децембра – на празник Светог Николаја, архиепископа мирликијског и чудотворца – Никољдан,

служио свету архијерејску литургију у Саборном храму Силаска Светога Духа на апостоле у Нишу;

20. децембра – у недељу двадесет осму по Духовима

служио свету архијерејску литургију у Храму Светог Пантелејмона у Нишу;

27. децембра – у недељу двадесет осму по Духовима

служио свету архијерејску литургију у Храму Светог Николаја у Нишу;

29. децембра – у уторак недеље тридесете по Духовима

саслуживао на светој архијерејској литургији којом је началствовао Његово високопреосвештенство Митрополит дабробосански Хризостом у Храму Светог Саве у Београду, на дан четрдесетодневног помена Његовој светости Патријарху српском г. г. Иринеју;

2. јануара – у суботу недеље тридесете по Духовима, на празник Светог Игњатија Богоносца,

служио свету архијерејску литургију у Манастиру Светог Стефана у Липовцу и устоличио нову игуманију;

3. јануара – у недељу тридесету по Духовима

служио свету архијерејску литургију у Саборном храму Силаска Светога Духа на апостоле у Нишу;

6. јануара – на дан навечерја Рођења Христовог

служио свету архијерејску литургију у Саборном храму Силаска Светога Духа на апостоле у Нишу;

7. јануара – на празник Рођења Христовог

служио свету архијерејску литургију у Саборном храму Силаска Светога Духа на апостоле у Нишу;

8. јануара – другог дана празника Рођења Христовог, на дан Сабора Пресвете Богородице,

служио свету архијерејску литургију у Храму Рођења Христовог – Старој цркви пазарској у Пироту, на дан храмовне славе.

Његово преосвештенство
Епископ нишки Арсеније

ХАРИТАТИВНА ДЕЛАТНОСТ ЕПАРХИЈЕ НИШКЕ

Из интервјуа Радија „Глас“
Епархије нишке

Када сам дошао, питали су ме шта је оно на чему ћу највише радити. Ја сам тада рекао да ће то бити харитативна делатност. Сматрам да је то потребно. Први пут сам обишао Општину Медвеђа у новембру 2017. године, дакле убрзо после мог доласка на трон нишких епископа. Посетио сам Медвеђу, Сијаринску Бању и села у околини, и видео у како тешким условима људи тамо живе. У том делу наше епархије има највише породица које имају петоро и више деце. То је мене одушевило. Распитивао сам се код свештеника да ли и у другим деловима Епархије постоји толико породица са више деце – рекли су да нема. Онда сам тражио од свештеника и од Центра за социјални рад у Општини Медвеђа да ми доставе податке о породицама које имају, тада сам рекао, петоро и више, а после смо проширили ту делатност на породице које имају више од двоје деце. Таквих породица у Општини Медвеђа има преко педесет.

Сву помоћ коју смо успели да сакупимо усмерили смо на те породице, да помогнемо. Они живе у заиста скромним условима за данашње време, неупоредиво скромнијим него што живимо ми у већим градовима, у центрима.

Трудимо се да помажемо и осталима којима је помоћ потребна, а ту мислим и на наше најстарије суграђане, многе који су остали сами у неким забаченим селима, остављени без својих најближих. У нашу акцију укључило се Коло српских сестара из Ниша, из Лесковца, приватни предузетници, људи пре свега верници, који су желели да учествују у овоме, па затим свештеници из других епархија Српске православне цркве. Разлог свега што смо објављивали у нашим медијима није био да правимо помпу око онога што радимо. Са сагласношћу тих породица објавили смо у медијима услове у којима они живе, да би се то знало, да би се јавили други људи добре воље који желе да помогну. И хвала Богу, доста људи се одазвало.

Сваке године на Божић и Васкрс, у сарадњи са Колом српских сестара из Лесковца организујемо доделу пакетића за децу – ученике основних школа и предшколских установа у Општини Медвеђа. Ове године проширили смо ту нашу делатност на парохију у Косаничкој Рачи, недалеко од Куршумлије, која такође гравитира ка административној линији са Косовом и Метохијом. Претходне три године, у сарадњи са другим институцијама и хуманитарним организацијама, на територији Општине Медвеђа поделили смо више тона хране, средстава за хигијену, одеће, школског прибора, грађевинског материјала, онолико колико смо, ето, успели да сакупимо.

Прошле године смо отворили и жиро-рачун у Поштанској штедионици, који сви заинтересовани могу да виде на сајту Нишке епархије као и на сајту Радија Глас Епархије нишке. Они који желе, могу да се укључе, да учествују у тим нашим хуманитарним делатностима. Ми ћемо ту своју делатност и даље наставити, не само на територији Општине Медвеђа у Јабланичком округу, него и свуда где је та помоћ потребна.

Медијско-информативна служба
Епархије нишке

ПОМОЗИМО ВИШЕЧЛАНИМ ПОРОДИЦАМА У МЕДВЕЂИ

Број жиро-рачуна у Поштанској штедионици
Православне епархије нишке на који се може
доставити помоћ акцији је:

200-3220000101002-46

ПРАВОСЛАВНА ЕПАРХИЈА НИШКА
**ИНТЕРНЕТ ПРОДАВНИЦА
ВЕРСКИХ ПРЕДМЕТА**

[HTTPS://PRODAVNICA.EPARHIJANISKA.RS](https://prodavnica.eparhijaniska.rs)

**ПРИМАЊЕ ПОРУЧБИНА НОН-СТОП
(ВИКЕНДОМ И ПРАЗНИЦИМА 00-24ч)**

**ИСПОРУКА РОБЕ РАДНИМ ДАНИМА 08-16ч
(ВИКЕНДОМ И ПРАЗНИЦИМА НЕ ИСПОРУЧУЈЕМО)**

E-MAIL: [PRODAVNICA@EPARHIJANISKA.RS](mailto:prodavnica@eparhijaniska.rs)

ТЕЛЕФОН: +381 (0)18 415 05 05

Радио Православне епархије нишке

ГЛАС
92 MHz

www.radioglas.rs

[@radioglaseparhijeniske](https://www.facebook.com/radioglaseparhijeniske)

ПАТРИЈАРХ СРПСКИ
ИРИНЕЈ
1930-2020

